

**ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

**WIELKOPOLSKI REGIONALNY
PROGRAM OPERACYJNY
NA LATA 2014 - 2020**

WRPO 2014+

(PROJEKT)

UNIA EUROPEJSKA

Europejski Fundusz Społeczny

Województwo Wielkopolskie

Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Poznań, 4 kwietnia 2014 roku

SEKCJA 1. Strategia dotycząca wkładu programu operacyjnego w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	9
1.1. Strategia dotycząca wkładu Programu operacyjnego w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	9
1.1.1. Opis zawartej w Programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	9
1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem umowy partnerstwa, w oparciu o identyfikację potrzeb regionalnych oraz, w stosownych przypadkach, potrzeb krajowych, w tym potrzeb w zakresie sprostania wyzwaniom wskazanym w stosownych zaleceniach dotyczących poszczególnych państw przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE i w stosownych zaleceniach Rady przyjętych zgodnie z art. 148 ust. 4 TFUE, uwzględniając wyniki ewaluacji ex ante.	31
1.2. Uzasadnienie alokacji finansowej	43
SEKCJA 2. Osie priorytetowe	53
OŚ PRIORYTETOWA 1.	55
PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.1	57
PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.2	61
PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.1	65
PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.2	69
PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.3	73
PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.4	77
OŚ PRIORYTETOWA 2.	85
PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.2	86
PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.3	89
OŚ PRIORYTETOWA 3.	97
PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1	98
PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.2	102
PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.3	105
PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.5	109
OŚ PRIORYTETOWA 4.	117
PRIORYTET INWESTYCYJNY 5.2	118
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.1	122
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.2	126
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.3	130
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.4	134
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.5	138
OŚ PRIORYTETOWA 5.	147
PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.2	148
PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.4	152
OŚ PRIORYTETOWA 6.	161
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.5	162
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.7	167
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.8	171
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.9	175

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.10.....	179
OŚ PRIORYTETOWA 7.	187
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.4.....	188
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.7.....	193
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.8.....	198
OŚ PRIORYTETOWA 8.	207
PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.1.....	208
PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3.....	213
PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3. bis.	217
OŚ PRIORYTETOWA 9.	225
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.1.....	226
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.2.....	231
PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.4.....	235
OŚ PRIORYTETOWA 10.	243
SEKCJA 3. Plan finansowy Programu.....	247
3.1. Środki finansowe z poszczególnych funduszy oraz kwoty na rezerwę wykonania	247
3.1. Plan finansowy określający łączne środki finansowe na fundusze oraz współfinansowanie krajowe	249
SEKCJA 4. Zintegrowane podejście terytorialne	253
4.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)	254
4.2. Zrównoważony rozwój obszarów miejskich	254
4.3. Zintegrowane inwestycje terytorialne (poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi)	255
4.4. Rozwiązania dotyczące przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych w ramach programu operacyjnego, z udziałem beneficjentów znajdujących się w co najmniej jednym innym państwie członkowskim	255
4.5. Wkład planowanych przedsięwzięć w ramach programu w odniesieniu do strategii makroregionalnych i strategii morskich, z zastrzeżeniem potrzeb obszaru objętego programem zidentyfikowanych przez państwo członkowskie	256
SEKCJA 5. Szczegółowe potrzeby obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym	259
5.1. Obszary geograficzne najbardziej dotknięte ubóstwem/grupy docelowe najbardziej zagrożone dyskryminacją	259
5.2. Strategia służąca zaspokojeniu szczególnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem oraz, w stosownych przypadkach, wkład zintegrowanego podejścia ustanowionego w umowie partnerstwa	259
SEKCJA 6. Szczególne potrzeby obszarów geograficznych, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych	261
SEKCJA 7. Instytucje i podmioty odpowiedzialne za zarządzanie, kontrolę i audyt oraz rola poszczególnych partnerów	263
7.1. Odpowiednie instytucje i podmioty	263
7.2. Zaangażowanie właściwych partnerów	263
7.2.1. Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego.....	263

7.2.2. Granty globalne	267
7.2.3. Środki przeznaczone na budowanie potencjału	267
SEKCJA 8. Koordynacja między funduszami polityki spójności, EFRROW, EFMR, oraz innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania oraz EBI.....	269
SEKCJA 9. Warunki wstępne	271
9.1. Warunki wstępne	271
9.2. Opis przedsięwzięć służących spełnieniu warunków wstępnych, odpowiedzialne podmioty i harmonogram takich przedsięwzięć	301
SEKCJA 10. Zmniejszanie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów.....	313
SEKCJA 11. Zasady horyzontalne	315
11.1. Zrównoważony rozwój	315
11.2. Równość szans i niedyskryminacja	316
11.3. Równouprawnienie płci	318
SEKCJA 12. Odrębne elementy	321
12.1. Duże projekty, których realizację zaplanowano w okresie programowania	321
12.2. Ramy wykonania programu operacyjnego	321
12.3. Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu	324

Cel główny Programu:

**POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI
I SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA**

SEKCJA 1. Strategia dotycząca wkładu programu operacyjnego w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1. Strategia dotycząca wkładu Programu operacyjnego w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1. Opis zawartej w Programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych Programem

➤ Badania naukowe, rozwój technologiczny i innowacje

Sytuacja wyjściowa:

- Niski poziom innowacyjności w Wielkopolsce. Główne przyczyny to: koszty innowacji, mała współpraca sektora nauki i B+R z podmiotami gospodarczymi, awersja przedsiębiorców do ryzyka, niewystarczająca baza IOB, słaba oferta uczelni i jednostek B+R dla potrzeb gospodarki
- Mały i zmniejszający się udział przedsiębiorstw innowacyjnych (w 2012 r. 11,6% w sektorze usług i 12,0% w sektorze przemysłu w kraju odpowiednio 12,4 i 16,5%)
- Niski i zmniejszający się udział nakładów inwestycyjnych na działalność innowacyjną. W 2012 r. takie nakłady poniosło zaledwie 6,9% podmiotów sektora usług i 9,6% z sektora przemysłu (w kraju odpowiednio 9,83% i 12,90%). Nakłady te w usługach stanowiły ok. 2% nakładów krajowych, w przemyśle 8,5%
- Koncentracja potencjałów naukowego i badawczo-rozwojowego w aglomeracji poznańskiej
- Wysokie kwalifikacje kadry naukowo-badawczej i dostępność infrastruktury B+R, jako punkt wyjścia do rozwoju sfery B+R
- Specjalizacja wielkopolskich uczelni m.in. w takich dyscyplinach, jak optoelektronika, nanotechnologia, matematyka, fizyka, chemia, biologia, biotechnologia, biochemia i nauki rolnicze
- Wzrost zatrudnienia w sektorze B+R (9,5% zatrudnienia krajowego w 2012 r., tj. 38,2 zatrudnionych w B+R na 10 tys. mieszkańców)

- Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność B+R (w 2012 r. 268 jednostek, tj. 9,8% ogółu takich jednostek w kraju)
- Brak odpowiedniej jakości usług IOB w zakresie pośrednictwa, we współpracy nauki z gospodarką
- Dominacja badań podstawowych w prowadzonych badaniach naukowych
- Rosnące i znaczące w skali kraju, ale niewystarczające nakłady inwestycyjne w sektor B+R (9,5% nakładów poziomu krajowego, 393,3 zł na 1 mieszkańca przy 372,5 zł w kraju w 2012 r.)
- Koncentracja nakładów na B+R w sektorze szkolnictwa wyższego (w 2012 r. 59,7%), w sektorze rządowym (20,7%) i w sektorze przedsiębiorstw (19,4%). Nakłady związane w szczególności z naukami inżynierskimi i technicznymi (23,0%), przyrodniczymi (22,9%), społecznymi (8,8%) oraz rolniczymi (7,4%)
- Niska, choć wzrastająca wartość wskaźnika nakładów na B+R w stosunku do PKB (w 2011 r. 0,64% przy średniej krajowej 0,76%).

Wyzwania:

- Podniesienie poziomu innowacyjności w sektorze prywatnym (szczególnie w sferze usług)
- Promocja innowacyjności wśród przedsiębiorców
- Zwiększenie wykorzystania potencjału B+R wielkopolskich uczelni
- Podnoszenie poziomu konkurencyjności międzynarodowej instytucji B+R oraz szkół wyższych
- Wzmocnienie bazy IOB pośredniczących we współpracy sfery nauki z biznesem
- Wsparcie sfery B+R w przedsiębiorstwach
- Rozwój inkubatorów przedsiębiorczości/technologicznych
- Wzmocnienie badań stosowanych i prac rozwojowych
- Bezpośrednia współpraca wielkopolskich uczelni ze sferą biznesu.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa na lata 2014-2020 (dalej Umowa Partnerstwa), a *Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020* (dalej WRPO 2014+) będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzmocnienie infrastruktury badań i innowacji – w ramach Priorytetu Inwestycyjnego (dalej PI) 1.1.
- Inwestycje przedsiębiorstw w B+R, rozwój powiązań między przedsiębiorstwami, centrami B+R i szkołami wyższymi – w ramach PI 1.2.

Przewidywane działania pozwolą na wniesienie wkładu w realizację celu *Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu* (dalej Strategia Europa 2020) dotyczącego zwiększenia udziału środków przeznaczanych na inwestycje w badania i rozwój do poziomu 3% PKB Unii. Poprawa innowacyjności gospodarki przez wsparcie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji przyczyni się do rozwoju inteligentnego oraz zrównoważonego, tj. wpisującego się w podstawowe priorytety Strategii Europa 2020.

Zgodnie z projektem przewodnim *Unia Innowacji* planowane działania poprawią warunki oraz dostęp do finansowania badań i innowacji, dzięki czemu innowacyjne pomysły przerodzą się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego.

go i tworzenia nowych miejsc pracy. Zgodnie z *Europejską agendą cyfrową* inwestycje w badania i rozwój związane z TIK przyczynią się do rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw.

Interwencja zgodna jest z załącznikiem I rozrządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013r. (zwanego dalej rozporządzeniem ogólnym) – *Wspólnymi Ramami Strategicznymi* (dalej WRS), które kładą nacisk na wzmacnianie badań, rozwoju technologicznego i innowacji, zwiększenie konkurencyjności MŚP, czy usługi doradcze w tym zakresie, w ścisłej spójności z priorytetami inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju. Działania realizowane w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenia Rady dla Polski z 2013 r. (dalej CSR 2013)¹ – zalecenie 5 Rady dla Polski dotyczące stworzenia otoczenia biznesu przyjaznego innowacjom przez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów rewolwingowych, a także lepsze dopasowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.

➤ Technologie informacyjno-komunikacyjne

Sytuacja wyjściowa:

- Zróżnicowanie przestrzenne dostępności sieci informacyjno-komunikacyjnej
- Tylko 72% gospodarstw domowych wyposażonych w komputery, w tym 68,5% z dostępem do Internetu i 58% z szerokopasmowym dostępem do Internetu (2012 r.)
- 62% osób w wieku 16 lat i więcej korzystających z Internetu (11 miejsce wśród województw w 2013 r.)
- Najniższy odsetek korzystających z Internetu w grupie osób 55 – 74 lata i słabiej wykształconych – zagrożenie wykluczeniem cyfrowym
- Zmniejszający się udział przedsiębiorstw korzystających z komputerów (w 2012 r. 93% przedsiębiorstw)
- Wzrost liczby przedsiębiorstw posiadających stronę internetową (w 2012 r. 68% przedsiębiorstw), ale tylko 19% składało zamówienia, a 10% otrzymywało zamówienia
- Tylko 14% przedsiębiorstw wykorzystywało systemy ERP oraz 16% CRM
- Tylko 88% przedsiębiorstw korzysta z e-administracji. Korzystanie z usług administracji publicznej polega głównie na uzyskiwaniu informacji, w minimalnym stopniu w celu uzyskiwania dokumentów przetargowych, czy specyfikacji
- 96% urzędów w regionie (2012 r.) posiada elektroniczną skrzynkę podawczą
- W 59% urzędów administracji publicznej w Wielkopolsce są podwójne systemy obiegu dokumentów – papierowe i elektroniczne
- Tylko 4% pacjentów korzysta z Internetu, by umówić się na wizytę lekarską (2012 r.)
- Wzrost popularności i zakresu kursów internetowych, lecz tylko 3,6% dorosłych Wielkopolan dokształca się w tym zakresie
- Niski stopień digitalizacji zasobów we wszystkich sferach.

¹ Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012–2016. Bruksela, dnia 29.5.2013, COM(2013) 371.

Wyzwania:

- Wzrost liczby korzystających z Internetu
- Rozszerzenie zakresu e-gospodarki
- Wzrost zastosowań TIK w usługach publicznych
- Zwiększenie zasobów zdigitalizowanych.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- rozwój e-gospodarki – w ramach PI 2.2.
- wzrost zastosowania TIK w ramach PI 2.3.

Projekty realizowane w ramach powyższej interwencji wpisują się w realizację priorytetów Strategii Europa 2020. Rozwój e-gospodarki oraz TIK w sferze publicznej bezpośrednio przyczyniać się będzie do rozwoju inteligentnego, opartego na wiedzy, a pośrednio także do rozwoju zrównoważonego, lepiej wykorzystującego zasoby oraz włączającego, bowiem tego typu interwencje usuwają wszelkiego rodzaju bariery dostępu.

Zgodnie z *Europejską agendą cyfrową* potencjał regionu dzięki realizacji WRPO 2014+ w tym obszarze będzie efektywniej wykorzystywany, poprawi się funkcjonowanie gospodarki i sfery publicznej.

Interwencja wpisuje się w WRS, które kładą nacisk na wsparcie przedsiębiorstw, wdrożenie wyników badań, czy usługi doradcze w tym zakresie. Na istotę tych zagadnień wskazuje także Position Paper (dalej: PP), który rekomenduje Polsce w perspektywie finansowej 2014 – 2020 inwestowanie w potencjał TIK dla gospodarki i sfery publicznej, przyspieszając tym samym wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Wpisuje się to we wszystkie cele określone w UP: we wzrost konkurencyjności gospodarki, w poprawę spójności oraz w podnoszenie sprawności państwa.

➤ Konkurencyjność przedsiębiorstw**Sytuacja wyjściowa:**

- Tradycyjna struktura gospodarki - duży udział rolnictwa i niedobory w sferze usług
- Aglomeracja poznańska lokomotywą rozwoju regionu (dominacja w sferach produkcyjnej, usługowej, instytucji otoczenia biznesu, nauki i kultury)
- Gospodarcze zróżnicowanie przestrzeni Wielkopolski (w części południowej i południowo-wschodniej przemysł spożywczy, włókienniczy, odzieżowy, elektromaszynowy i rolnictwo, we wschodniej paliwowo-energetyczny, a w północnej walory krajo-brazowe i przyrodnicze)
- Koncentracja działalności gospodarczej w ośrodkach subregionalnych (zasoby wykwalifikowanych kadr)
- Infrastruktura techniczna niedostosowana do lokalnego biznesu
- Pozytywne cechy przedsiębiorczości w regionie: przyrost liczby MŚP, korzystna struktura rodzajowa firm z rosnącym potencjałem ekonomiczno-wytwórczym, tradycje wielu branż, wysoka produktywność przedsiębiorstw, duże nakłady inwestycyjne, wysokie kwalifikacje pracowników, niskie koszty pracy, rozwój sektora kreatywnego
- Negatywne cechy przedsiębiorczości: niedostateczne wyposażenie kapitałowe i dekapitalizacja majątku części firm, mała liczba firm wysokiej technologii, niska innowa-

cyjność przedsiębiorstw, słabe wykorzystanie potencjału B+R, niewystarczające powiązania między przedsiębiorstwami, mało wyspecjalizowanych IOB

- Duże zróżnicowanie w rozmieszczeniu podmiotów gospodarczych w regionie
- 99,89% podmiotów w rejestrze REGON to MŚP (387,5 tys. w 2012 r.)
- 72% ogółu zatrudnionych w regionie w MŚP (2011 r.)
- W 2011 r. funkcjonowało około 20 klastrów - tendencja wzrostowa
- Znaczne nakłady inwestycyjne - 8,9% nakładów w kraju (21,1 mld zł w 2012 r.). Na 1 mieszkańca 6,1 tys. zł
- Znaczne zaangażowanie kapitału zagranicznego
- Duże zainteresowanie przedsiębiorców instrumentami zwrotnymi (JEREMIE, JESSICA).

Wyzwania:

- Podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw
- Zmniejszenie dysproporcji w rozwoju przedsiębiorczości w regionie
- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych obszarów województwa
- Konieczność dokapitalizowania majątku dużej części MŚP w zakresie nowych inwestycji
- Wzrost powiązań między przedsiębiorstwami (np. klastry)
- Wzmocnienie IOB m.in. przez rozszerzenie i lepsze dostosowania do potrzeb przedsiębiorców usług przez nie świadczonych
- Rozwój zwrotnych instrumentów finansowania przedsiębiorstw.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Promowanie przedsiębiorczości (m.in. nowych firm) – w ramach PI 3.1.
- Nowe modele biznesowe dla MŚP, internacjonalizacja – w ramach PI 3.2.
- Rozwój produktów i usług w MŚP – w ramach PI 3.3.
- Rozwój zdolności MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji – w ramach PI 3.4.

Przewidywane działania, służąc rozwojowi regionalnej gospodarki, przyczynią się do realizacji celów Strategii Europa 2020 dotyczących wzrostu wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata do 75 %, zwiększenia środków na inwestycje w badania i rozwój do poziomu 3% PKB UE i zmniejszenia o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem. Wzrost konkurencyjności MŚP w regionie przyczyni się do rozwoju inteligentnego i zrównoważonego.

Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Unia Innowacji* wdrożenie innowacyjnych pomysłów dla wytwarzania nowych produktów i usług przyczyni się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. W efekcie działań nawiązujących do inicjatywy *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* uzyskana zostanie poprawa otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP oraz nastąpi rozwój silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, zdolnej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Interwencja zgodna jest z WRS, w których kładzie się nacisk na zwiększenie konkurencyjności MŚP przez m.in. usługi doradcze.

➤ **Energia i emisja zanieczyszczeń do atmosfery**

Sytuacja wyjściowa:

- Znaczące źródła energii elektrycznej w regionie: Zespół 3 Elektrowni Pątnów - Adamów – Konin, elektrociepłownie Karolin i Garbary w Poznaniu oraz Energa Elektrociepłownia Kalisz SA.
- Wzrost potencjału wytwórczego OZE w regionie: 88 elektrowni wiatrowych o mocy 253,48 MW, 31 elektrowni wodnych przepływowych o łącznej mocy 11,43 MW, 4 instalacje w technologii współspalania, 17 instalacji wykorzystujących biogaz z różnych źródeł o łącznej mocy 13,2 MW, 2 instalacje na biomasę mieszaną o mocy 50,5 MW (dane na 30 września 2013r.)
- Sprzyjające warunki dla energetyki bazującej na OZE
- Duży potencjał do produkcji biogazu rolniczego (13,5 PJ, co odpowiada 24% potencjału krajowego)
- Zasoby wód geotermalnych
- Dodatni bilans energetyczny regionu (produkcja energii wyższa od jej zużycia)
- Wielkopolska gospodarka bardziej energochłonna niż średnio w UE – jest jednym z czterech województw, które wyróżniają się w skali kraju większym zużyciem energii, zwłaszcza w sektorach przemysłowym i energetycznym, a także odznacza się, wraz z czterema innymi województwami, największym zużyciem energii w rolnictwie
- Niewystarczający stan techniczny linii elektroenergetycznych średnich i niskich napięć, szczególnie na obszarach wiejskich
- Niezadowalający stan spełniania wymagań energetycznych budynków (2/3 budynków nie osiąga wymaganej wartości referencyjnej wskaźnika EP)
- Występowanie tzw. niskiej emisji
- Obniżające się średnie zużycie energii w budownictwie, jednak wyższe niż w państwach Europy Zachodniej
- Zwiększająca się emisja do atmosfery zanieczyszczeń ze środków transportu do powietrza
- Niewystarczająca liczba i jakość systemów sterowania ruchem i informacji, systemów integracji różnych rodzajów transportu, centrów przesiadkowych, dróg rowerowych, parkingów park & ride, przyczyniających się do zmniejszania emisji zanieczyszczeń do atmosfery
- Względnie dobrze rozwinięta kogeneracja ciepła i energii elektrycznej, jednak 1/3 ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczych może być produkowana przy użyciu wydajniejszych systemów kogeneracyjnych.

Wyzwania:

- Wykorzystanie potencjału regionu do produkcji OZE
- Zmniejszenie poziomu emisyjności i energochłonności gospodarki
- Duże przyrosty zapotrzebowania na energię elektryczną (powyżej średniej krajowej) w najbliższych latach, związane z lokalizacją nowej działalności przemysłowej i usługowej na terenie i w okolicach głównych ośrodków miejskich Wielkopolski
- Rozwój niskoemisyjnego miejskiego transportu zbiorowego.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzrost OZE oraz modernizacja sieci energetycznych – w ramach PI 4.1.
- Wzrost efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach – w ramach Priorytetu PI 4.2.
- Wzrost efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym – w ramach PI 4.3.
- Zmniejszenie emisyjności, szczególnie na obszarach miejskich – w ramach PI 4.5.

Przewidywane działania przyczynią się do realizacji celów Strategii Europa 2020 dotyczących ograniczenia emisji dwutlenku węgla, co najmniej o 20%, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii do 20% oraz zwiększenia efektywności wykorzystania energii o 20%. Prowadzone działania przyczynią się także do realizacji celu określonego dla Polski w tzw. pakiecie klimatyczno-energetycznym: zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii do 15% w bilansie energetycznym kraju.

Poprawa efektywności energetycznej, wzrost wytwarzania energii z OZE oraz spadek emisji zanieczyszczeń przyczyniać się będą do rozwoju zrównoważonego, a także do inteligentnego.

Zgodnie z inicjatywą *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty, zwiększy bezpieczeństwo energetyczne.

Także WRS kładą nacisk na efektywność energetyczną i wykorzystanie OZE w budynkach publicznych i przedsiębiorstwach, na innowacyjne technologie w zakresie energii odnawialnej, na realizację strategii niskoemisyjnych.

Istotny dla tych kwestii jest PP, rekomendujący działania dotyczące modernizacji energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych, poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, zwiększenia produkcji energii z OZE, kogeneracji.

Działania realizowane w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 6 Rady CSR 2013 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii, a także przyspieszenia i rozszerzenia rozbudowy sieci energetycznej.

➤ **Zmiany klimatu i zapobieganie ryzyku**

Sytuacja wyjściowa:

- Niekorzystny od lat bilans wodny regionu, znaczna część województwa jest najbardziej dotkniętym przez suszę terenem w kraju (wg IMiGW w Poznaniu większa część regionu w I i II kategorii największych potrzeb w zakresie małej retencji)
- Niewystarczająca sztuczna retencja, pomimo że obejmuje 6,3 tys. obiektów i może zmagazynować 185 mln m³ wody (dane na temat obiektów małej retencji wodnej w 2012 r.)
- Spodziewany wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych (silne wiatry, intensywne opady deszczu, intensywne opady śnieżne, powódzie, susze)
- Duża liczba zdarzeń, w wyniku których mogło dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub strat w mieniu – w 2012 r. ponad 31 tys., w latach wcześniejszych średnio 35 tys. Wśród zdarzeń w 2012 r. ponad 10 tys., to pożary
- Braki sprzętowe oraz dekapitalizujący się sprzęt służb ratowniczych
- Ok. 4% ogólnej powierzchni województwa obszarem bezpośredniego zagrożenia powodzią, wraz z obszarami zalewowymi - zagrożenie powodziowe występuje szczegól-

nie na obszarach położonych wzdłuż dolin największych rzek regionu, czyli Warty, Prosny i Noteci, a także w dolinach rzek o mniejszych przepływach

- Niewystarczająca zabudowa zbiornikowa i brak zabudowy polderowej na głównych rzekach i ich dopływach
- Wały przeciwpowodziowe o niewystarczającej jakości, wymagające modernizacji.

Wyzwania:

- Zmniejszenie poziomu zagrożeń przyrodniczych, szczególnie o charakterze hydrologicznym (susze, powódzie i podtopienia)
- Poprawa reakcji odpowiednich służb zmniejszających do minimum zagrożenie życia lub zdrowia ludzi oraz zapobiegających negatywnym skutkom dla środowiska.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wzmocnienie odporności regionu na zjawiska klimatyczne i katastrofalne – w ramach PI 5.2.

Planowana interwencja będzie istotnym wkładem w realizację Strategii Europa 2020, w priorytet Rozwój zrównoważony, który dotyczy wzmocnienia odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększania możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie. Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty i nastąpi wzrost konkurencyjności.

Planowana interwencja wpisuje się również w WRS, które kładą nacisk na zwiększenie poziomu inwestycji w zakresie przystosowania do zmian klimatu oraz zapobiegania zagrożeniom i zarządzania ryzykiem. PP rekomenduje z kolei realizację działań adaptacyjnych do zmian klimatu w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, a także działań przeciwdziałających skutkom zmian klimatu.

➤ Ochrona środowiska i efektywność wykorzystywania zasobów

Sytuacja wyjściowa:

- Duże potrzeby w zakresie kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków. Znaczące dysproporcje dostępu mieszkańców do sieci wodociągowej (w 2012 roku 93% ludności ma dostęp) i kanalizacyjnej (63,9% ludności). Mocno zróżnicowana między obszarami wiejskimi (34,2% ludności) a miejskimi (87,7%) dostępność do systemów odbioru i oczyszczania ścieków
- Niedokończona budowa regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Wysoki poziom odpadów składowanych (88% odpadów zmieszanych zdeponowano w 2012 r. na składowiskach). Niewystarczający system selektywnego zbierania odpadów
- Bogate dziedzictwo kultury materialnej w regionie (w 2012 roku 7 021 obiektów zabytkowych nieruchomych i 19 271 ruchomych, a także znaczna liczba instytucji kultury), ale pogarszający się stan techniczny obiektów
- Znaczne obszary o szczególnych walorach przyrodniczych objęte krajowymi formami ochrony przyrody (w 2012 r. 948,2 tys. ha, tj. 31,8% powierzchni województwa), uzupełnione Obszarami Natura 2000 (14,3% obszaru regionu obejmują obszary specjalnej ochrony ptaków, natomiast 8,1%, to specjalne obszary ochrony siedlisk)
- Znaczący potencjał dróg wodnych, które wciąż nie są optymalnie wykorzystywane szczególnie w turystyce

- Silna antropopresja (rozlewanie się miast, intensywna produkcja rolna, budownictwo, kopalnictwo, eksploatacja lasów, rzek, jezior i gleb) wpływająca na utratę różnorodności biologicznej
- Rosnąca od kilku lat, a także największa w skali kraju, powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych (9,8 tys. ha w 2012 r.) efektem głównie górnictwa i kopalnictwa surowców
- Niewystarczająca jakość klimatu akustycznego w regionie (hałas komunikacyjny oraz towarzyszący różnym urządzeniom).

Wyzwania:

- Zachowanie i przywracanie właściwego stanu ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także zrównoważone ich wykorzystywanie
- Zmiana struktury zagospodarowania odpadów, w tym ograniczenie ilości odpadów składowanych
- Ograniczenie konfliktów wynikających z antropopresji na środowisko
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów
- Kanalizowanie ruchu turystycznego na terenach przyrodniczych
- Poprawa stanu środowisk miejskich.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Wsparcie sektora odpadowego – w ramach PI 6.1.
- Wsparcie sektora wodno-ściekowego – w ramach PI 6.2.
- Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego – w ramach PI 6.3.
- Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej – w ramach PI 6.4.
- Poprawa stanu środowiska miejskiego – w ramach PI 6.5.

Interwencja WRPO 2014+ będzie wkładem w realizację priorytetu Rozwój zrównoważony Strategii Europa 2020. Zgodnie z inicjatywą przewodnią *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* region poprawi produktywność, ograniczy koszty i przyczyni się do wzrostu konkurencyjności.

Planowana interwencja wpisuje się również w WRS, które kładą nacisk na wsparcie oczyszczania ścieków, efektywnego zaopatrzenia w wodę, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ekologicznej infrastruktury oraz działań służących zmniejszeniu zanieczyszczeń powietrza. Na istotę tych zagadnień wskazuje także stanowisko w PP, które rekomenduje jako jeden z priorytetów finansowania Gospodarkę przyjazną środowisku. Działania realizowane w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 6 Rady CSR 2013 dotyczące poprawy gospodarki odpadami i gospodarki wodnej.

➤ **Zrównoważony transport**

Sytuacja wyjściowa:

- Korzystne położenie regionu względem europejskich i krajowych powiązań komunikacyjnych
- Autostrada A2 jako czynnik rozwojowy dla centralnej części regionu
- Niedostateczne skomunikowanie północnych i południowych krańców Wielkopolski
- Oddalenie wielu obszarów województwa od ośrodków wzrostu
- Słabo rozwinięta sieć dróg ekspresowych

- Zły stan techniczny części dróg – najlepszy na drogach krajowych (w 2010 r. 50% w stanie dobrym, 24,4% w niezadowalającym), gorszy na wojewódzkich (44% i 29%), najgorszy na lokalnych, co jest przyczyną marginalizacji znacznej części obszaru województwa.
- Wzrastające obciążenie dróg ruchem (średni ruch dobowy na drogach wojewódzkich w 2010 r. wyniósł 4 tys. w stosunku do 3,2 tys. w 2005 r.)
- Brak obwodnic oraz niewystarczająca liczba obiektów mostowych
- Niezadowalający poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego (wysoki wskaźnik ofiar śmiertelnych – 9 osób/100 tys. ludności w 2012 r.)
- Niezadowalający transport zbiorowy i pogarszające się warunki komunikacyjne w miastach
- Rozwinięta sieć kolejowa, ale zły stan techniczny i pogłębiająca się dekapitalizacja znacznej jej części
- Niewystarczająca ilość i jakość taboru kolejowego niezbędnego do obsługi przewozów regionalnych, szczególnie aglomeracyjnych
- Zły stan infrastruktury dworcowej
- Rozwijający się Międzynarodowy Port Lotniczy Poznań – Ławica (coroczny wzrost liczby obsługiwanych pasażerów – w 2012 r. 1,6 mln pasażerów)
- Niewykorzystana infrastruktura lokalnych lotnisk (w tym obszarów byłych lotnisk)
- Korzystny układ dróg wodnych śródlądowych, przy bardzo złym ich stanie technicznym
- Słabo rozwinięty system transportu intermodalnego.

Wyzwania:

- Rozbudowa układu drogowego, poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa ruchu w celu poprawy dostępności wewnątrzregionalnej, a także do krajowego i europejskiego systemów komunikacji drogowej
- Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych obszarów zmarginalizowanych z obszarami węzłowymi, dla ich włączenia w regionalny układ powiązań transportowych z systemami krajowym i europejskim, szansą rozwojową dla tych obszarów
- Zapewnienie warunków dla mobilności mieszkańców przez inwestycje infrastrukturalne na liniach kolejowych znaczenia regionalnego, modernizację infrastruktury dworcowej, zakup jednostek taboru kolejowego oraz inwestycje w zaplecze techniczne dla przewozów regionalnych
- Integracja komunikacji w obszarze aglomeracji poznańskiej
- Restrukturyzacja miejskiego transportu zbiorowego (rozwiązania niskoemisyjne) oraz ograniczanie ruchu w centrach miast
- Optymalizacja wykorzystania infrastruktury lotnisk lokalnych oraz terenów byłych lotnisk (obsługa lotów biznesowych).

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa infrastruktury transportu drogowego, w tym usprawniające połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego, a także połączenia z siecią dróg krajowych i autostrad – w ramach PI 7.2.
- Poprawa infrastruktury transportu kolejowego – w ramach PI 7.4.
- Rozwój zbiorowego transportu miejskiego, a także ograniczanie ruchu w centrach miast w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń – w ramach PI 4.5.

- Poprawa dostępności transportowej do rozwijających się terenów inwestycyjnych i ośrodków/stref aktywności gospodarczej – w ramach PI 3.1.
- Wsparcie dróg lokalnych stanowiących element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją – w ramach PI 9.2.
- Modernizacja torów wodnych w celu kanalizowania ruchu turystycznego – w ramach PI 6.4.

Przewidywane do realizacji projekty wpisują się w realizację priorytetów Strategii Europa 2020. Bez realizacji projektów transportowych nie będzie możliwe zrealizowanie celów Strategii w zakresie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Usuwanie przeszkód w działaniu najważniejszych infrastruktur transportowych pozwoli na zwiększenie konkurencyjności gospodarki UE, a w powiązaniu z rozwiązaniami niskoemisyjnymi będzie istotnym czynnikiem zrównoważonego rozwoju UE.

Interwencja jest zgodna z WRS, zgodnie z którymi priorytetem są zrównoważone formy transportu i inwestowanie w sieci transeuropejskie oraz w połączenia regionów z siecią TEN-T.

Wagę rozwoju tej infrastruktury podkreślono w PP, wymieniając tę kwestię wśród najbardziej naglących wyzwań dla Polski. Rozwój tej infrastruktury skutkujący wypełnianiem luki w istniejących układach transportowych powinien poprawić dostępność regionów i ich atrakcyjność inwestycyjną.

Działania w tym zakresie w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 6 Rady CSR 2013 dotyczące zapewnienia skutecznego i bezzwłocznego wdrożenia projektów inwestycyjnych w kolejnictwie.

➤ **Zatrudnienie i zasoby pracy**

Sytuacja wyjściowa

- Najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju – niecałe 10% (2012 r.), ale duże jej zróżnicowanie w regionie
- Wysoki w skali kraju wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata - 65,9%, przy niskim wskaźniku zatrudnienia osób w wieku 15-24 lata (29,3%) i 15-29 lat (47%), a także osób w wieku 50 lat i więcej – 33%
- Niekorzystna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy (w 2012 r. wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w województwie wyniósł 20% i był niższy niż średnia dla kraju; ponadto od kilku lat obserwuje się stały spadek wartości tego wskaźnika)
- Wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych w strukturze osób bezrobotnych ogółem (w 2012 r. 29%)
- Wzrost odsetka osób pracujących (praca najemna) żyjących poniżej granicy ubóstwa skrajnego
- Zróżnicowana sytuacja kobiet i mężczyzn na rynku pracy - wskaźnik zatrudnienia mężczyzn w wieku produkcyjnym wyniósł w 2012 r. ok. 74%, natomiast kobiet 59%. W regionie rośnie odsetek pracujących mężczyzn, natomiast w populacji kobiet nie obserwuje się wyraźnych zmian w tym aspekcie. Na wsi wyższą aktywność zawodową wykazują mężczyźni niż kobiety. Kobiety dominują w strukturze osób długotrwale bezrobotnych (60% w porównaniu z 42% mężczyzn długotrwale bezrobotnych). W przypadku osób niepełnosprawnych – zarejestrowanych w urzędach pracy w 2012 r. było 48% mężczyzn i 52% kobiet

- Wśród osób niepełnosprawnych 68% mężczyzn pracuje na własny rachunek i tylko 32% kobiet (2011 r.). Z kolei kobiety są częściej utrzymywane (55%) niż mężczyźni (45%)
- Głównymi przyczynami bezrobocia są niskie, nieodpowiadające na potrzeby pracodawców, kompetencje i kwalifikacje, brak doświadczenia zawodowego oraz niska aktywność w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania
- Dodatni przyrost naturalny (2012 r. na poziomie 1,8 na 1 000 ludności), ale niski wskaźnik liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat (tj. 31; średnia dla kraju wynosi 38)
- Słaby dostęp do usług opieki nad dziećmi do lat 3, uznawany przez kobiety za jedną z głównych barier funkcjonowania na rynku pracy. Jedynie w 9% gmin województwa funkcjonują instytucje opieki nad dziećmi do lat 3
- Większość firm w Wielkopolsce nie stosuje żadnych elastycznych form zatrudnienia
- Zmniejszanie się liczby osób przyjętych do pracy po powrocie z urlopów wychowawczych
- Zmniejszanie się liczby wolnych i nowoutworzonych miejsc pracy
- Wzrost liczby osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy
- Zmniejszająca się przeżywalność przedsiębiorstw w kolejnym roku działalności, w szczególności osób fizycznych i podmiotów bez pracowników
- 31,3% pracowników korzysta z komputera z dostępem do Internetu w pracy (średnia w kraju – 37,2%), a 12% firm zapewnia pracownikom szkolenia z zakresu ICT (2012 r.)
- Zarządzanie w ramach CSR przedsiębiorcy zawiązują do działań promocyjno-marketingowych, ograniczając kwestie zarządzania zasobami ludzkimi, czy innowacjami. Nad strategicznymi dominują krótkookresowe plany rozwoju
- Głównymi barierami rozpoczęcia działalności gospodarczej są trudność pozyskania finansowania ze źródeł komercyjnych i brak zabezpieczeń
- Systematyczny spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (22% w 2004 r., 19% w 2012 r.) przy wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (odpowiednio 14% i 16,5%)
- Wzrost liczby osób hospitalizowanych z powodu chorób nowotworowych, układu krążenia, układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej.

Wyzwania:

- Konieczność wsparcia i wykorzystania różnych form aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności kobiet, osób do 30 roku życia oraz w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych
- Poprawa dostępu do samozatrudnienia, warunków prowadzenia własnej działalności gospodarczej i tworzenie trwałych miejsc pracy w MŚP
- Poprawa dostępu do zatrudnienia rodzicom i opiekunom, w szczególności kobietom, powracającym bądź wchodzącym na rynek po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem do lat 3
- Rozwój infrastruktury opieki nad małymi dziećmi
- Wsparcie rozwojowe przedsiębiorstw i ich pracowników – podnoszenie kompetencji i kwalifikacji odpowiadających na wyzwania innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki oraz trendów demograficznych
- Poprawa dostępności do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji zdrowotnej w celu wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

Przewidywane pole interwencji – wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy – w ramach PI 8.5.
- Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia – w ramach PI 8.7.
- Tworzenie warunków ułatwiających łączenie funkcji zawodowych z opiekuńczymi – w ramach PI 8.8. i 8.9.
- Podnoszenie kompetencji oraz kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników - w ramach PI 8.9.
- Poprawa stanu zdrowia zasobów pracy - w ramach PI 8.10.

Przewidywane działania wpisują się w realizację priorytetu Strategii Europa 2020 dotyczącego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu i wspierania gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. Odpowiadają także na zalecenia 3 i 4 Rady CSR 2013 w kwestii obniżenia bezrobocia osób młodych, zwiększenia udziału kobiet i osób starszych w rynku pracy.

Interwencja jest zgodna z WRS wskazującymi na konieczność lepszego dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości, przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, działań w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się. Także w PP rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE *Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejską agendą cyfrową*.

➤ Sytuacja społeczna i zdrowotna mieszkańców Wielkopolski

Sytuacja wyjściowa:

- Znaczna liczba mieszkańców Wielkopolski zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w 2012 r. 27% mieszkańców w regionie północno-zachodnim Polski)
- Wzrastająca liczba gospodarstw domowych żyjących poniżej granicy skrajnego ubóstwa (5% w 2008 r., 9% w 2012 r.)
- Wysoki udział dzieci i młodzieży wśród zagrożonych ubóstwem (w 2012 r. 9% zagrożonych ubóstwem skrajnym)
- Zróżnicowana dostępność do infrastruktury zdrowotnej i społecznej w regionie
- Niewystarczająca infrastruktura ochrony zdrowia (m.in. onkologia, kardiologia, pediatria, choroby psychiczne) oraz opieki i integracji społecznej
- Wydłużanie się przeciętnego trwania życia Wielkopolan i związany z tym wzrost liczby osób starszych (w 2020 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym powyżej 60/65 lat wzrośnie blisko o 25%), ale gorsza niż w innych regionach ich kondycja zdrowotna
- W regionie znaczna liczba osób z niepełnosprawnością (w 2011 r. liczba osób², które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 428,8 tys., co stanowiło 12,4% ludności województwa, tj. 308,7 tys. osób niepełnosprawnych prawnie³ i 120,1 tys. osób niepełnosprawnych biologicznie⁴)

² Wstępne dane na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku.

³ Osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Liczba tych osób w stosunku do 2002 r. zmniejszyła się o 30,8%, głównie z powodu zmian w przepisach prawnych i zaostrzenia przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy oraz podobnych oświadczeń.

⁴ Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku. W porównaniu z 2002 r. liczba tych osób zwiększyła się o 51,7%. W 2011 r. ta kategoria niepełnosprawnych w woj. wielkopolskim stanowiła 3,5% ogółu ludności (w 2002 r. 2,4%).

- Niewystarczająca podaż usług rehabilitacji społeczno-zawodowej niepełnosprawnych
- Niedostateczny rozwój usług dla dzieci i młodzieży, rodzin naturalnych i zastępczych przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zagrożonych kryzysem, osób starszych i niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Niedostateczny rozwój usług środowiskowych i wspierających, w tym w usamodzielnianiu się
- Występowanie obszarów zdegradowanych społecznie, gospodarczo i fizycznie (miasta, ich dzielnice, obszary wiejskie)
- Duża liczba podmiotów ekonomii społecznej (PES) i organizacji je wspierających, ale niska zdolność PES do rozwoju (w tym niska przeżywalność przedsiębiorstw społecznych).

Wyzwania:

- Poprawa zdolności do zatrudnienia i zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób, rodzin/grup/środowisk dotkniętych i zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
- Jakościowy i ilościowy rozwój infrastruktury zdrowotnej i społecznej
- Przeciwdziałanie przyczynom prowadzącym do niesprawności i wykluczenia ze względu na stan zdrowia
- Poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych i społecznych
- Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
- Wzrost potencjału podmiotów ekonomii społecznej.

Przewidywane pole interwencji - wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną – w ramach PI 9.1.
- Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – w ramach PI 9.2.
- Wspieranie przedsiębiorstw i gospodarki społecznej - w ramach PI 3.3. i 9.8.
- Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych – w ramach PI 9.4.
- Zwiększenie dostępu do usług publicznych – w ramach PI 9.7.

Działania realizowane w ramach powyższej interwencji wpisują się w realizację priorytetu Strategii Europa 2020 mówiącego o rozwoju sprzyjającym włączeniu społecznemu, wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Planowana interwencja wpisuje się w działania wskazane w załączniku I rozporządzenia ogólnego (WRS) związane z aktywnym włączeniem społecznym, zwiększaniem dostępności do usług, w tym usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych, promowaniem gospodarki i przedsiębiorstw społecznych. PP rekomenduje działania w kierunku aktywnego włączenia, w tym zindywidualizowane wsparcie oraz poprawę dostępu i jakości do usług społecznych i opieki zdrowotnej. Działania te wpisują się także w *Europejski Program walki z ubóstwem* oraz *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*, promujące aktywną integrację społeczną, a także w *Europejską agendę cyfrową* promującą wzrost umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych przez obywateli. Działania w ramach WRPO 2014+ realizować będą zalecenie 1 Rady CSR 2013 dotyczące zwiększenia oszczędności kosztowej i efek-

tywności wydatków na zdrowie. Zalecenie to realizowane będzie w Programie przez stosowanie kryteriów inwestycyjnych wskazanych dla polityki zdrowotnej w WRS.

➤ **Edukacja i uczenie się przez całe życie**

Sytuacja wyjściowa:

- Zróżnicowanie dostępu do edukacji przedszkolnej (niska dostępność na obszarach wiejskich i wśród rodzin o niskim statusie ekonomicznym)
- Wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (w 2012 r. 74% dzieci w wieku 3-5 lat)
- Zróżnicowany dostęp do infrastruktury edukacyjnej, w tym nowoczesnych technologii, TIK
- Wzrastające zainteresowanie szkolnictwem zawodowym
- Niewystarczający dostęp do doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach
- Niskie średnie wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych
- Wzrost liczby osób przedwcześnie opuszczających system edukacji (w 2006 r. 3,6% osób w wieku 15-24 lata, w 2012 r. – 5,4%)
- Niski stopień indywidualizacji procesu edukacyjnego w szkołach
- W 2011 r. najwięcej mężczyzn legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast kobiet – średnim i policealnym
- Zmniejszająca się liczba studentów
- Wśród absolwentów dominują kobiety (w 2012 r. kobiety stanowiły 66% absolwentów)
- Niższy od średniej krajowej odsetek absolwentów kierunków ścisłych i technicznych. Wśród absolwentów kierunków humanistycznych dominują kobiety
- Niski udział osób dorosłych w kształceniu i szkoleniach (od 2008 r. ok. 4%)
- Słaba integracja kształcenia i szkolenia z rynkiem pracy
- Wśród zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym dominują kobiety (w 2012 r. 8% w stosunku do 3% bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem wyższym)
- Niewystarczająca jakościowo i ilościowo infrastruktura edukacyjna i szkoleniowa.

Wyzwania:

- Poprawa dostępu i jakości edukacji na wszystkich jej etapach
- Zwiększenie powiązania systemu kształcenia i szkolenia z potrzebami rynku pracy
- Zmniejszenie barier dostępu do edukacji dla środowisk defaworyzowanych
- Wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniach
- Uzupełnianie luk w zakresie niezbędnej infrastruktury edukacyjnej
- Poprawa warunków kształcenia i szkolenia przez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Przewidywane pole interwencji – wkład w realizację Strategii Europa 2020:

Ramy interwencji w omawianym zakresie wyznacza Umowa Partnerstwa, a WRPO 2014+ będzie realizował następujące obszary interwencji:

- Poprawa dostępu i jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej – w ramach PI 10.1.
- Dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy – w ramach PI 10.3.
- Poprawa jakości szkolnictwa zawodowego – w ramach PI 10.3.bis
- Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową - w ramach PI 10.4.

Planowane działania wpisują się w realizację priorytetu Strategii Europa 2020, mówiącego o rozwoju sprzyjającym włączeniu społecznemu i wspieraniu gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia. Odpowiadają na zalecenia 3 i 4 Rady CSR 2013 w kwestiach większego udostępnienia przyuczania do zawodu i uczenia się przez praktykę, zacieśnienia współpracy szkół i pracodawców, poprawy jakości nauczania oraz poprawy dostępu i jakości nauczania przedszkolnego.

Interwencja wpisuje się w działania wskazane w WRS w zakresie równego dostępu do szkolnictwa wczesnego, podstawowego i średniego, zwiększania dostępności uczenia się przez całe życie, zwiększania adekwatności systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. PP rekomenduje promowanie równego dostępu do wczesnej edukacji, kształcenia podstawowego i średniego, poprawę dostępności uczenia się przez całe życie, podnoszenie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia o potrzeb rynku pracy. Ponadto działania te wpisują się w projekt przewodni UE *Mobilna młodzież, Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* oraz *Europejska agenda cyfrowa*.

Obszary problemowe w Wielkopolsce

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 (dalej: SRWW), a także *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 – Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie* (dalej: KSRR) akcentują występowanie i dużą skalę wewnętrznego zróżnicowania województwa wielkopolskiego. W strategii regionalnej podkreślono wagę dynamicznych zmian zachodzących w metropolii poznańskiej, będącej czynnikiem rozwoju regionu, zaznaczając jednocześnie, że w pozostałej części województwa występują różnorodne problemy społeczne i gospodarcze. Cele zapisane w strategii regionalnej nawiązują do przyjętego modelu rozwoju województwa, zakładającego wzajemnie korzystne relacje między biegunami wzrostu a ich otoczeniami (tzw. rozwój dyfuzyjno-absorpcyjny).

Skala zróżnicowań wewnętrznych w Wielkopolsce jest znaczna. W KSRR stwierdza się, że zróżnicowanie wewnątrzregionalne rozwoju społeczno-gospodarczego mierzone PKB per capita w podregionach o najwyższej i najniższej wartości w województwie należy do najwyższych wśród polskich województw – 3 miejsce po mazowieckim i małopolskim.

Z jednej strony istnieją w Wielkopolsce obszary tradycyjnie uznawane za bieguny wzrostu, a z drugiej obszary opóźnione w rozwoju. W każdym z tych obszarów występują również zarówno enklawy problemowe, jak i enklawy względnego dobrobytu, uwidaczniające się we wszelkich analizach, szczególnie w układzie gminnym, ale także wewnątrz tych jednostek, szczególnie w miastach. Wielkości tych obszarów, jak i natężenie problemów na nich występujących są znacznie zróżnicowane.

SRWW zidentyfikowała m.in. czynniki kształtujące różnice występujące na poszczególnych terytoriach regionu. Do najistotniejszych z nich należą:

- metropolitalność i stopień powiązania z obszarem metropolitalnym,
- wiejski charakter obszaru,
- ranga ośrodka w systemie osadniczym oraz to, czy jest wyposażony w funkcje niezbędne do obsługi obszaru otaczającego,
- dostępność usług publicznych,
- dostępność komunikacyjna, w tym odległość od Poznania,
- stan środowiska przyrodniczego i kulturowego, przestrzeni rolniczej, stopień zagrożenia powodziowego, stan zasobów wodnych,
- występowanie zasobów naturalnych,
- występowanie funkcji schyłkowych, co wymaga restrukturyzacji, rewitalizacji, bądź odnowy,

- poziom zintegrowania społeczności lokalnej objawiający się między innymi aktywnością obywatelską,
- poziom rozwoju społeczności lokalnej objawiający się rozwojem gospodarki społecznej.

Wymienione czynniki na poszczególnych obszarach występują w różnych proporcjach. Poszczególne obszary w regionie mają dobrą sytuację pod jednymi względami, a pod innymi niekorzystną.

Te czynniki stanowią podstawę terytorialnego ukierunkowania celów w zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Tego rodzaju obszary stanowią przedmiot potencjalnej, koniecznej interwencji, określony zarówno w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (KPZK – jako obszary funkcjonalne), jak i KSRR (jako Obszary Strategicznej Interwencji – OSI).

W okresie 2014-2020 w ramach Umowy Partnerstwa przewidziano dla tych obszarów koncentrację wsparcia m.in. środkami wspólnotowymi w wymiarze terytorialnym na wyodrębnionych obszarach strategicznej interwencji państwa. W Wielkopolsce, zgodnie z KSRR oraz Umową Partnerstwa, wyznaczone zostaną obszary w ramach 3 krajowych Obszarów Strategicznej Interwencji:

- *OSI Miasta wojewódzkie i ich obszary funkcjonalne.* W Wielkopolsce dotyczy to miasta Poznania i jego obszaru funkcjonalnego. Rozwój funkcji metropolitalnych jest jednym z celów polityki regionalnej określonym w KSRR. Istotne znaczenie dla podniesienia konkurencyjności metropolii poznańskiej będzie miało wsparcie integracji obszaru funkcjonalnego Poznania. Konieczne są działania zmierzające do osiągnięcia spójności i optymalizacji usług publicznych w obrębie tego obszaru, przede wszystkim komunalnych i edukacyjnych. Konieczne jest również wsparcie rozwoju funkcji gospodarczych tego obszaru, a także funkcji naukowych, kulturowych i społecznych, oraz rozwijanie potencjałów do tworzenia innowacji oraz dyfuzji czynników i procesów rozwojowych na inne obszary województwa.
- *OSI Miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji.* W Wielkopolsce w każdym z miast znajdują się obszary zdegradowane pod różnymi względami, wymagające pilnych działań rewitalizacyjnych. W tych miejscach konieczne są zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i restrukturyzacyjne. W każdym z miast występują nieco inne problemy, dlatego działania rewitalizacyjne powinny być oparte na kompleksowych lokalnych planach rewitalizacji.
- *OSI Obszary wiejskie o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.* W Wielkopolsce obszary te w małym stopniu uczestniczą we współczesnych procesach rozwojowych. Oferują mało dochodowe miejsca pracy, głównie w rolnictwie i w sektorze publicznym, oraz uzupełniając w innych sferach gospodarki. Znaczna część mieszkańców tych obszarów jest nieaktywna zawodowo. Istotną barierą ich rozwoju jest niska dostępność podstawowych usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej oraz słaba jakość infrastruktury. Generalnie na tych obszarach w parze z niską dostępnością i jakością usług publicznych idą niskie zasoby własne, co nie pozwala w sferach decydujących o perspektywach rozwojowych na zapewnienie poprawy we własnym zakresie. W szczególnym stopniu upośledzone są obszary wiejskie położone poza oddziaływaniem ośrodków wzrostu.

Poza wymienionymi krajowymi OSI w Wielkopolsce wyróżnić można także inne obszary (o znaczeniu regionalnym), które pod różnym względem można uznać za problemowe. SRWW odnosząc tego rodzaju obszary do wyszczególnionych w dokumentach krajowych (KSRR oraz KPZK), zidentyfikowała problemy, które kumulując się w przestrzeni, mogą tak-

że być podstawą do terytorialnego ukierunkowania interwencji regionalnego programu operacyjnego. Te problemy dotyczą przede wszystkim:

- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego,
- obszarów cennych przyrodniczo,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- ośrodek regionalny,
- ośrodki subregionalne,
- ośrodków lokalnych,
- wiejskich obszarów funkcjonalnych.

Spośród ww. obszarów dokonano wyboru obszarów (OSI krajowe i regionalne), które będą mogły uzyskać preferencje wsparcia w ramach zaprojektowanego zintegrowanego podejścia terytorialnego (opisanego w sekcji 4. Programu).

Wkład WRPO 2014+ w realizację dokumentów regionalnych

Przewidywane pole interwencji w ramach WRPO 2014+ realizować będzie cele strategiczne i operacyjne zaktualizowanej *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020*. Zgodnie z nakreśloną w tym dokumencie wizją województwa, według której Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągania celów strategii - ma być regionem inteligentnym⁵, innowacyjnym i spójnym, gdzie:

- efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,
- podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,
- istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,
- konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje korzystne procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,
- priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,
- jednym z głównych priorytetów jest prowadzenie rozwoju regionu z uwzględnieniem dbałości o potrzeby ochrony środowiska, czyli zielony aspekt rozwoju,
- mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,
- gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,
- wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,
- każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,
- przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,
- sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleniowej,
- polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,
- istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwo regionalne.

Urzeczywistnieniu tej wizji służyć ma realizacja następującego celu generalnego strategii rozwoju województwa: *Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzro-*

⁵ Inteligentny, czyli oparty na edukacji, wiedzy, badaniach, technologiach informacyjnych i komunikacyjnych.

stu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Punktem wyjścia do konstrukcji polityki rozwoju województwa jest włączenie społeczne, które jest warunkiem kształtowania odpowiedniego kapitału społecznego, który z kolei skutkuje odpowiednią przedsiębiorczością i innowacyjnością, dającymi pracę, co przy uwzględnieniu wyzwań środowiskowych i demograficznych, wspierane edukacją i infrastrukturą, prowadzi do podniesienia jakości życia w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Strategia jest jednym z głównych dokumentów, który stanowi punkt wyjścia do określania strategii WRPO 2014+ oraz jego celów. Uwzględnia ona sposób myślenia o rozwoju, zarówno na poziomie wspólnotowym, jak i krajowym. Przede wszystkim jako podstawę przyjmuje włączenie społeczne, innowacyjność oraz wyzwania demograficzne i środowiskowe. Taka filozofia myślenia jest zbieżna z filozofią polityki Unii Europejskiej, w tym Strategii Europa 2020, a także z filozofią polityki rozwoju państwa.

Ważne dla konstrukcji Programu oraz dla sposobu jego wdrażania są następujące, ogólne wspólnotowe zasady:

- Strategiczne podejście – rozwój Wielkopolski wymaga podejścia strategicznego i operacyjnego.
- *Koordinacja* – jakość i skuteczność WRPO 2014+ zależą od komplementarności jego zapisów z planistycznymi dokumentami unijnymi i krajowymi.
- *Koncentracja tematyczna* – WRPO 2014+ powinien koncentrować się na najważniejszych problemach rozwojowych.
- *Warunkowość* – Warunkiem kontynuacji realizacji WRPO 2014+ jest uzyskiwanie efektów na etapach pośrednich.
- *Podejście terytorialne* – WRPO 2014+ musi uwzględniać zróżnicowania terytorialne, w tym specyfikę poszczególnych części województwa.
- *Reforma systemu wdrażania* – Procedury realizacji WRPO 2014+ powinny być stopniowo upraszczane, a obciążenia beneficjentów powinny maleć.

Na zakres pola interwencji oraz kształt strategii realizacji Programu mają wpływ także inne dokumenty regionalne. Przede wszystkim Program uwzględnia ustalenia Regionalnej Strategii Innowacji. Zgodnie z tym dokumentem do najważniejszych kierunków polityki zorientowanej na wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski powinny należeć:

- W ramach zarządzania regionem:
 - konsekwentnie realizowana i spójna polityka innowacyjna i gospodarcza,
 - poprawa sprawności instytucjonalnej.
- W ramach podsystemu gospodarczego:
 - działania ukierunkowane na wzmacnianie innowacyjności przedsiębiorstw,
 - działania wspierające rozwój klastrów,
 - wspieranie zmiany struktury gospodarki na odpowiadającą gospodarce opartej na wiedzy, w tym rozwój sektorów wysokiej i średniej techniki, zaawansowanych usług oraz sektorów kreatywnych i sektora kultury.
- W ramach podsystemu społecznego:
 - poprawa jakości edukacji i kształtowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych,
 - poprawa wydajności pracy, szczególnie w podregionach poza centrum województwa.
- W ramach podsystemu przestrzennego:
 - poprawa stanu infrastruktury transportowej i informatycznej,

- o dostępność wyspecjalizowanej infrastruktury innowacyjnej we wszystkich subregionach.

WRPO 2014+ realizować będzie także ustalenia *Strategii Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku*. Jest to bardzo ważna kwestia, bowiem rozwój włączający jest jednym z priorytetów Strategii Europa 2020. Zgodnie z tym dokumentem polityka społeczna województwa wielkopolskiego stanowi integralną część rozwoju, a realizacja strategii i polityki społecznej województwa wielkopolskiego sprzyjać ma:

- Zrównoważonemu rozwojowi.
- Budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności.
- Ochronie podmiotowości i promocji zaradności obywateli.
- Ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów.
- Realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych.

Cele Programu

Biorąc pod uwagę potencjały i wyzwania rozwojowe, jakie zidentyfikowano na etapie diagnozowania sytuacji w województwie, cele innych polityk, w tym przede wszystkim Strategii Europa 2020, a także cele dokumentów regionalnych, w szczególności *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku*. *Wielkopolska 2020*, przyjęto następujący cel główny Programu:

„POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI I SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA”

Tak sformułowany cel Programu zawiera w sobie dwa podstawowe elementy: część „konkurencyjnościową” nawiązującą do Strategii Europa 2020 oraz część „spójnościową” nawiązującą do polityki spójności.

Źródłem istotnych przesłanek w ostatecznym ukształtowaniu pola interwencji WRPO 2014+ były także wyniki ewaluacji ex ante projektu Programu, które pozwoliły na nadanie ostatecznego kształtu architekturze celów Programu.

Cele Programu zawężają jego pole interwencji do obszaru wyznaczonego przede wszystkim przez cele tematyczne określone w art. 9 rozporządzenia ogólnego. Koncentrują się one na zagadnieniach związanych z rozwojem inteligentnym, zrównoważonym i włączającym.

Relacje między celami WRPO 2014+ a celami tematycznymi określonymi w rozporządzeniu przedstawiają się następująco:

- Cel 1. Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw – CT 1 i CT 3;
- Cel 2. Wzrost zastosowania TIK – CT 2;
- Cel 3. Zmniejszenie emisyjności gospodarki – CT 4;
- Cel 4. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego – CT 5 i CT 6;
- Cel 5. Zwiększenie spójności komunikacyjnej – CT 7;
- Cel 6. Wzrost zatrudnienia – CT 8;
- Cel 7. Ograniczenie skali ubóstwa – CT 9;
- Cel 8. Zwiększenie zatrudnialności – CT 10;
- Cel 9. Poprawa dostępności usług publicznych – CT 9 i CT 10;
- Cel 10. Poprawa sprawności zarządzania WRPO – brak CT.

Cele szczegółowe Programu zawężają jego pole interwencji do obszaru wyznaczonego przez priorytety inwestycyjne wymienione w rozporządzeniach dotyczących EFRR oraz EFS, realizujące cele tematyczne określone w art. 9 rozporządzenia ogólnego. Poszczególne cele szczegółowe odpowiadają poszczególnym priorytetom inwestycyjnym i zamieszczono je w ich opisach.

Spektrum problemów rozwojowych ilustrujących równocześnie główne potrzeby Wielkopolski pokrywa się w zasadzie ze wszystkimi celami tematycznymi określonymi w rozporządzeniu ogólnym, a także z polem interwencji funduszy unijnych określonym w Umowie Partnerstwa. Stąd zasada koncentracji interwencji WRPO 2014+ nie powinna opierać się na wyborze celów tematycznych, lecz na odpowiedniej strukturze alokacji środków, na odpowiednich instrumentach oraz na preferencjach dla obszarów o szczególnych problemach rozwojowych, których skala przekracza ogólne standardy. Zidentyfikowane problemy i wyzwania rozwojowe nie tworzą zatem podstawy do rezygnacji z jakiegokolwiek celu tematycznego określonego w rozporządzeniu ogólnym.

Osie priorytetowe Programu i Priorytety Inwestycyjne

Pole interwencji WRPO 2014+ podzielono na 10 osi priorytetowych, którym przypisano priorytety inwestycyjne wymienione w rozporządzeniach dotyczących EFRR oraz EFS, a także określono środki finansowe wsparcia z funduszy objętych zakresem WRS oraz odpowiednie współfinansowanie krajowe.

Dla realizacji celów Programu wyznaczono osie priorytetowe, w ramach którym każdemu priorytetowi inwestycyjnego przyporządkowano odpowiedni cel szczegółowy.

Dla realizacji celów Programu wyznaczono osie priorytetowe w relacji jeden cel Programu – jedna oś priorytetowa:

- Cel 1. Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw – OP 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Cel 2. Wzrost zastosowania TIK – OP 2. Społeczeństwo informacyjne
- Cel 3. Zmniejszenie emisyjności gospodarki – OP 3. Energia
- Cel 4. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego – OP 4. Środowisko
- Cel 5. Zwiększenie spójności komunikacyjnej – OP 5. Transport
- Cel 6. Wzrost zatrudnienia – OP 6. Rynek pracy
- Cel 7. Ograniczenie skali ubóstwa – OP 7. Włączenie społeczne
- Cel 8. Zwiększenie zatrudnialności – OP 8. Edukacja
- Cel 9. Poprawa dostępności usług publicznych – OP 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego
- Cel 10. Poprawa sprawności zarządzania WRPO – OP 10. Pomoc techniczna

Zaproponowany w Programie układ osi priorytetowych uwzględnia także wyniki szczegółowych analiz w ramach oceny ex ante Programu, zarówno w zakresie jego zewnętrznej, jak i wewnętrznej spójności. Między innymi dzięki ocenie ex ante poszczególne Osie priorytetowe są odpowiednio sprofilowane, w sposób zgodny z wyzwaniami, odzwierciedlone zestawami priorytetów inwestycyjnych służących osiągnięciu rezultatów niezbędnych do realizacji celów Programu.

Realizacji osi priorytetowych powinny służyć działania. Ponieważ przyjęto zasadę, iż „1 działanie = 1 Priorytet Inwestycyjny”⁶, funkcję działania pełnić będą priorytety inwestycyjne. Dla większej przejrzystości w odniesieniu do działań zastosowano nazewnictwo priorytetów inwestycyjnych wymienionych w rozporządzeniach dla EFRR oraz dla EFS.

Do realizacji celów WRPO 2014+ wybrano tylko priorytety inwestycyjne wskazane dla regionalnych programów operacyjnych w Umowie Partnerstwa.

Zasada koncentracji środków znalazła swój wyraz także w strukturze nakładów na poszczególne osie priorytetowe i priorytety inwestycyjne.

⁶ Określony w rozporządzeniach w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem umowy partnerstwa, w oparciu o identyfikację potrzeb regionalnych oraz, w stosownych przypadkach, potrzeb krajowych, w tym potrzeb w zakresie sprostania wyzwaniom wskazanym w stosownych zaleceniach dotyczących poszczególnych państw przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE i w stosownych zaleceniach Rady przyjętych zgodnie z art. 148 ust. 4 TFUE, uwzględniając wyniki ewaluacji ex ante.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy (dalej: Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji (...))	Realizacja PI wpisuje się w Strategię Europa 2020, w priorytet rozwój inteligentny, oraz w projekt przewodni <i>Unia innowacji</i> . Wpisuje się również w obszar priorytetowy KPR - Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w obszar strategiczny Strategii Rozwoju Kraju 2020 (dalej SRK) Konkurencyjna gospodarka, a także w PP - Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. PI pozwoli na realizację strategii rozwoju inteligentnych specjalizacji. Zainwestowane środki publiczne uaktywnią potencjał nauki i badań, staną się dźwignią dla nakładów na B+R, w szczególności prywatnych, a także zwiększą ilość prowadzonych badań stosowanych. Umożliwią ponadto stworzenie bazy dla rozwoju inteligentnych regionalnych specjalizacji.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu; (dalej: Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...))	Niewystarczające powiązania przedsiębiorstw z sektorem naukowo-badawczym jest jedną z gł. słabości gospodarki regionu. PI wpisuje się w Strategię Europa 2020, w priorytet rozwój inteligentny, oraz w projekt przewodni <i>Unia innowacji</i>. Wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka, a także w PP, w zwiększanie prywatnych inwestycji w badania i innowacje. PI, wraz z PI 1.1., daje możliwość zwiększania innowacyjności regionu, wzmocnienia regionalnych specjalizacji oraz komercjalizacji tworzonych w regionie technologii. Wpływie na wzrost liczby firm wysokiej technologii, innowacyjnych, a także na większe zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie sektora B+R. Wzmocnieniu ulegnie współpraca strefy naukowo-badawczej z przedsiębiorcami, natomiast oferta uczelni i jednostek B+R zostanie dostosowana do potrzeb gospodarki.
2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	Produkty i usługi w gospodarce regionu nadal w niewystarczającym stopniu oparte są na TIK. Dotyczy to zarówno relacji biznes-biznes, jak i biznes-klient/konsument. Realizacja PI przyczyni się do osiągania założeń projektu przewodniego <i>Europejska agenda cyfrowa</i>. Jest także realizacją PP, zgodnie którymi upowszechnianie TIK w gospodarce powinno być priorytetem. PI wpisuje się w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka, a także z PP w Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom - rozwój e-gospodarki. PI wpłynie na pobudzenie wykorzystania przez przedsiębiorców rozwiązań handlu elektronicznego.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	Zastosowanie TIK w sferze publicznej stanowi szczególne wyzwanie, co wynika ze skali opóźnień w tym zakresie. Upowszechnienie TIK w sferze publicznej przyczyni się do realizacji założeń projektu przewodniego <i>Europejska agenda cyfrowa</i>, SRK, szczególnie obszaru strategicznego Sprawne i efektywne państwo, a także PP (Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom - rozwój e-gospodarki). Daje możliwość wykorzystania infrastruktury Internetu szerokopasmowego, wspartej w latach 2007-2013, co skutkować będzie poprawą funkcjonowania regionu w różnych sferach. PI przyczyni się do zwiększenia informatyzacji instytucji publicznych oraz do podniesienia liczby oraz jakości usług elektronicznych skierowanych do obywateli, w szczególności w obszarach e- zdrowia, geoinformacji i e-administracji. Poprawie ulegnie stopień digitalizacji zasobów sfery publicznej.
3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	W sytuacji znacznych niedoborów na rynku pracy przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza, przejawiające się gł. samozatrudnieniem, są ważnym instrumentem przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom. Własny biznes jest uzupełnieniem dla takich projektów przewodnich, jak <i>Mobilna młodzież</i>, czy <i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>. Wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka, a także w PP – zwiększanie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Kluczową przesłanką dla tego priorytetu są ograniczone możliwości inkubacji przedsiębiorstw oraz inwestowania. Rozwój istniejącej oraz budowa nowej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym budowa lub modernizacja układu komunikacyjnego terenów inwestycyjnych, w ramach PI przyczyni się do budowania oferty inwestycyjnej sprzyjającej wzrostowi przedsiębiorczości w regionie.
	3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	Jednym z warunków realizacji założeń projektu przewodniego <i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i> jest rozwój nowych modeli biznesowych, a w szczególności internacjonalizacja przedsiębiorstw. Nowe modele biznesowe w tym zakresie są konieczne, by sprostać konkurencji. Realizacja PI wpisuje się w obszar priorytetowy KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka, a także w PP-Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Globalizacja może być źródłem korzyści dla przedsiębiorstw. Realizacja PI zwiększy umiędzynarodowienie przedsiębiorstw z województwa nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu, a także wspierać będzie promocję gospodarczą i turystyczną regionu w wymiarze krajowym i międzynarodowym, co przełoży się w dłuższej perspektywie na rozwój regionu.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Zwiększanie wydajności przedsiębiorstw, głównie przez innowacje, jest jednym z zaleceń PP. Konkurencyjność przedsiębiorstw na pierwszy plan wysuwa projekt przewodni Strategii Europa 2020 <i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i>. Realizacja PI wpisuje się w priorytet KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka, a także w PP - Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Wsparcie potencjału przedsiębiorstw w regionie jest podstawowym priorytetem Programu. Gospodarka społeczna w regionie rozwija się intensywnie, ale jej skala jest nadal zdecydowanie za mała. Wsparcie wpisuje się w WRS, w <i>Europejski Program walki z ubóstwem</i>, SRK, Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego (dalej: SRKS) oraz krajowy i regionalny program rozwoju ekonomii społecznej.
	3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zgodnie z PP wymaga budowy odpowiedniego, efektywnego otoczenia wspierającego. W związku z tym, że w regionie nadal brakuje zaawansowanych usług dopasowanych do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorców, będą one rozwijane. Ponadto innym deficytem w regionie jest brak odpowiedniego usieciowienia Instytucji Otoczenia Biznesu. Wsparcie będzie stworzenie otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom. Realizacja PI wpisuje się w priorytet KPR Innowacyjność dla wzrostu gospodarczego, w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka, a także w PP - Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom.
4. Wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1. Wsparcie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Region posiada znaczące, ale słabo wykorzystane warunki dla produkcji OZE. Ponadto infrastruktura elektroenergetyczna jest w złym stanie technicznym, co ogranicza jej wykorzystanie. PI pozwoli m.in. rozwinąć wykorzystanie OZE oraz ograniczyć emisyjność gospodarki. Inwestowanie w ten sektor pozwoli docelowo na osiągnięcie jednego z celów Strategii Europa 2020, jakim jest cel 20/20/20 w zakresie klimatu i energii. Realizacja PI przyczyni się do spełnienia wymagań dyrektywy 2009/28/WE, wpisuje się w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka (cel II.6), a także w PP - Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną. PI wpisuje się w zalecenie 6 CSR 2013 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii, a także przyspieszenia i rozszerzenia rozbudowy sieci energetycznej, oraz w Cel 2. Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (dalej BEiŚ).

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	4.2. Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Osiągnięcie zakładanego w Strategii Europa 2020 celu 20/20/20 wymaga racjonalizacji wykorzystania energii, obejmującej jej oszczędność oraz dywersyfikację źródeł na rzecz OZE. Komisja zaleca inwestycje we wzrost efektywności energetycznej. W związku z tym PI skierowany zostanie do przedsiębiorców, co wzmocni efekt dźwigni w finansowaniu tej dziedziny. PI przyczyni się do spełnienia wymagań Dyrektywy 2012/27/UE, wpisuje się w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka (cel II.6), a także w PP - Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną. PI wpisuje się także w zalecenie 6 CSR 2013 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii oraz w Cel 2. BEiŚ - zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Realizacja PI przyczyni się w efekcie do zmniejszenia energochłonności gospodarki regionu.
	4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	W sferach publicznej i mieszkaniowej w regionie tkwią nadal duże możliwości oszczędzania energii. Niska efektywność energetyczna tej sfery jest jednym z kluczowych problemów regionu. Bez interwencji w tym zakresie nie można osiągnąć celu środowiskowego Strategii Europa 2020. PI wpisuje się w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka (cel II.6), a także w PP - Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną oraz pozwoli na realizację Dyrektywy 2002/91/EC, a także Dyrektywy 2012/27/UE. PI wpisuje się także w zalecenie 6 CSR 2013 dotyczące odnowienia i rozbudowy mocy wytwórczych oraz poprawy efektywności w całym łańcuchu energii oraz w Cel 2. BEiŚ - zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Realizacja PI będzie miała wpływ na zmniejszenie energochłonności w sferach publicznej i mieszkaniowej.
	4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Projekt przewodni <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i> zakłada realizację planów działań m.in. na rzecz ograniczania emisji substancji do atmosfery. Strategie/plany są szczególnie potrzebne na obszarach miejskich, gdzie występują przekroczenia standardów jakości powietrza. Realizacja PI uwzględni zalecenia Dyrektywy 2010/75/UE oraz Dyrektywy 2008/50/WE, a także PP w zakresie rozszerzenia i modernizacji infrastruktury transportowej i czystego transportu miejskiego. Wpisuje się także w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka (cel II.6). Działania podjęte w ramach PI przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, szczególnie na obszarach miejskich, gdzie występuje kumulacja emisji pyłów i gazów, pochodzących głównie z tzw. niskiej emisji, związanej z lokalnymi kotłowniami węglowymi i ogrzewaniem budynków indywidualnych oraz emisji komunikacyjnej, związanej z komunikacją indywidualną i miejskimi systemami komunikacji zbiorowej.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2. Wsparcie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Realizacja tego PI jest narzędziem osiągania celów klimatycznych sformułowanych w Strategii Europa 2020, a także w dokumentach krajowych (SRK, BEiŚ, <i>Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i> – dalej SPA 2020). W regionie wody i zagrożenia powodzienne to zjawiska stanowiące szczególne zagrożenie dla gospodarki regionu. Kwestie te podkreślane są w PP. PI wniesie wkład w osiąganie celów wskazanych w <i>Białej Księdze</i> i <i>Strategii UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu</i>. Realizacja PI pozwoli na zwiększenie uodpornienia tych obszarów regionu, na których występują zagrożenia związane ze zjawiskami naturalnymi, głównie przez zwiększenie tzw. małej retencji wodnej, ochronę obszarów narażonych na powódź i suszę. Przyczyni się także do zwiększenia potencjału ratowniczego odpowiednich służb.
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Województwo jest zobowiązane do uporządkowania gospodarki odpadami zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/98/WE oraz Dyrektywy 1993/31/UE, wg których do 2020 roku niezbędne jest przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów, przynajmniej takich frakcji jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych, wagowo na poziomie minimum 50% oraz redukcja udziału odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, do poziomu 35% w 2020 roku w stosunku do całkowitej ilości (wagi) tych odpadów wytworzonych w 1995. Realizacja PI wpisuje się w PP Ochrona środowiska i usprawnione zarządzanie zasobami naturalnym, a także w zalecenie 6 CSR 2013 dotyczące poprawy gospodarki odpadami. Realizacja PI jest ściśle związana z priorytetem Strategii Europa 2020 Zrównoważony rozwój. PI przez realizację planu inwestycyjnego województwa dot. gospodarki odpadami wpłynie na zwiększenie stopnia powtórnego wykorzystania odpadów i zmniejszenie ilości odpadów składowanych.
	6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Działania w zakresie gospodarki wodnej wynikają przede wszystkim z ustaleń Dyrektywy 2000/60/WE ustanawiającej ramy unijnego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna), Dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, a także z <i>Krajowego Planu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>. Realizacja PI jest ściśle związana z priorytetem Strategii Europa 2020 Zrównoważony rozwój oraz z jej projektem przewodnim <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>. Realizacja PI wpisuje się także w zalecenie 6 CSR 2013 dotyczące poprawy gospodarki wodnej, a także w SRK. Realizacja PI pozwoli na poprawę nienajlepszej sytuacji w województwie pod względem oczyszczania ścieków, przyczyniając się do zwiększenia liczby mieszkańców Wielkopolski korzystających z sieci kanalizacyjnej i ulepszonych oczyszczania ścieków. Przyczyni się więc w efekcie zarówno do poprawy czystości wód w województwie, jak i poza jego obszarem.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Wielkopolska charakteryzuje się stosunkowo dużym odsetkiem terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (dalej: PZPWW) do tych dwóch kategorii obszarów funkcjonalnych zalicza praktycznie całą powierzchnię województwa. Dziedzictwo kulturowe wymaga ochrony, ponieważ jego zasoby często wymagają pilnych działań zabezpieczających. Ten kierunek wsparcia podkreślany jest w SRK i KPZK. Ponadto, ochrona tego potencjału tworzy fundamenty rozwoju gospodarczego, szczególnie rozwoju turystyki. Efektem realizacji działań w ramach PI będzie przede wszystkim poprawa stanu bogatego dziedzictwa kulturowego w Wielkopolsce (w tym zabytków).
	6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę	Środowisko przyrodnicze regionu, w szczególności obszary chronione, w tym NATURA 2000, wymagają działań ochronnych. Przede wszystkim istnieje potrzeba spełnienia wymogów Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz Dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Działania w ramach tego PI odpowiadają projektowi przewodniemu <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>. Działania podjęte w PI, mające na celu ochronę różnorodności biologicznej regionu, przyczynią się do poprawy stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, poprawy standardu wyposażenia i bazy technicznej na obszarach chronionych, w tym infrastruktury związanej z edukacją ekologiczną.
	6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Obszary miast są miejscami szczególnie dużej skali konfliktów na linii człowiek-środowisko. Szereg miast lub ich dzielnic wymaga rekultywacji gruntów, poprawy jakości powietrza, zmiany krajobrazu, czy poprawy zdrowotnych warunków zamieszkania. Ważnym problemem jest także poziom hałasu w miastach. Kwestie środowiska miejskiego są ważnym elementem PP. Realizacja PI pozwoli na realizację zaleceń Dyrektywy 2010/75/UE oraz Dyrektywy 2008/50/WE. Realizacja przedsięwzięć w ramach tego PI pozwoli na zmniejszenie skali wpływu czynników negatywnie oddziałujących na środowisko miejskie, przyczyniając się do bardziej zrównoważonego rozwoju wielkopolskich miast.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktury sieciowej	7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Zły stan infrastruktury drogowej oraz słabe połączenia zarówno z siecią TEN-T, jak i wewnątrz regionu, uzasadniają inwestycje w tym zakresie. Zły stan tej infrastruktury skutkuje ograniczeniami w wymianie gospodarczej oraz pogarsza warunki inwestowania, co przekłada się na całość sytuacji społeczno-gospodarczej. Inwestycje w tym zakresie są zgodne ze stanowiskiem w PP, wpisują się także w SRK. Realizacja PI przyczyni się do niwelowania różnic dostępności transportowej do regionu i wewnątrz jego obszaru, a także do wzrostu poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. W wyniku budowy obwodnic nastąpi przeniesienie ruchu tranzytowego na peryferia miast, co pozwoli na zmniejszenie uciążliwości związanych z istnieniem w nich w wielu jeszcze przypadkach ruchu tranzytowego. Inwestycje w infrastrukturę drogową, niezależnie od ich rangi administracyjnej, pozwolą na generowanie szlaków komunikacyjnych zwiększających spójność komunikacyjną regionu oraz jego połączenia z siecią TEN-T
	7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Mimo znacznych inwestycji w sektor kolejowy, wymaga on nadal dużych nakładów. Bez tych inwestycji nie można stworzyć alternatywy dla transportu samochodowego, rozwijając transport zbiorowy. PP rekomenduje inwestowanie w istniejące korytarze kolejowe w celu eliminowania poważnych luk w tym zakresie. PI realizować będzie także zapisy PP w zakresie modernizacji jakości infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej, cele SRK, a także zalecenie 6 CSR 2013 dotyczące skutecznego i bezzwłocznego wdrożenia projektów inwestycyjnych w kolejnictwie. Niski stan techniczny i dekapitalizacja wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego stanowią istotne bariery rozwojowe regionu. Realizacja PI pozwoli na poprawę warunków podróżowania na najbardziej zdekapitalizowanych odcinkach linii kolejowych regionu, przyczyniając się w efekcie do zwiększenia mobilności mieszkańców Wielkopolski oraz do zmiany proporcji między transportem indywidualnym i zbiorowym.
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników w	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	W CSR 2013 wskazuje się na zwiększenie udziału kobiet, osób młodych i starszych w rynku pracy. WRS wskazuje na poprawę dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy i biernych zawodowo. W PP wskazuje się osoby młode i starsze jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> oraz <i>Europejską agendą cyfrową</i> oraz wpisuje się w obszar strategiczny SRK Konkurencyjna gospodarka. Rezultatem realizacji tego PI będzie wzrost zatrudnienia osób, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy oraz większa elastyczność zaspokajania potrzeb rynku pracy.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	W CSR 2013 wskazuje się na zwiększenie udziału kobiet, osób młodych i starszych w rynku pracy. W WRS wskazuje się na poprawę dostępu do zatrudnienia osób poszukujących pracy, biernych zawodowo, wspierania samozatrudnienia i przedsiębiorczości. W PP rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> i <i>Europejską agendą cyfrową</i>. W regionie, podobnie jak w kraju, obserwuje się bariery rozpoczynania działalności gospodarczej, związane z trudnościami pozyskania finansowania ze źródeł komercyjnych i brakiem zabezpieczeń. Efektem realizacji tego PI będzie wzrost przedsiębiorczości i utrwalanie się skali i kultury przedsiębiorczości w regionie.
	8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	W CSR 2013 wskazuje się na zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy przez udoskonalenie systemu opieki nad dziećmi. W PP rekomenduje się poszerzenie oferty usług opieki nad dziećmi. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>. KPR wskazuje na potrzebę wsparcia działań na rzecz godzenia ról zawodowych i rodzinnych. SRK podkreśla konieczność zwiększenia aktywności zawodowej osób, dla których opieka nad dziećmi może stanowić barierę w powrocie na rynek pracy. Sytuacja kobiet i mężczyzn na regionalnym rynku pracy jest zróżnicowana. Włączenia osób powracających na rynek pracy po urlopie macierzyńskim, lub opiekujących się nad inną osobą zależną, nie ułatwiają utrudniony dostęp do instytucji opieki nad małymi dziećmi, czy brak powszechności stosowania elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy. Realizacja PI poprawi dostęp do zatrudnienia kobiet.
	8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	W WRS wskazuje się na konieczność przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian. W PP rekomenduje się podobne działania. Zakres interwencji jest zgodny z <i>Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> i <i>Europejską agendą cyfrową</i>. KPR wskazuje na potrzebę rozwoju kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwach, promocję postaw przedsiębiorczych jako kluczowe czynniki rozwoju gospodarczego. Wsparcie rozwoju kompetencji i kwalifikacji pracowników, w tym kadry zarządzającej i przedsiębiorców będzie sprzyjać zwiększeniu adaptacyjności wielkopolskich firm/zakładów pracy do zmian w gospodarce.
	8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się	W WRS wskazuje się na konieczność wsparcia działań w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się. W PP rekomenduje się działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego przez opracowanie działań na rzecz promowania zdrowego stylu życia oraz zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SRK przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego. Zachowanie zdrowia oraz aktywności mieszkańców przekłada się na produktywność i konkurencyjność regionu, co uzasadnia realizację tego PI.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych (dalej: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną)	Realizacja PI jest istotnym uzupełnieniem działań na rzecz włączenia na rynek pracy, w tym włączenia społecznego. WRS wskazuje na zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej i usług socjalnych. PP rekomenduje działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego przez zajęcie się kwestią czynników ryzyka związanych ze zdrowiem. Na poziomie krajowym SRK przewiduje działania z zakresu zdrowia publicznego. KPR, <i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego</i> (dalej: SRKL) i <i>Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu</i> wskazują na wsparcie rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych, w tym zapobieganie niepewności mieszkaniowej. PI wpisuje się także w zalecenie 1 CSR 2013 dotyczące zwiększenia oszczędności kosztowej i efektywności wydatków na zdrowie.
	9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Jednym z problemów rozwoju Wielkopolski jest funkcjonowanie części mieszkańców w niesprzyjających otoczeniach. Potęguje to w wielu miejscach problemy społeczne oraz zwiększa skalę wykluczeń i zagrożeń tym zjawiskiem. PP rekomenduje w tym zakresie rewitalizację fizyczną, gospodarczą i społeczną ubogich społeczności miejskich i wiejskich. KPR, SRK, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu</i> wskazują na wsparcie rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych, w tym zapobieganie niepewności mieszkaniowej.
	9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywne uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	W WRS oraz PP wskazuje się na aktywne włączanie społeczne. KPR, SRK, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu</i> wskazują na silne powiązanie ubóstwa i wykluczenia społecznego z sytuacją osób na rynku pracy oraz potrzebę realizacji działań poprawiających zdolność do pracy osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym. PI wpisuje się w <i>Europejski Program walki z ubóstwem</i> oraz <i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia, Europejską agendę cyfrową</i> . Realizacja PI stanowi istotne uzupełnienie działań związanych z włączeniem na rynek pracy. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub wykluczone bardzo często wymagają kompleksowego i długofalowego wsparcia.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Wzrost w regionie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wymaga poprawy dostępu do odpowiedniej jakości usług społecznych. W WRS i PP rekomenduje się zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych. Wpisują się one w <i>Europejski Program walki z ubóstwem, Europejską agendę cyfrową</i>. KPR, SRK, SRKL i <i>Program przeciw ubóstwu i wykluczeniu społecznemu</i> wskazują na inne niż bezrobocie przesłanki ubóstwa. Zaznaczają potrzebę rozwoju usług na rzecz grup wykluczonych: rodzin, młodzieży, osób starszych i niesamodzielnych. PI wpisuje się także w zalecenie 1 CSR 2013 dotyczące zwiększenia oszczędności kosztowej i efektywności wydatków na zdrowie. Specyfika usług społecznych polega na tym, iż mają one nierynkowy charakter, ale poprawa dostępu do nich polepsza warunki życia jednostek i sprzyja spójności społecznej regionu.
	9.8. Wsparcie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	Realizacja PI w istotny sposób może zwiększyć efektywność gospodarki społecznej regionu i podnieść rentowność usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej. PI wpisuje się w WRS wskazujące na promowanie gospodarki i przedsiębiorstw społecznych. Działania wpisują się w <i>Europejski Program walki z ubóstwem, Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>. SRK, SRKS, SRKL, <i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej</i> (dalej: KPRES), <i>Regionalny plan rozwoju ekonomii społecznej w województwie wielkopolski na lata 2013-2020</i> (dalej: RPRES) uznają ekonomię społeczną za ważny obszar koncentracji interwencji publicznej ze względu na jej znaczenie dla zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	W CSR 2013 wskazuje się na poprawę dostępu i jakości nauczania. W WRS wskazuje się na równy dostęp do szkolnictwa wczesnego, podstawowego i średniego. W PP rekomenduje się podobne działania. KPR, SRK, SRKL i <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i> (dalej: PLLL) wskazują na podnoszenie jakości i efektywności usług edukacyjnych. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim UE <i>Mobilna Młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia i Europejską agendą cyfrową</i>. W regionie konieczna jest poprawa jakości edukacji na wszystkich jej poziomach – obserwuje się od wielu lat niską zdawalność egzaminów i zwiększającą się liczbę osób przedwcześnie opuszczających system edukacji. Ponadto dostęp do nowoczesnych technologii w szkołach – których brakuje – jest czynnikiem decydującym o jej jakości.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Problemem regionu jest niewielki odsetek mieszkańców uczestniczących w uczeniu się przez całe życie. PI jest istotny, bowiem niski poziom wykształcenia jest podstawową barierą na rynku pracy. PI wpisuje się w CSR 2013, które wskazuje na lepsze przyuczanie do zawodu. WRS i PP rekomendują większy dostęp uczenia się przez całe życie, adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. Podobnie wskazują KPR, SRK, SRKL i PLLL. Zakres PI jest zgodny z <i>Programem na rzecz nowych umiejętności, Europejską agendą cyfrową</i>. Wykształcenie, odpowiednie umiejętności i kwalifikacje są jednymi z ważniejszych czynników kształtujących status społeczny i pozycję na rynku pracy – skłonności do bierności zawodowej i bezradności są w dużej mierze związane z niskim wykształceniem i kwalifikacjami. Problemem regionu jest niewielki odsetek mieszkańców uczestniczących w uczeniu się przez całe życie. Realizacja PI będzie wpływać na powszechność uczenia się przez całe życie mieszkańców Wielkopolski.
	10.3 bis Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	CSR 2013 wskazuje na lepsze przyuczanie do zawodu i uczenie się przez praktykę, współpracę szkół i pracodawców, poprawę jakości nauczania. WRS wskazuje na większą adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. W PP rekomenduje się podobne działania. Podobnie KPR, SRK, SRKL i PLLL wskazują na dopasowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Zakres interwencji jest zgodny z projektem przewodnim <i>Mobilna młodzież, Programem na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> i <i>Europejską agendą cyfrową</i>. Realizacja PI jest niezbędna z uwagi na wysoki stopień niedopasowania kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy, skutkujący m.in. wysokim wskaźnikiem bezrobotnych wśród osób młodych. Brak doświadczenia zawodowego i odpowiednich umiejętności wydłuża czas poszukiwania pracy i zwiększa ryzyko wykluczenia społecznego.
	10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	PI jest w Programie niezbędny, bowiem w wielu miejscach regionu infrastruktura edukacyjna jest w złym stanie lub jej brakuje. Stanowi to barierę w realizacji – koniecznej w regionie - poprawy jakości edukacji oraz zagraża osiągnięciu celu, jakim jest większa spójność społeczna regionu. CSR 2013 wskazuje na tworzenie możliwości uczenia się przez praktykę, podniesienie dostępu i jakości nauczania. WRS i PP wskazują na równy dostęp do szkolnictwa na każdym etapie kształcenia, adekwatność kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. KPR, SRK, SRKL i PLLL wskazują na inwestycje w obszar uczenia się dorosłych. Inwestycje w infrastrukturę społeczną ze środków EFRR rozszerzają możliwości, a także zwiększają efektywność realizacji programów społecznych, finansowanych przez EFS.

1.2. Uzasadnienie alokacji finansowej

Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne

Kluczowym elementem strategii finansowej Programu jest uwzględnienie dwóch podstawowych kierunków wydatkowania środków:

- bezpośrednie wsparcie wzrostu gospodarczego,
- wywołanie efektów strukturalnych, spowodowanych luką cywilizacyjną, przez tworzenie podstaw dla wzrostu gospodarczego w dłuższej perspektywie czasowej.

Należy dodać, iż oba wymienione wyżej kierunki w Programie w szerokim zakresie uzupełniają się i są w dużym stopniu nierozdzielne.

Wielkopolska na podstawie Umowy Partnerstwa otrzyma na realizację WRPO 2014+ 2 447,9 mln EUR, w tym 1 765,2 mln EUR EFRR i 682,7 mln EUR EFS.

Podział alokacji EFRR oraz EFS na poszczególne cele tematyczne i priorytety inwestycyjne uwzględnia przede wszystkim pole interwencji wyznaczone dla regionalnych programów operacyjnych, określone w Umowie Partnerstwa. Ponadto odzwierciedla on istniejące w województwie wyzwania dotyczące rozwoju regionu, zidentyfikowane w sekcji 1.1.

Przy podziale alokacji wzięto pod uwagę również znaczenie poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych w kontekście celu głównego Programu, a także koncentrację wsparcia na tych działaniach, które rokuja uzyskanie największej wartości dodanej oraz pozwalają w najwyższym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów Strategii Europa 2020 oraz krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Ważnym źródłem przesłanek w tym zakresie była analiza ex ante projektu Programu, przeprowadzona równolegle z pracami nad tym dokumentem. Dzięki tym analizom lepiej dostosowano wielkość nakładów na poszczególne dziedziny do potrzeb wewnętrznych regionu, do celów polityk zewnętrznych, a także do potrzeby zapewnienia efektywności oraz uzyskiwania efektów widocznych w poszczególnych dziedzinach.

Dla potrzeb WRPO 2014+ uruchomiono w Internecie System Ewidencji Przedsięwzięć planowanych do realizacji w latach 2014-2020. Głównym celem systemu jest ewidencja przedsięwzięć planowanych do realizacji przez potencjalnych beneficjentów w okresie programowania 2014-2020. System pozwolił na rozpoznanie oczekiwań i planów inwestycyjnych podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji społecznych, a uzyskane dane, mające wyłącznie charakter informacyjny, posłużyły jako materiał pomocniczy przy opracowaniu Programu, w tym przy podziale alokacji.

Uwzględnione zostały również wymagania rozporządzeń Rady i Parlamentu w kwestii koncentracji środków EFRR oraz EFS. Rozkład środków finansowych związany z ring fencingami zaprezentowany w WRPO 2014+ przeanalizowany został przez Zespół ekspertów wykonujących ewaluację ex ante projektu Programu, w której stwierdzono spełnienie wymogów KE. W ramach EFRR 50,43% środków przeznaczono na cele tematyczne 1-4, natomiast na cel tematyczny 4. 19,95% środków EFRR. Przeznaczenie znacznej części środków na cel tematyczny 4. ma w znacznym wymiarze wspomóc realizację celu Strategii Europa 2020, a także celu *Krajowego Programu Reform*, jakim jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie udziału energii odnawialnej oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

W zakresie EFS 60,01% środków zostało podzielonych na pięć priorytetów inwestycyjnych: PI 8.5, PI 8.9, PI 9.4, PI 9.7 oraz PI 10.1. Koncentracja na wskazanych Priorytetach In-

westycyjnych ma szczególne znaczenie w odniesieniu do celów Strategii Europa 2020 dotyczących zwiększenia zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ubóstwo i wykluczenie społeczne jest silnie powiązane z sytuacją osób na rynku pracy. Dlatego z jednej strony należy wspierać zatrudnienie, poprawiać dostęp do rynku pracy, a z drugiej zwiększać szanse na zatrudnienie, poprawiać zdolność do zatrudnienia. Jednocześnie niezwykle istotne jest ograniczenie barier w dostępie do edukacji oraz stworzenie środowiska sprzyjającego uczeniu się, a także doskazywanie kwalifikacji osób pracujących, przedsiębiorców do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy, cyfrowej, niskoemisyjnej. Prewencyjny charakter tego typu działań pozwala nie tylko osiągać zatrudnieniowe i społeczne cele Strategii Europa 2020, ale także środowiskowe.

Ponadto przeznaczono ponad 28,9% EFS na realizację celu tematycznego *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*, co ma realizować cele Strategii Europa 2020 oraz Krajowego Programu Reform dotyczące ograniczenia skali ubóstwa.

Należy pamiętać, że wszystkie osie priorytetowe (za wyjątkiem pomocy technicznej) realizować będą Strategię Europa 2020 i wynikające z niej priorytety. Najwięcej środków przeznaczono na priorytet zrównoważony rozwój, czyli wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Ze względu na to, że trzy główne priorytety Strategii są ze sobą ściśle powiązane, należy pamiętać, że część działań realizowanych w ramach zrównoważonego rozwoju pośrednio wpływać będzie na rozwój inteligentny.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Oś Priorytetowa Pomoc Techniczna finansowana jest z EFS, na którą przeznaczono 2,89% alokacji Programu.

Na ostateczny kształt strategii finansowej Programu wpływ miała także ocena ex ante projektu Programu. W jej wyniku przede wszystkim zwiększono nakłady na sferę B+R. Wynikało to między innymi z zastosowanego w ramach tej oceny modelu makroekonomicznego Hermin. Na podstawie jego wyników ewaluatorzy sformułowali także wniosek o zwiększeniu nakładów na transport, który uwzględniono przez zwiększenie planowanych nakładów na transport zbiorowy, a w szczególności na kolejowy. Ostatecznie ewaluacja ex ante uznała przyjętą logikę interwencji za wysoce adaptacyjną względem zmieniających się okoliczności.

Przewiduje się potencjalną możliwość wystąpienia pomocy publicznej w priorytetach inwestycyjnych realizowanych w ramach WRPO 2014+.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	447 900 000	18,30%	CT 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji 1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji (...) - Wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką 1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...) - Wzrost potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego W odniesieniu do EFRR oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR) 3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości - Wzrost przedsiębiorczości 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia - Wzrost umiędzynarodowienia gospodarki 3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług - Wzrost potencjału gospodarki 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji - Rozwój usług dla przedsiębiorstw	• Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej (szt.) • Nakłady na B+R w relacji do PKB (ceny bieżące) (%) • Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej (szt.) • Nakłady w sektorze przedsiębiorstw na działalność B+R (zł) • Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (szt.) • Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (zł) • Liczba przedsiębiorstw aktywnych na rynkach międzynarodowych (szt.) • Wartość exportu ogółem dla kraju (mld zł) • Liczba nowych/udoskonalonych produktów lub usług (szt.) • Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (zł) • Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu (szt.)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
2. Społeczeństwo informacyjne	EFRR	90 000 000	3,86%	CT 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK 2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK - Wzrost zastosowania TIK w gospodarce 2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia - Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej	• Liczba wdrożonych usług on-line (szt.) • Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących TIK w kontaktach z administracją publiczną (%) • Liczba usług publicznych udostępnionych on-line (szt.) • Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (%)
3. Energia	EFRR	352 200 000	14,39%	CT 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych - Wzrost udziału OZE w zużyciu energii 4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - Zmniejszenie energochłonności gospodarki 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym - Zmniejszenie energochłonności sektorów mieszkaniowego i publicznego 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	• Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (MW) • Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem (%) • Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) • Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB (GWh) • Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok) • Przewozy pasażerów komunikacją miejską (mln osób)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
4. Środowisko	EFRR	215 972 597	8,82%	CT 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem. 5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami - zmniejszenie zagrożenia zjawiskami przyrodniczymi i ograniczanie skutków katastrof CT 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami 6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie - Poprawa gospodarki odpadami 6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie - Poprawa gospodarki wodno-ściekowej 6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego - Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego 6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę - Ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego i wzmocnienie różnorodno-	• Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.) • Objętość retencjonowanej wody (tys. m³) • Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (Mg/rok) • Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%) • Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków (RLM) • Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności (%) • Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (szt) • Liczba osób zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. mieszkańców (osoby) • Powierzchnia wspartych obszarów, na których nastąpiła poprawa stanu środowiska (ha) • Powierzchnia wspartych obszarów, na których nastąpiła poprawa stanu środowiska (ha)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
			0,49%	ści biologicznej 6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu - Zrównoważony rozwój miast	
5.Transport	EFRR	420 500 000	17,18%	CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej 7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T , w tym z węzłami multimodalnymi - Poprawa warunków dla transportu drogowego 7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu - Poprawa warunków dla transportu kolejowego	• Międzygałęziowa Dostępności Transportowa • Liczba gmin o polepszonej dostępności transportem kolejowym do ośrodka wojewódzkiego (szt.) • Międzygałęziowa Dostępności Transportowa

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
6.Rynek pracy	EFS	280 190 360	11,45%	CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników 8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników - Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo. 8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw - Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców. 8.8. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę - Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym. 8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian - Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników. 8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się - Wydłużenia czasu aktywności zawodowej.	• Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) • Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) • Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego • Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej • Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu • Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu • Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie • Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
7. Włączenie społeczne	EFS	197 290 359	8,06%	CT 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją 9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywne-go uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie - Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem 9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym - Zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych. 9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia - Wzrost zatrudnienia w PES oraz zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług dla PES.	• Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, uzyskujących kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C) • Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) • Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
8.Edukacja	EFS	134 500 000	5,49%	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie 10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia - Zwiększenie dostępności do dobrej jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej 10.3 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji - Wzrost udział osób dorosłych w kształceniu ustawicznym. 10.3 bis Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy (...). - Zwiększenie dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego.	• Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS • Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS • Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków Programu	Cel tematyczny/Priorytety inwestycyjne/Cele szczegółowe	Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	238 600 000	9,75%	CT 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją 9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...) - Poprawa stanu podstawowej infrastruktury społecznej 9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów problemowych CT 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie 10.4. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej - Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	• Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej (osoby) • Średnia długość życia (lata) • Liczba osób korzystających z nowej lub zrewitalizowanej infrastruktury (osoby) • Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (%) • Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie (osoby) • Odsetek dzieci w wieku 3-4 lat objętych edukacją przedszkolną (%)
10. Pomoc Techniczna	EFS	70 700 000	2,89%	Cel szczegółowy - Zapewnienie sprawnego systemu zarządzania i wdrażania Programu.	-

SEKCJA 2. Osie priorytetowe

2.A. Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

OŚ PRIORYTETOWA 1.

2.A.1. Nazwa:

Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Podstawową przyczyną połączenia obu celów tematycznych (CT 1 i CT 3) w ramach jednej osi priorytetowej jest bardzo ścisłe powiązanie między wsparciem badań naukowych, rozwoju technologii i innowacji a wzrostem konkurencyjności sektora MŚP. W obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego dalszy rozwój jego gospodarki jest w pierwszej kolejności uzależniony właśnie od umiejętnego wsparcia sektora B+R oraz innowacji, służących jednoczesnej poprawie warunków funkcjonowania przedsiębiorczości. Połączenie wskazanych zagadnień w jedną oś priorytetową umożliwi uzyskanie większej komplementarności i efektywności zarządzania wdrażaniem. Pozwoli zapewnić spójność planowania i wdrażania projektów, przez co przyczyni się do lepszego osiągnięcia założonych celów niż miałyby to miejsce w przypadku odrębnych osi priorytetowych.

Inwestycje w innowacje (tworzenie oraz wdrażanie) stanowią nadrzędny priorytet polityki spójności UE. Przedsiębiorstwa, zwłaszcza mikro, małe i średnie, bardzo często nie wykazują aktywności innowacyjnej, co wiąże się z niską świadomością i determinacją w dążeniu do wprowadzania innowacji w swojej działalności, brakiem strategicznego zarządzania rozwojem firmy, ograniczonym potencjałem finansowym, a także ograniczonymi możliwościami korzystania ze słabo rozwiniętego regionalnego systemu innowacji. Dla podniesienia atrakcyjności oraz konkurencyjności wielkopolskiej gospodarki przez innowacje niezbędne są z jednej strony bezpośrednie inwestycje w przedsiębiorstwach polegające m.in. na wsparciu działalności B+R przedsiębiorstw, w tym na wdrożeniu własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii, ciągłym tworzeniu i rozwoju zdolności w zakresie unowocześniania oferty produktów i usług, pozwalające na stopniową poprawę innowacyjności oraz powstawanie i rozwój nowych, wysokoinnowacyjnych przedsiębiorstw, a z drugiej kwestia odpowiedniej promocji wielkopolskiej przedsiębiorczości oraz wsparcia współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw. Niezbędne dla rozwoju wielkopolskiej przedsiębiorczości wydaje się również wsparcie: sieci kooperacji w formie klastrów, usług instytucji otoczenia biznesu zapewniających intensywną współpracę sektora MŚP z nauką, udrożnienie podaży innowacji i transferu wiedzy z sektora nauki do gospodarki oraz tworzenie odpowiedniej jakości terenów inwestycyjnych.

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	1.
Nazwa osi priorytetowej	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	<i>Nie dotyczy</i>
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	<i>Nie dotyczy</i>

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	<i>ogółem</i>
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	<i>Nie dotyczy</i>

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.1.

2.A.4. Nazwa:

Udoskonalenie infrastruktury badań i innowacji i zwiększenie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 znaczna część środków programu regionalnego, a także krajowych (POLiŚ i POIG), adresowana była na wsparcie infrastruktury sfery B+R (w tym w szczególności na budowę nowych, przebudowę oraz rozbudowę istniejących obiektów sektora B+R). W perspektywie finansowej 2014-2020 zakres tego typu wsparcia został znacznie ograniczony, w pierwszej kolejności do inwestycji w jednostkach naukowych, bazujących na potencjale powstałym w latach poprzednich, zaś nowe inwestycje realizowane będą jedynie w sytuacjach, gdy stanowią element dopełniający istniejące zasoby.

Punktem wyjścia dla określenia zasadności wsparcia projektów sfery B+R stała się identyfikacja na poziomach krajowym i regionalnym tzw. inteligentnych specjalizacji (w krajowej i regionalnych strategiach inteligentnych specjalizacji). Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będą mogły uzyskać przede wszystkim te inwestycje w infrastrukturę sfery B+R, które będą wynikać regionalnych specjalizacji.

W tym kontekście wsparcie sfery B+R w jednostkach naukowych w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie miało ograniczony charakter, ograniczonego do wsparcia infrastruktury badawczo-rozwojowej, zgodnie ze zaktualizowaną Regionalną Strategią Innowacji, uwzględniającą inteligentne specjalizacje.

Zgodnie z założeniami Priorytetu Inwestycyjnego rezultatem tego typu działań powinno być zwiększenie komercjalizacji wyników prac B+R we wspieranych jednostkach naukowych.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	10	IZ/ beneficjenci	Corocznie
2.	Nakłady na B+R w relacji do PKB (ceny bieżące)	%	Słabo rozwinięty	0,64	2011	0,7	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Jest to jeden z kluczowych instrumentów na rzecz wzrostu innowacyjności, a w konsekwencji konkurencyjności Wielkopolski. Uwzględnienie tego Priorytetu Inwestycyjnego jest niezbędne dla osiągania inteligentnego rozwoju, zgodnie z priorytetem Strategii Europa 2020. Jego realizacja, bazująca w pierwszej kolejności na współpracy nauki z gospodarką, przyczyni się do osiągnięcia na poziomie krajowym wzrostu poziomu nakładów na badania i rozwój do poziomu 1,7% PKB, określonego dla Polski w *Krajowym Programie Reform*.

Zakładane w ramach realizacji Priorytetu Inwestycyjnego wzmocnienie współpracy nauki z gospodarką powinno przyczynić się w krótkim czasie do wzrostu poziomu nakładów na B+R w relacji do PKB. Umożliwi to na poziomie operacyjnym m.in. wsparcie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie jednostek naukowych w zakresie infrastruktury badawczo-rozwojowej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanego m.in. z rozwijaniem kompetencji kadr.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki naukowe i ich konsorcja,
- uczelnie wyższe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się możliwość pozakonkursowego trybu wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne wsparcie infrastruktury badawczo-rozwojowej wpisującej się w zaktualizowaną regionalną strategią innowacji oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego. Dla koordynacji działań przewiduje się możliwość wykorzystania kontraktu terytorialnego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie przewiduje się wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość
1.	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	5	IZ/ beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.2.

2.A.4. Nazwa:

Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Jednym z kluczowych czynników innowacyjnego i technologicznego postępu w regionie są nakłady inwestycyjne na sferę B+R. Ich wzrost jest niezbędny dla wypełnienia przez Polskę zobowiązania podniesienia nakładów na B+R do poziomu 1,7% PKB, wynikającego z Krajowego Programu Reform. Inwestycje w tym obszarze przyczynią się do realizacji niniejszego zobowiązania, przede wszystkim stanowiąc dźwignię uruchamiającą nakłady prywatne, co w polskich realiach jest szczególnie ważne.

Większe zaangażowanie sektora prywatnego w finansowaniu sektora B+R oraz wdrażanie innowacji uzależnione jest od stworzenia odpowiedniego systemu narzędzi. Pobudzanie innowacyjności powinno w tym celu odbywać się wielokierunkowo – nie tylko przez inwestycje w przedsiębiorstwach, ale również przez edukację, badania naukowe, czy instytucje wspierające biznes i współuczestniczące we współpracy. Niezbędna jest tu konieczność wzajemnego uzupełniania się wszelkich działań, które realizowane będą zarówno przez pobudzanie popytu na prace rozwojowe i innowacje, jak i dostosowanie ich podaży do potrzeb i oczekiwań rynku. Istotne z punktu widzenia całej gospodarki jest zaangażowanie przedsiębiorców we wprowadzanie innowacji, w tym w szczególności w zwiększanie ich potencjału badawczo-rozwojowego, tworzenie infrastruktury badawczej oraz kreowanie popytu na kadre B+R (ze szczególnym uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji Wielkopolski). Popularny do tej pory model zakupu technologii z zagranicy należy nadal wspierać, jednak powinien on być w większym stopniu zastępowany działaniami związanymi z wytworzeniem, a następnie wdrażaniem innowacji na bazie nieustannie zwiększanego potencjału własnego, współpracy z wyspecjalizowanymi w tych kierunkach podmiotami (instytucje otoczenia biznesu, jednostki naukowe, centra technologii itp.) oraz współpracy w ramach klastrów. Współpraca ta może z jednej strony zwiększać skłonność przedsiębiorstw do ponoszenia ryzyka związanego z wprowadzaniem innowacji, a z drugiej może to ryzyko redukować.

Tabela 3: *Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	158	IZ/ beneficjenci	Corocznie
2.	Nakłady w sektorze przedsiębiorstw na działalność B+R	mln zł	Słabo rozwinięty	264,3	2012	320,5	GUS	Corocznie

2.A.6. *Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego*

2.A.6.1. *Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów*

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Zainwestowane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego środki mają za zadanie przede wszystkim lepiej powiązać naukę z gospodarką oraz być dźwignią uruchamiającą nakłady prywatne na sferę B+R, a przez to doprowadzić do wzrostu potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw. Przyczyni się to na poziomie regionalnym do wypełnienia zobowiązań Polski względem Strategii Europa 2020, określonych w Krajowym Programie Reform (zgodnie z przeprowadzoną diagnozą aktualnie niski wskaźnik poziomu nakładów na B+R wynika przede wszystkim z niskiego poziomu nakładów sektora prywatnego).

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania mające na celu podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw regionu, w tym w szczególności przez wzrost potencjału sektora B+R. Wspierane będą działania na rzecz zaplecza badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw, w tym ich infrastruktury naukowo-badawczej, prace B+R realizowane przez przedsiębiorstwa umożliwiające w szczególności realizację zaktualizowanej Regionalnej Strategii Innowacji oraz wdrożenie własnych lub zakupionych wyników badań naukowych i technologii, a także praw do własności intelektualnej, w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z wdrażanym produktem lub usługą. Adresowane w ten sposób wsparcie pozwoli na wprowadzenie innowacyjnych produktów bądź usług na rynek, a także na podjęcie działań prowadzących do inicjowania, audytu i poprawy przebiegu procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach.

Wsparcie obejmować będzie także klastry inicjujące współpracę przedsiębiorstw, w zakresie wsparcia działalności B+R, w celu pozyskiwania i wdrażania wyników prac badawczo-rozwojowych oraz poprawy potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie działalności B+R, w szczególności związanej z rozwojem inteligentnych specjalizacji, realizowanej przez/dla przedsiębiorców (w tym stworzenie/rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego),
- wsparcie wdrożenia własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii oraz praw do własności intelektualnej,
- wspieranie procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach na wszystkich etapach powstawania i rozwoju nowych produktów i usług,
- wsparcie transferu technologii, szczególnie dla inteligentnych specjalizacji,
- wsparcie współpracy nauki i biznesu na rzecz wypracowania i wdrażania innowacji.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z zatrudnieniem i rozwojem wykwalifikowanych kadr B+R przedsiębiorstw oraz pracowników naukowych, a także z rozwojem umiejętności pracowników obsługujących aparaturę badawczą.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- konsorcja naukowo-przemysłowe,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry.

Obszar objęty wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	79	IZ/ beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.1.

2.A.4. Nazwa:

Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost przedsiębiorczości

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

W Wielkopolsce jedną z głównych barier rozwoju przedsiębiorczości jest niewystarczające wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu w zakresie zakładania przedsiębiorstw, czy wdrażania systemów jakości i zarządzania w początkowej fazie funkcjonowania. Szczególnie ważna jest tu konieczność stworzenia odpowiednich warunków rozwoju podmiotów w pierwszym okresie ich działalności, kiedy to istnieje najwyższe ryzyko upadku (aż 80% firm upada w pierwszym roku funkcjonowania).

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla nowych przedsiębiorstw, przez pośrednictwo instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w szczególności przez inwestowanie w infrastrukturę wspólną, ogólnodostępną, w tym infrastrukturę terenów inwestycyjnych.

W tym kontekście efektem realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego powinien być dynamiczny wzrost przedsiębiorczości oraz skali nowych inwestycji.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	6	IZ/ beneficjenci	Corocznie
2.	Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	zł	Słabo rozwinięty	40 348	2012	48 500	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego**2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów****Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:**

Sformułowany w ramach niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego cel szczegółowy „wzrost przedsiębiorczości” wymaga zaadresowania wsparcia dla przedsięwzięć wspierających zakładanie i rozwój nowych przedsiębiorstw w szczególności w obszarach regionalnej inteligentnej specjalizacji, poprzez świadczenie usług przez instytucje otoczenia biznesu, m.in. inkubatory przedsiębiorczości oraz inkubatory akademickie. Tego rodzaju wsparcie jest warunkiem efektywnego wykorzystania pozostałych instrumentów dla gospodarki regionu. Dla początkującego przedsiębiorcy za pośrednictwem IOB przewiduje się wsparcie wielowymiarowe przez udostępnienie infrastruktury, doradztwo w zakresie tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstwa oraz inne usługi niezbędne we wczesnych fazach rozwoju firmy.

Ważnym ogniwem dla wsparcia tworzenia MŚP w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie tworzenie i rozwój infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, a w szczególności dotyczącej obszarów powojennych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz terenów zamkniętych składowisk odpadów, nadających się do nowych funkcji. Obejmuje ono takie kierunki, jak uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media, budowę lub modernizację układu komunikacyjnego dla terenu inwestycyjnego, budowę, rozbudowę lub modernizację innej wyspecjalizowanej infrastruktury technicznej oraz kampanie promocyjne.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie tworzenia przedsiębiorstw i rozwoju w początkowym okresie działalności,
- rozwój potencjału i zakresu oraz poprawa jakości usług instytucji otoczenia biznesu na rzecz inkubacji przedsiębiorstw, w tym dla regionalnych specjalizacji,
- tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury terenów inwestycyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym dla inteligentnych specjalizacji regionalnych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z rozwojem wykwalifikowanych kadr.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne,
- przedsiębiorcy,
- instytucje otoczenia biznesu.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia na tworzenie nowych oraz rozwój istniejących terenów inwestycyjnych, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabo rozwinięty	147	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.2.

2.A.4. Nazwa:

Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost umiędzynarodowienia gospodarki

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Działalność gospodarcza wymaga szerokiego uczestniczenia w międzynarodowych procesach gospodarczych. Czynniki wzmacniającymi konkurencyjność wielkopolskich przedsiębiorstw powinna być promocja i wsparcie na rynkach międzynarodowych. Jest to szczególnie ważne w kontekście globalizacji gospodarki oraz negatywnych skutków mijającego kryzysu finansowego. W tym kontekście w ramach realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego planuje się aktywnie wpływać na wzrost umiędzynarodowienia rodzimej gospodarki, czego efektem powinno być zwiększenie liczby nawiązywanych kontaktów zagranicznych, a w szczególności podpisywanych przez wielkopolskich przedsiębiorców umów z partnerami zagranicznymi. W dalszej kolejności przełoży się to na poprawę ogólnych wskaźników wielkości wielkopolskiego eksportu i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Działaniami uzupełniającymi dla osiągnięcia tego typu efektów powinno być również wsparcie nowych modeli biznesowych przedsiębiorstw oraz wyspecjalizowanych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, a także promocja regionalnej gospodarki.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba przedsiębiorstw aktywnych na rynkach międzynarodowych	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	252	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Wartość eksportu ogółem dla kraju	mld zł	Słabo rozwinięty	603,42	2012	1 153,42	Wartość bazowa - IBn-GR; wartość docelowa – badanie ewaluacyjne	Nie dotyczy

2.A.6. *Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego*

2.A.6.1. *Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów*

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach przedmiotowego Priorytetu Inwestycyjnego cel szczegółowy obejmujący wzrost umiędzynarodowienia gospodarki realizowany będzie w szczególności przez podmioty gospodarcze koncentrujące swą działalność na rynkach zagranicznych (działania nastawione na wzrost eksportu i nowe rynki zbytu), w tym na współpracy z partnerami zagranicznymi. Zakłada się możliwość wsparcia internacjonalizacji przedsiębiorstw w formie bezpośredniej, bądź też przez pośrednictwo w zakresie tworzenia i wykorzystania instrumentów do wsparcia tego typu wyspecjalizowanej działalności przedsiębiorstw (wspierające przedsiębiorców od etapu koncepcyjnego do wdrożenia pomysłu na internacjonalizację działalności i podjęcia międzynarodowej współpracy gospodarczej).

Wspierane będą ponadto działania klastrów organizujących współpracę swoich członków w celu wspólnej internacjonalizacji działalności gospodarczej lub internacjonalizacji produktów i usług klastra, jak również promocji przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

Ważnym aspektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie wsparcie nowych modeli biznesowych przedsiębiorstw oraz ich zmian, szczególnie na rzecz internacjonalizacji. Podczas ich wdrażania wśród przedsiębiorców promowane będzie m.in. wykorzystanie narzędzi pozwalających na efektywne zarządzanie ryzykiem z obszarów środowiskowego, społecznego oraz ładu organizacyjnego (ang. environmental, social, governance, ESG). Społeczna odpowiedzialność biznesu (ang. Corporate Social Responsibility, CSR) powinna być także promowana wśród przedsiębiorstw lokalnych sieci współpracy i powiązań kooperacyjnych ukierunkowanych na działalność krajową, dająca podstawy dla zrównoważonego rozwoju społecznej gospodarki rynkowej na szczeblu lokalnym.

Osobnym działaniem realizowanym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie promocja regionalnej gospodarki na rynkach międzynarodowych, realizowana przy współpracy samorządu województwa, w pełni zaangażowanego w poprawę wizerunku gospodarki regionu na arenie międzynarodowej (organizowanie udziału w konferencjach, targach itp.). Uzupełnieniem tego działania będzie promocja turystyczna regionu, zarówno w wymiarze krajowym jak i międzynarodowym.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw i ich sieci, w tym klastrów,
- wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw,
- promocja przedsiębiorstw regionu na rynkach międzynarodowych,
- promocja gospodarcza i turystyczna regionu.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry,
- instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz jednostki organizacyjne.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie działań realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”. Dla przedsiębiorców przewiduje się wsparcie wyłącznie w trybie konkursowym.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi, przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie przewiduje się wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	17	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	336	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.3.

2.A.4. Nazwa:

Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost potencjału gospodarki

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

W Wielkopolsce głównymi barierami rozwoju przedsiębiorstw sektora MŚP jest brak kapitału własnego możliwego do wykorzystania w kierunku rozwoju i wdrażania systemów jakości i zarządzania przedsiębiorstwem, problemy z uzyskaniem zewnętrznego finansowania (szczególnie problem ten dotyczy MŚP), niskie nakłady inwestycyjne, ograniczony dostęp do innowacji, wysoko zamortyzowany majątek trwały przy braku środków na modernizację techniczną. Ponadto istotnym problemem wielkopolskich firm jest większa koncentracja na doraźnym planowaniu działalności i bieżącym funkcjonowaniu nastawionym na maksymalizację obrotów i zysków, niż na budowaniu relacji z klientami, partnerami handlowymi, pracownikami i otoczeniem.

Blisko 1/3 firm nie wprowadziła żadnych zmian w ciągu ostatnich trzech lat, a także nie ma planów rozwojowych. Najbardziej zachowawczy są mikroprzedsiębiorcy oraz samozatrudnieni, którzy stanowią ponad 95% wszystkich przedsiębiorstw w Wielkopolsce. W związku z tym konieczna jest popularyzacja wśród przedsiębiorców konieczności planowania i zarządzania strategicznego oraz promocja korzyści, jakie przynosi posiadanie sformułowanej strategii rozwoju przedsiębiorstwa, a następnie zaadresowanie bezpośredniego wsparcia w projekty zwiększające aktywność inwestycyjną MŚP oraz skutkujące wzrostem zatrudnienia i trwałym rozwojem firmy, będące odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby.

Priorytet Inwestycyjny jest podstawowym instrumentem wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Jego celem jest wzmocnienie aktywności inwestycyjnej istniejących podmiotów gospodarczych Wielkopolski, a przez to w perspektywie długofalowej wzrost potencjału całej wielkopolskiej gospodarki. Kluczowym rezultatem inwestowania w sektor MŚP powinno być przede wszystkim wdrożenie innowacji w przedsiębiorstwach (produktowych, procesowych i nietechnologicznych), postrzeganych jako kluczowy czynnik wpływający na rozwój gospodarki.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba nowych/udoskonalonych produktów lub usług	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	1 411	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	zł	Słabo rozwinięty	40 348	2012	48 500	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W najbliższych latach konkurowanie niższymi kosztami pracy stanie się niemożliwe, dlatego ważnym elementem podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw regionu będzie wzrost ich innowacyjności oraz adaptacji do wyzwań globalnej gospodarki.

Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego koncentrować się będzie w szczególności na wspomaganiu rozwoju sektora MŚP przez zwiększenie ich aktywności inwestycyjnej (wprowadzanie nowych i ulepszonych produktów i usług, w szczególności przez wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań – innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne i marketingowe, a także adaptację produktów, usług i technologii dla potrzeb nowych rynków lub grup docelowych) oraz wzrost zatrudnienia. Preferowane będą projekty w szczególności wspierające innowacje w inteligentne specjalizacje regionu. Stąd podstawowym kierunkiem realizowanego wsparcia będą w pierwszej kolejności inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się także wsparcie rozwoju klastrów regionalnych i lokalnych, czyli skupiska firm i instytucji, które charakteryzują się wysokim poziomem różnego rodzaju interakcji, powiązań funkcjonalnych i współpracy, oczywiście przy zachowaniu konkurencyjności. Głównym celem przyszłej polityki klastrowej powinno być wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności wielkopolskiej gospodarki dzięki intensyfikacji współpracy, interakcji i przepływów wiedzy w ramach klastrów oraz wspierania rozwoju strategicznych specjalizacji gospodarczych (klastrów kluczowych). Cel ten będzie realizowany przez wspieranie istniejących i nowotworzonych klastrów przez dofinansowanie koordynatorów klastrów, w tym prowadzonych przez nich inicjatyw klastrowych, a także wspieranie wybranych klastrów o kluczowym znaczeniu i potencjale konkurencyjnym dla go-

spodarki regionu. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się wspieranie zarówno wczesnej fazy rozwoju klastrów (faza embrionalna/inkubacji) w celu budowy kompetencji i potencjału rozwojowego klastrów, jak i wspieranie rozwoju klastrów znajdujących się w fazie wzrostu, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia ich innowacyjności, m.in. kluczowe klastry dla regionu.

Cel szczegółowy realizowany będzie także przez wsparcie dla nowotworzonych przedsiębiorstw mające na celu wdrożenie w nich wszelkiego rodzaju innowacji, umożliwiające im wejście na rynek oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu konkurencyjności w początkowych fazach rozwoju.

Wspierany będzie także rozwój podmiotów ekonomii społecznej przez inwestycje w ich infrastrukturę. Działania będą miały na celu wzmocnienie pozycji rynkowej przedsiębiorstw społecznych, realizację prorozwojowych inwestycji zwiększających skuteczność działań integracyjnych i zatrudnieniowych oraz tworzenie wartości innowacyjnej. Interwencja w tym zakresie przyczyni się do wzmocnienia gospodarki społecznej w Wielkopolsce, co będzie skutkować zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w przedsiębiorstwa na rzecz nowych lub ulepszonych produktów i usług,
- wsparcie rozwoju klastrów,
- wsparcie inwestycyjne dla podmiotów ekonomii społecznej.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. rozwojem wykwalifikowanych kadr oraz umiejętności pracowników obsługujących nowe urządzenia.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry,
- podmioty ekonomii społecznej.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych wymienionych w WRPO 2014+ na etapie realizacji tego programu, opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp .	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	1 411	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3.4.

2.A.4. Nazwa:

Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost potencjału usług dla przedsiębiorstw

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Duże rezerwy konkurencyjności gospodarki regionalnej tkwią w działalności instytucji otoczenia biznesu oraz w inicjowanej przez nie współpracy przedsiębiorstw. Ich odpowiednie wykorzystanie wymaga inwestowania we wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu i zdolności różnych podmiotów do zarządzania między innymi sieciami, parkami przemysłowymi, czy inkubatorami przedsiębiorczości. Kluczowym kierunkiem wzrostu potencjału instytucji otoczenia biznesu będą specjalne usługi doradcze i szkoleniowe adresowane bezpośrednio dla podmiotów nimi zarządzających, podnoszące jakość pracujących w nim kadr, oraz nieustanne podnoszenie standardów w projektach szkoleniowych i doradczych adresowanych przez IOB-y w stronę przedsiębiorców (w tym w szczególności w zakresie innowacyjności). Trwałym rezultatem udzielonego wsparcia powinno stać się w krótkim okresie podniesienie jakości oraz zwiększenie liczby usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	330	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie udzielane będzie na rzecz trwałego wzrostu potencjału usług świadczonych dla przedsiębiorstw, w szczególności w celu realizacji regionalnej strategii innowacji. Uzyskają je instytucje otoczenia biznesu, w których świadczone będą przede wszystkim wysokospecjalizowane, dopasowane do potrzeb kompleksowe usługi. W celu zwiększenia ich efektywności oraz lepszego wykorzystania specyfiki działalności tego typu instytucji wspierane będą działania na rzecz rozwoju i zwiększania kompetencji kadr ośrodków. W ramach wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu podejmowane będą działania nakierowane na profesjonalizację dotychczas świadczonych usług i lepsze dostosowania ich do potrzeb przedsiębiorców. Realizowane będą inwestycje poprawiające jakość i efektywność wykorzystania wybudowanej infrastruktury. Wspierane będą także projekty doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność MŚP do konkurencji.

Istotnym kierunkiem wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu będzie wsparcie sieciowania ich działalności, służące poprawie efektywności prowadzonych działań doradczo-szkoleniowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie potencjału instytucji otoczenia biznesu,
- usługi doradcze i szkoleniowe dla przedsiębiorstw, zwiększające ich zdolność do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku,
- wzmacnianie zdolności MŚP do korzystania z usług IOB,
- sieciowanie instytucji otoczenia biznesu.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- instytucje otoczenia biznesu,
- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. System popytowy, oparty na trybie konkursowym, wymaga uzupełnienia o projekty systemowe, wzmacniające zdolności MŚP do korzystania z usług IOB.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie przewiduje się wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	30	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub w stosownych przypadkach – wskaźnik rezultatu)	numer identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 1	mln. euro	EFRR	Słabo rozwinięty	107,04	497,2	IZ	
Wskaźnik produktu	2.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	330	1411	IZ/beneficjenci	
KEW	3.	Liczba ogłoszonych naborów w ramach PI 3.3.	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	3	6	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Ostateczna liczba konkursów zależy będzie od skali zastosowania instrumentów finansowych, na podstawie badania ewaluacyjnego, którego wyniki znane będą po zatwierdzeniu Programu.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	001	144 180 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	002	2 885 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	056	5 770 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	057	2 885 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	058	44 748 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	059	2 885 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	061	2 885 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	062	21 349 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	063	16 554 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	064	17 310 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	066	14 650 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	067	127 550 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	072	40 550 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	101	3 699 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	01	447 900 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	07	447 900 000

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	01	9 900 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	05	15 000 000
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	07	423 000 000

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)

Fundusz	<i>nie dotyczy</i>	
Kategoria regionu	<i>nie dotyczy</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 2.

2.A.1. Nazwa:

Spółeczeństwo informacyjne

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Nie dotyczy

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	2.
Nazwa osi priorytetowej	Spółeczeństwo informacyjne

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	<i>Nie dotyczy</i>
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	<i>Nie dotyczy</i>

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	<i>ogółem</i>
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	<i>Nie dotyczy</i>

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.2.

2.A.4. Nazwa:

Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost zastosowania TIK w gospodarce

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Niski stopień wykorzystania TIK w przedsiębiorstwach regionu nie sprzyja ich konkurencyjności. Dla znacznej części przedsiębiorstw Internet jest jedynie źródłem informacji, a dla niewielkiej – instrumentem prowadzenia działalności gospodarczej.

Odpowiedzią na powyższy stan rzeczy jest realizacja niniejszego priorytetu Inwestycyjnego. Jego celem jest wzrost zastosowania TIK w gospodarce, co wymaga uzyskania odpowiednich rezultatów. Oczekuje się, iż na rozszerzenie stosowania tych technologii wpływać będą takie rezultaty, jak wzrost zakresu e-usług, handlu elektronicznego, a także wykorzystanie TIK w zarządzaniu biznesem, w kontaktach biznesowych, czy w sieciowaniu działalności gospodarczej.

Kluczowym rezultatem inwestowania w e-gospodarkę powinna być przede wszystkim większa liczba wdrożonych usług on-line.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba wdrożonych usług on-line	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	479	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących TIK w kontaktach z administracją publiczną	szt.	Słabo rozwinięty	88,4	2011	95	GUS	Corocznie

2.A.6. *Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego*

2.A.6.1. *Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów*

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będzie między innymi wsparcie przedsiębiorstw (w tym producentów rolno-spożywczych) w zakresie rozwoju produkcji i usług, przy zastosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. W ramach projektów możliwe będzie inwestowanie w nowe e-usługi, w systemy obsługi działalności przedsiębiorstw, w działalność on-line, w oprogramowanie, w systemy zarządzania i portale internetowe, a także wspieranie szkoleń w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- dotacje na rzecz tworzenia i wdrażania nowych e-usług,
- wsparcie działalności on-line przedsiębiorstw,
- wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w zakresie organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem,
- wsparcie TIK na rzecz współpracy i sieciowania działalności gospodarczej (w tym wsparcie systemu B2B).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m.in. rozwijania kompetencji kadr w związku z wdrożeniem i obsługą realizowanych systemów informatycznych.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- sieci przedsiębiorstw, w tym klastry.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. *Kierunkowe zasady wyboru projektów*

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferen-

cjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

Projekty związane z elektroniczną publikacją informacji (e-usługi, strony internetowe) powinny zakładać stosowanie standardów w tworzeniu dostępnych stron internetowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawnościami zgodnych z wytycznymi Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) stworzonymi przez organizację World Wide Web Consortium.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	479	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.3.

2.A.4. Nazwa:

Wzmacnianie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Niski stopień wyposażenia w komputery, ograniczone korzystanie z Internetu mieszkańców Wielkopolski nie sprzyja budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Choć ze środków perspektywy finansowej 2007 – 2013 zrealizowano szeroko zakrojoną inwestycję w infrastrukturę szerokopasmową, nadal niski jest stopień jej wykorzystania. Jedną z przyczyn jest niski stopień rozwoju e-administracji i innych sfer publicznych pod tym względem oraz niski poziom cyfryzacji wszelkiego rodzaju informacji.

Wzrost zastosowania TIK w sferze publicznej będzie budowany w takich obszarach, jak wzrost liczby korzystających z e-usług, rozwój e-edukacji, większe możliwości dostępu przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych do kultury, ochrony zdrowia i innych informacji.

Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania WRPO 2014+ będzie przede wszystkim wzrost liczby usług świadczonych przy pomocy technologii IT. Pośrednio, wzmocni to efekty edukacyjne, zwiększy zatrudnialność oraz ograniczy wykluczenia społeczne, co bezpośrednio przekłada się na konkurencyjność zasobów ludzkich.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	37	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	%	Słabo rozwinięty	32,0	2012	57,0	GUS (dane dla kraju)	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Uzyskanie zakładanych rezultatów w tym Priorytecie Inwestycyjnym wymaga odpowiedniego pakietu działań i projektów. Dotyczyć one będą przede wszystkim usług administracji publicznej, zarówno dla obywateli, przedsiębiorców, jak i innych podmiotów administracji. Projekty w tym zakresie realizowane będą przede wszystkim w takich sferach, jak administracja, edukacja, zdrowie, kultura. Na efekty wpływ będzie miała informatyzacja poszczególnych placówek wymienionych wyżej sfer, a także cyfryzacja, w tym digitalizacja zasobów, jakimi te placówki dysponują.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych, szczególnie w relacjach administracja-administracja, administracja-biznes oraz administracja-obywatel,
- zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych, w tym m.in. projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-edukacji, e-kultury,
- informatyzacja placówek ochrony zdrowia oraz usług społecznych,
- wsparcie cyfryzacji, w tym digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych, planistycznych, geodezyjnych i kartograficznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów,
- wsparcie budowy publicznych punktów i sieci dostępu do Internetu,
- rozwój infrastruktury informatycznej integrującej zasoby i organizacje,

- tworzenie oraz rozwijanie referencyjnych rejestrów publicznych, w tym geograficznych systemów informacji przestrzennej (GIS).

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, w zakresie m.in. rozwijania kompetencji kadr w związku z wdrożeniem i obsługą realizowanych systemów informatycznych.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz jednostki im podległe,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- instytucje prowadzące ewidencje i rejestry na podstawie ustaw,
- organizacje pozarządowe,
- administracja rządowa zespółona i niezespółona.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego, m.in. w zakresie systemu informacji przestrzennej oraz informatyzacji służby zdrowia, umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Budowa systemu informacji przestrzennej w województwie ma na celu realizację wymogów Dyrektywy INSPIRE, a także zapisów wynikających ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Ustawa o Infrastrukturze Informacji Przestrzennej (IIP), stanowiąca transpozycję ww. dyrektywy, jest podstawą do tworzenia infrastruktury informacji przestrzennej w Polsce i nakłada ona na Marszałka Województwa Wielkopolskiego: tworzenie, aktualizację i udostępnianie zbiorów metadanych infrastruktury informacji przestrzennej; wprowadzenie w zakresie swojej właściwości rozwiązań technicznych zapewniających interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych oraz harmonizację tych zbiorów; utworzenie i obsługę, w zakresie swojej właściwości, sieci usług dotyczących zbiorów i danych przestrzennych.

Informatyzacja samorządowych jednostek udzielających świadczenia zdrowotne jest odpowiedzią na wymogi jakie placówkom medycznym stawia ustawa o Elektronicznej Dokumentacji Medycznej. Ponadto jest warunkiem koniecznym sprawnego rozwoju e-usług w sektorze, a tym samym dostosowania sektora opieki zdrowotnej do wymogów dynamicznie rozwijającej się gospodarki elektronicznej i społeczeństwa informacyjnego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

Projekty związane z elektroniczną publikacją informacji (e-usługi, strony internetowe) powinny zakładać stosowanie odpowiednich standardów w tworzeniu dostępnych stron internetowych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawnościami, zgodnych z wytycznymi Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) stworzonymi przez organizację World Wide Web Consortium.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba instytucji wspartych w zakresie zastosowania TIK	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	37	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	numer identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 2	mln euro	EFRR	Słabo rozwinięty	7,54	100,59	IZ	
Wskaźnik produktu	2.	Liczba instytucji wspartych w zakresie zastosowania TIK	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	8	37	IZ/beneficjenci	
KEW	3.	Liczba ogłoszonych naborów w ramach PI 2.3	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	2	3	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
2. Społeczeństwo informacyjne	078	20 500 000
2. Społeczeństwo informacyjne	079	5 000 000
2. Społeczeństwo informacyjne	080	2 500 000
2. Społeczeństwo informacyjne	081	20 000 000
2. Społeczeństwo informacyjne	082	38 000 000
2. Społeczeństwo informacyjne	101	4 000 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
2. Społeczeństwo informacyjne	01	90 000 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
2. Społeczeństwo informacyjne	07	90 000 000

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
2. Społeczeństwo informacyjne	01	2 500 000
2. Społeczeństwo informacyjne	05	4 000 000
2. Społeczeństwo informacyjne	07	83 500 000

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS ⁷ (wyłącznie EFS)		
Fundusz	nie dotyczy	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

2.A.10 Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

⁷ Zawiera, w stosownych przypadkach, ujęte ilościowo informacje na temat wkładu EFS w realizację celów tematycznych, o których mowa w art. 9 akapit pierwszy pkt 1–7 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

OŚ PRIORYTETOWA 3.

2.A.1. Nazwa:

Energia

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Nie dotyczy

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	3.
Nazwa osi priorytetowej	Energia

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	Nie dotyczy
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	Nie dotyczy
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Nie dotyczy
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	Nie dotyczy

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	Ogółem
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1.**2.A.4. Nazwa:***Wspieranie tworzenia i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych***2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty*****Cel szczegółowy***

Wzrost udziału OZE w zużyciu energii

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Wielkopolska ma dobre warunki produkcji energii odnawialnej, szczególnie w zakresie energii wiatrowej oraz energii otrzymywanej z biomasy. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% w UE oraz zmniejszenia CO₂, a przez wzmocnienie „zielonego” aspektu gospodarki regionu wzmocnienia jej konkurencyjności.

Efektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie w szczególności wzrost produkcji energii odnawialnej w regionie, a przez to zwiększenie jej udziału w produkcji energii ogółem. Dodatkowymi efektami będą ograniczenie wykorzystania nieodnawialnych surowców energetycznych, ograniczenie ryzyka niedoboru energii i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego przez dywersyfikację źródeł energii.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej	MW	Słabo rozwinięty	0	2014	60,6	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Słabo rozwinięty	10,1	2012	15,1	GUS	Corocznie

2.A.6. *Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego*

2.A.6.1. *Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów*

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W Prioryecie Inwestycyjnym przewidziano wsparcie działań zmierzających do wzrostu produkcji energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. Wspierane będą działania polegające na budowie oraz rozbudowie instalacji służących do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Przewiduje się również możliwość przyłączania instalacji służących do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do sieci, a także realizacji inwestycji związanych z budową i modernizacją sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci krajowej. Dla wsparcia pozyskiwania odnawialnych źródeł energii przewiduje się również możliwość realizacji inwestycji związanych z budową lub modernizacją instalacji służących magazynowaniu i przetwarzaniu energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii oraz związanych z dystrybucją ciepła z odnawialnych źródeł energii.

W związku z rozwojem produkcji energii ze źródeł odnawialnych pojawia się zapotrzebowanie na firmy produkujące urządzenia do produkcji tego rodzaju energii. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się także wsparcie sektora produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej oraz produkcji biokomponentów i biopaliw.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- budowa oraz rozbudowa instalacji służących do wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji służących dystrybucji ciepła pochodzącego z OZE,
- budowa, rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenia jednostek wytwórczych energii z OZE do sieci,
- budowę lub przebudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze źródeł odnawialnych w wysokosprawnej kogeneracji,
- produkcja urządzeń dla OZE oraz dla biokomponentów i biopaliw.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami zwiększającymi świadomość obywateli w zakresie energii odnawialnej.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe

- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno - prywatnym

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. Rozwój energetyki odnawialnej w województwie zależeć będzie od uwarunkowań terytorialnych i będzie zależało od istnienia na danym obszarze odpowiednich zasobów naturalnych.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia sieci elektroenergetycznych oraz przyłączania do niej jednostek wytwórczych, a także przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba wybudowanych / zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii z OZE	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	54	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.2.

2.A.4. Nazwa:

Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zmniejszenie energochłonności gospodarki

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Efektywność energetyczna jest kategorią sytuującą Wielkopolskę na niskiej pozycji wśród innych regionów Unii Europejskiej. Energochłonność jest jednym z kluczowych czynników wpływających na konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku. W związku z tym, że im mniejsza firma, tym rzadziej podejmuje się w niej działania prowadzące do poprawy efektywności energetycznej, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się działania mające na celu racjonalizację wykorzystania energii w przedsiębiorstwach.

Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie wkładu przez region w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będzie przede wszystkim racjonalizacja zużycia i ograniczenie strat energii w przedsiębiorstwach, co spowoduje spadek zużycia energii. Dodatkowym efektem, w wyniku wykorzystania instalacji OZE w przedsiębiorstwach, będzie dywersyfikacja źródeł energii, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne w regionie, a także odciążą istniejące sieci przesyłowe i ograniczy straty energii związane z jej przesyłem. Realizacja celu szczegółowego, przez zmniejszenie zużycia energii i efektywniejsze jej wykorzystanie, przełoży się na zmniejszenie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw, co wpłynie na zwiększenie ich konkurencyjności.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej	MWh/rok	Słabo rozwinięty	0	2014	157 980	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB	GWh	Słabo rozwinięty	0,08	2011	0,05	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się działania mające na celu racjonalizację wykorzystania energii w przedsiębiorstwach. Wspierane będą m.in. nowoczesne, energooszczędne technologie, audyty energetyczne/audyty efektywności energetycznej, a także wykorzystanie OZE przez przedsiębiorstwa. Wsparcie uzyskają inwestycje polegające na modernizacji i wprowadzaniu ulepszeń do przedsiębiorstwa mające na celu racjonalizację zużycia energii, ciepła i wody przez m.in. systemy zarządzania energią i jej jakością, instalacje i urządzenia techniczne, służące poprawie efektywności energetycznej, a także zmierzające ku temu zmiany procesów technologicznych. Wsparcie udzielane będzie również na modernizację budynków m.in. przez izolację termiczną budynków, poprawę stanu technicznego węzłów ciepłych, montaż liczników, a także wprowadzanie systemów zarządzania budynkiem, a także na budowę lub przebudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysoko-sprawnej kogeneracji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- działania ograniczające energochłonność,
- racjonalizacja produkcji w celu zmniejszenia strat energii, ciepła i wody,
- wykorzystanie OZE przez przedsiębiorstwa.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

przedsiębiorcy.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	20	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.3.

2.A.4. Nazwa:

Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i sektorze mieszkaniowym

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zmniejszenie energochłonności sektorów mieszkaniowego i publicznego

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Pomimo znacznego postępu dokonanego w ostatnich 20 latach, wciąż konieczne jest usprawnienie efektywności energetycznej, ponieważ budynki nadal charakteryzują się wysokim wskaźnikiem utraty ciepła. Średnie zużycie energii w polskim budownictwie w ciągu ostatnich lat jest znacznie niższe niż w poprzednich okresach, wciąż jednak wyższe niż w niektórych państwach Europy Zachodniej⁸. Budynki mieszkalne, komercyjne i publiczne odpowiadają za niemal 40% zużycia energii i mają bardzo duży potencjał w zakresie oszczędności energii. W związku z tym największe możliwości oszczędności energii zidentyfikowano właśnie w sektorze publicznym i mieszkaniowym. Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie przez region wkładu w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Kluczowym rezultatem inwestowania w poprawę efektywności energetycznej w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie racjonalizacja zużycia i ograniczenie strat energii w sektorach mieszkaniowym i publicznym, co spowoduje spadek zużycia energii. Ponadto w wyniku wykorzystania instalacji OZE nastąpi dywersyfikacja źródeł energii, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne w regionie, a także odciąży istniejące sieci przesyłowe i ograniczy straty energii związane z jej przesyłem. Poprawa efektywności energetycznej wpłynie również na obniżenie tzw. niskiej emisji, która stanowi przyczynę przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a także na poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych, co przełożyć powinno się na ograniczenie tzw. ubóstwa energetycznego.

⁸ „Polityki energetyczne państw MAE: Przegląd Polska 2011” (Energy Policies of IEA Countries: Poland 2011 Review) – przygotowany przez ekspertów Międzynarodowej Agencji Energetycznej

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej	Mwh/rok	Słabo rozwinięty	0	2014	104 433	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W celu obniżenia negatywnego wpływu na środowisko, a także zmniejszenia zużycia energii, konieczne są działania prowadzące do zwiększenia sprawności istniejących instalacji i urządzeń, a także poprawy efektywności energetycznej budynków. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się kompleksową modernizację energetyczną budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w zakresie związanym m.in. z: przebudową instalacji grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji, ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych, niskosprawnych kotłów, oświetlenia na energooszczędne, systemów wodno-kanalizacyjnych, instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, a także a instalowanie lub przebudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji. Wspierane będzie także zastosowanie inteligentnych mierników energii. Ponadto w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewiduje się wsparcie przygotowania audytów energetycznych oraz efektywności energetycznej modernizowanych budynków. Wspierane będą także działania informacyjno-promocyjne dotyczące efektywności energetycznej i wykorzystania OZE.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- modernizacja energetyczna budynków oraz wymiana wyposażenia tych obiektów na energooszczędne,
- projekty modernizacji infrastruktury ciepłowniczej i energetycznej w modernizowanych budynkach, a także podłączanie budynków do sieci,
- instalacje OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami zwiększającymi świadomość użytkowników końcowych w zakresie efektywności energetycznej.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki oraz jednostki organizacyjne,
- podmioty posiadające osobowość prawną, w tym podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy ponadto przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	220	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.5.

2.A.4. Nazwa:

Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich obszarów rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Poziom emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest szczególnym problemem regionu. Zanieczyszczenie powietrza na obszarach zurbanizowanych wynika głównie z niskiej emisji ze spalania paliw stałych, a także z nadmiernego zatłoczenia miast, związanego z uprzywilejowaniem komunikacji indywidualnej, samochodowej, często kosztem transportu publicznego, jak i innych form komunikacji. Pojazdy samochodowe, będące często w wysokim stopniu zużycia technicznego, są najmniej efektywne i tworzą emisję niewspółmiernie wyższą niż transport publiczny, rowerowy, czy pojazdy o nowszej konstrukcji.

Realizacja celu szczegółowego spowoduje wniesienie przez region wkładu w realizację celu Strategii Europa 2020 dotyczącego wzrostu o 20% efektywności energetycznej oraz zmniejszenia emisji CO₂.

Głównym efektem realizowanego Priorytetu Inwestycyjnego, przez wsparcie niskoemisyjnego transportu miejskiego, będzie wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju transportu, a także ograniczenie emisji zanieczyszczeń, co przyczyni się to do poprawy stanu środowiska.

Realizacja celu szczegółowego przyczyni się pośrednio do poprawy estetyki, bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia. Likwidowane będą również bariery architektoniczne, uniemożliwiające lub utrudniające swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. W wyniku realizacji celu zwiększeniu ulegnie świadomość społeczna w zakresie efektywnego wykorzystania energii, co przełożyć się powinno na ograniczenie zużycia energii oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Przewozy pasażerów komunikacją miejską	mln osób	Słabo rozwinięty	268,5	2012	281	GUS	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Ze względu na rosnący ruch samochodowy na drogach miejskich, pogarszający bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz zwiększającą się emisję zanieczyszczeń ze środków transportu do powietrza, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie dla projektów dotyczących unowocześnienia, modernizacji infrastruktury transportu zbiorowego, uzupełnienia istniejących linii komunikacji zbiorowej łącznie z wyposażeniem w nowy, przyjazny dla środowiska tabor i inną infrastrukturę. Istotne znaczenie będą miały działania z zakresu integracji różnych form transportu zbiorowego na terenach miejskich i podmiejskich.

W celu ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, a także bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia, wsparcie uzyskają również systemy zarządzania ruchem oraz działania mające za zadanie zmniejszenie zatłoczenia miast i ograniczenie ruchu drogowego w ich centrach, budowa parkingów "park&ride" i "bike&ride", zintegrowanych centrów przesiadkowych, wspólny bilet. Wspierana będzie także budowa i rozwój tras rowerowych oraz systemów rowerów publicznych/miejskich.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania w zakresie eliminacji niekorzystnej emisji. Wspierane będą inwestycje w m.in. energooszczędne oświetlenie uliczne, czy w budownictwo niskoenergetyczne i pasywne, w likwidację źródeł niskiej emisji. Wspierane będą działania podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań naprawczych określonych w programach ochrony powietrza.

W związku z tym, że ważne jest także pobudzenie świadomości i odpowiedzialności społecznej za jakość powietrza, realizowane będą działania informacyjne i promocyjne skierowane do mieszkańców regionu.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- zakup niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego oraz budowa/przebudowa infrastruktury transportu publicznego,
- budowa i przebudowa infrastruktury miejskiej w celu ograniczania ruchu drogowego w centrach miast,
- projekty z zakresu transportu zbiorowego wspierające integrację z transportem indywidualnym,
- montaż efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego,
- działania informacyjno-promocyjne,
- inwestycje w zakresie budownictwa niskoemisyjnego i pasywnego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi zwiększającymi świadomość mieszkańców w zakresie ograniczania zanieczyszczeń, czy korzystania z komunikacji zbiorowej.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. W większości inwestycje zlokalizowane będą na obszarze miast lub miast i ich obszarów funkcjonalnych.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Przewiduje się zastosowanie trybu pozakonkursowego w szczególności w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

W ramach PI preferowane będą projekty zgodne z dokumentami wyznaczającymi kierunki działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, które mają m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia ko-

biet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	105	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	40	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	numer identyfikacyjny	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 3	mln euro	EFRR	Słabo rozwinięty	37,69	393,63	IZ	
Wskaźnik produktu 1	2.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	0	105	IZ/ben efi- cjenci	
Wskaźnik produktu 2	3.	Liczba zmodernizowanych energooszczędnie budynków	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	0	220	IZ/ben efi- cjenci	
KEW	4.	Liczba ogłoszonych naborów w ramach PI 4.3 i 4.5.	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	3	5	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu.

niu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

Realizacja wskaźników zależeć będzie od przygotowania planów gospodarki niskoemisyjnych, co zależeć będzie od czynników zewnętrznych, niezależnych od IZ.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
3. Energia	005	6 030 000
3. Energia	009	8 040 000
3. Energia	010	10 050 000
3. Energia	011	10 050 000
3. Energia	012	2 010 000
3. Energia	013	62 960 000
3. Energia	014	36 400 000
3. Energia	043	154 500 000
3. Energia	044	4 120 000
3. Energia	068	15 000 000
3. Energia	071	4 020 000
3. Energia	090	37 080 000
3. Energia	101	1 940 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
3. Energia	01	352 200 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
3. Energia	07	352 200 000

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
3. Energia	01	150 800 000
3. Energia	05	35 000 000
3. Energia	07	166 400 000

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	<i>nie dotyczy</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 4.

2.A.1. Nazwa:

Środowisko

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

W ramach Osi priorytetowej połączono Priorytety Inwestycyjne dwóch Celów tematycznych 5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem i 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami. Główną przesłanką przemawiającą za połączeniem Celów tematycznych 5. i 6. w ramach jednej osi priorytetowej jest ścisły związek między stanem środowiska a zapobieganiem zmianom klimatu i zapobieganiem ryzyku.

Połączenie w jednej osi priorytetowej tych działań prośrodowiskowych zapewni spójność planowania i wdrażania projektów, a przez to przyczyni się to do lepszego osiągania założonych celów. Połączenie tych zagadnień w jedną oś priorytetową pozwoli uzyskać wyższą komplementarność i większą efektywność zarządzania wdrażaniem.

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	4.
Nazwa osi priorytetowej	Środowisko

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	Nie dotyczy
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	Nie dotyczy
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Nie dotyczy
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	Nie dotyczy

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	ogółem
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 5.2.

2.A.4. Nazwa:

Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zmniejszenie zagrożenia zjawiskami przyrodniczymi i ograniczanie skutków katastrof

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzmocnienia odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie suszą oraz zjawiskami ekstremalnymi, których częstotliwość występowania wzrośnie) oraz zwiększania możliwości zapobiegania zagrożeniom i reagowaniem na nie, a także do poprawy zarządzania ryzykiem.

Ma to szczególne znaczenie ze względu na to, że Wielkopolska w znacznej części jest uboga w wodę. Opady i spływ jednostkowy są poniżej średniej krajowej. Nie rekompensuje tego sztuczna retencja, choć obejmuje ponad 6,2 tys. obiektów i może zmagazynować ponad 180 mln m³ wody. Ponadto w regionie występują duże potrzeby w zakresie wsparcia systemów wczesnego reagowania i ratownictwa, na co składają się: duża liczba odnotowanych rocznie zdarzeń, w wyniku których mogło dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub strat w mieniu, a także duże potrzeby jednostek ratowniczych w zakresie wyposażenia w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych, wynikających z konieczności bieżącej wymiany przestarzałego i wyeksploatowanego sprzętu na nowy.

Efektem realizacji celu szczegółowego będzie minimalizowanie skutków zmian klimatu dla gospodarki i społeczeństwa Wielkopolski. Zwiększona retencja wody, mająca na celu spowolnienie lub powstrzymanie odpływu wody, będzie miała wpływ na poprawę bilansu wodnego województwa, natomiast wzmocnienie systemów wczesnego reagowania i ratownictwa wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych. Efektem będzie również zmniejszone zagrożenie podtopieniami i powodzią w regionie, co w konsekwencji przełoży się na ograniczenie strat w gospodarce.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	140	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Objętość retencjonowanej wody	tys. m3	Słabo rozwinięty	0	2014	3 995	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Obszarem wsparcia będzie poprawa warunków hydrologicznych regionu przez realizację projektów z zakresu małej retencji wodnej mających na celu spowolnienie lub powstrzymanie odpływu wody, a także zmniejszenie podtopień i powodzi. Realizowane będą inwestycje w budowlę i urządzenia służące zatrzymaniu jak największej ilości wody w jej powierzchniowym i przypowierzchniowym obiegu (m.in. zbiorniki, jazy i zastawki).

W związku z pojawiającymi się coraz częściej ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, w szczególności intensywnymi opadami, wsparcie uzyskają także działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami.

Wsparcie uzyskają także systemy wczesnego reagowania i ratownictwa, co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych. Wsparcie przeznaczone będzie m.in. na wyposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej wsparcie uzyskają inwestycje mające na celu ochronę obszarów narażonych na powódzie, takich jak wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących, czy realizacja projektów związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem. Działania z zakresu ochrony przed powodzią określone zostaną na podstawie map ryzyka powodziowego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w małą retencję wodną,
- inwestycje w zakresie ochrony obszarów narażonych na powódzie i susze,
- wzmocnienie systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych,
- rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń,
- inwestycje zabezpieczające obszary miejskie przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami,
- wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt ratunkowy,
- zwiększanie potencjału ratowniczych organizacji pozarządowych przez szkolenia dla ich członków biorących udział w działaniach ratowniczych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. W zakresie ochrony obszarów przed ryzykiem powodziowym wsparcie dotyczy obszarów ze średnim ryzykiem, zgodnie z mapami ryzyka powodziowego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego w zakresie małej retencji wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	4 000	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m3	EFRR	Słabo rozwinięty	4 944	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.1.

2.A.4. Nazwa:

Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa gospodarki odpadami

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Gospodarka odpadami w Wielkopolsce nadal nie odpowiada wymogom prawa unijnego. Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 do najważniejszych problemów w regionie w tym zakresie zaliczył m.in.: unieszkodliwianie odpadów komunalnych, przede wszystkim przez ich składowanie (na składowiskach zdeponowano 88% odpadów zmieszanych zebranych w 2012 roku), a także brak zorganizowanego systemu zbierania odpadów ulegających biodegradacji.

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do osiągnięcia celu dotyczącego ochrony środowiska i wspierania efektywnego gospodarowania zasobami. Efektem realizacji Priorytetu Inwestycyjnego będzie sprawny system gospodarki odpadami w regionie, przez co zwiększeniu ulegnie masa odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będą przede wszystkim dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów. Poprawa gospodarki odpadami nastąpi zgodnie z hierarchią postępowania z nimi, tj. w pierwszej kolejności zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling, odzysk energii.

Wspieranie rozwoju infrastruktury przyjmowania i przetwarzania odpadów będzie miało głównie na celu przygotowanie ich do ponownego użycia, a przez to ograniczenie ich składowania. Dzięki tym działaniom poprawi się stan środowiska przyrodniczego oraz zasobów naturalnych, a także efektywność systemu gospodarki odpadami w regionie.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	Mg/rok	Słabo rozwinięty	0	2014	116 270	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	Słabo rozwinięty	11,8	2012	17,5	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Przeznaczenie odpowiednich środków na gospodarkę odpadami jest w WRPO 2014+ niezbędne. W perspektywie 2007-2013 wydatkowane były pieniądze na budowę systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami. Dzięki temu liczba i moce przerobowe instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza składowaniem znacznie się zwiększyły, jednak nadal znajdują się obszary na terenie województwa, gdzie moce przerobowe instalacji, stosujących procesy, usytuowane jak najwyżej w hierarchii postępowania z odpadami, można uznać za niewystarczającą.

W związku z powyższym podstawowym obszarem wsparcia w perspektywie 2014-2020 będzie dokończenie budowy systemów gospodarki odpadami, wynikających z Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego lub z planów inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Wspierany będzie przede wszystkim rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie składowania odpadów innymi metodami ich zagospodarowania. Priorytetem w tym wymiarze będzie wsparcie dla budowy i rozbudowy instalacji odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych i innych rodzajów odpadów, systemów selektywnej zbiórki, segregacji i recyklingu, a także rekultywacji składowisk. Podejmowane działania będą zgodne z ramową dyrektywą o odpadach, czy dyrektywą składowiskową. Wsparcie skierowane będzie również na poprawę gospodarowania

odpadami innymi niż komunalne oraz niebezpiecznymi, a także na usuwanie tzw. „bomb” ekologicznych.

Ważnym elementem nowej polityki w odniesieniu do gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów. Osiągane to będzie przez zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, a także kompleksowych i racjonalnych metod gospodarowania odpadami, przez kampanie informacyjne i edukacyjne skierowane do mieszkańców województwa.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- działania wynikające z planu inwestycyjnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi/wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, czy właściwego postępowania z odpadami.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	13	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.2.

2.A.4. Nazwa:

Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie;

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa gospodarki wodno-ściekowej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Rozwój obszarów zurbanizowanych oraz ubożenie zasobów wodnych wymaga zrównoważonego gospodarowania wodami w regionie. Sektor komunalny jest jednym z głównych źródeł substancji stanowiących zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i powodujących ich eutrofizację. Pomimo intensywnej rozbudowy infrastruktury oczyszczania ścieków w przeciągu ostatnich kilkunastu lat, której efektem jest znaczna redukcja presji wywieranej na środowisko ze strony sektora komunalnego, potrzeby w tym zakresie są nadal znaczące. Nadal niewystarczająca liczba ludności w regionie (66,2% w 2012 roku) korzysta z oczyszczalni ścieków, w porównaniu do liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej (ponad 92%).

Głównym efektem realizowanych działań będzie wzrost liczby ludności korzystających z systemu oczyszczania ścieków. Ponadto dzięki tym działaniom poprawi się stan środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawie ulegnie stan chemiczny i ekologiczny wód, w wyniku ograniczania ilości odprowadzanych nieczystości. Priorytet Inwestycyjny będzie miał również pozytywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo, w tym Obszary Natura 2000, a także na ochronę Morza Bałtyckiego przed zanieczyszczeniami, co jest jednym z kluczowych celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Działania związane z gospodarką wodną przełożą się natomiast na zwiększenie dostępu do linii wodociągowych, poprawę jakości wody pitnej oraz na zmniejszenie strat wody.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków	RLM	Słabo rozwinięty	0	2014	30 0 46	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	%	Słabo rozwinięty	66,2	2012	70,5	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Działania nakierowane będą głównie na kontynuację realizacji zadań w ramach gospodarki wodno-ściekowej określonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych, m.in. przez zastosowanie nowoczesnych technologii i podwyższonego stopnia oczyszczania lub przez zwiększenie przepustowości systemu, ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. Podejmowane działania będą zgodne z dyrektywą 91/271/EWG dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych. Wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego skierowane będzie również na efektywne zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni komunalnych, przez wspieranie przetwarzania osadów ściekowych i ich optymalnego zagospodarowania. Na terenach o zabudowie rozproszonej przewidziano wsparcie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w sytuacji, gdy rachunek ekonomiczny będzie to uzasadniał.

Istotne znaczenie dla zrównoważonego zarządzania wodami w regionie będą miały także inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę, jak budowa i modernizacja sieci wodociągowych, ujęć oraz stacji uzdatniania w wody. By nie powiększać presji na środowisko z tytułu wzrostu ilości odprowadzanych ścieków istotne jest równoległe powiązanie wsparcia infrastruktury wodociągowej z systemami oczyszczania ścieków w ramach kompleksowych pro-

jektów regulujących gospodarkę ściekową. Wsparcie skierowane będzie również na zakup urządzeń i aparatury kontrolno-pomiarowej, m.in. laboratoriów i instalacji kontrolno-pomiarowych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty wynikające z krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
- projekty z zakresu zaopatrzenia w wodę,
- projekty z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych,
- zakup urządzeń i aparatury kontrolno-pomiarowej,
- projekty w zakresie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi w zakresie oszczędzania wody.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się możliwość konkursowego oraz pozakonkursowego trybu wyboru projektów. Przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	18	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabo rozwinięty	415	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.3.

2.A.4. Nazwa:

Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Środowisko przyrodnicze i kulturowe to ważne czynniki rozwoju Wielkopolski. Stanowią jeden z czynników mogących służyć wzmocnianiu konkurencyjności regionu. Bazując na tym potencjale można w istotny sposób zdywersyfikować gospodarkę województwa i tworzyć alternatywne miejsca pracy. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych mają wielki wpływ na formę i treść życia społecznego, gospodarczego, a także na wzajemne stosunki między ludźmi oraz na harmonijny rozwój regionu i wzrost jego konkurencyjności.

Województwo wielkopolskie wyróżnia się bogatym dziedzictwem kultury materialnej w postaci zabytków architektury sakralnej i świeckiej, jednak stan techniczny obiektów zabytkowych ulega stałej degradacji.

Dzięki inwestycjom zwiększona zostanie atrakcyjność turystyczna oraz inwestycyjna danego obszaru. Ponadto zachowane zostanie dziedzictwo kulturowe dla obecnych oraz przyszłych pokoleń. Miarą sukcesu w tym obszarze inwestowania będzie przede wszystkim wzrost liczby odwiedzających w miejscach objętych wsparciem. Ochrona i wsparcie dziedzictwa kulturowego i krajobrazów (zarówno w wiejskim, jak i miejskim kontekście) ponadto będzie mogło wpływać na dywersyfikację lokalnych gospodarek, przyczyniać się do tworzenia miejsc pracy, a także wpływać na jakość życia. Efektami pozaekonomicznymi realizacji inwestycji będzie wzmocnienie tożsamości mieszkańców regionu.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	100 000	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Liczba osób zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. mieszkańców	osoby	Słabo rozwinięty	6 318	2012	7 000	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W regionie wsparcia wymaga także pogarszająca się infrastruktura i wyposażenie instytucji kultury. Brak wsparcia w wielu przypadkach prowadzi do ograniczenia zakresu ich działalności. W związku z tym interwencja w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie skierowana na inwestycje związane z ochroną dziedzictwa kulturowego regionu (w tym zabytków). Wsparcie skierowane będzie na ochronę, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych, na zakup trwałego wyposażenia oraz konserwację i zabezpieczenie muzealiów, zbiorów bibliotecznych, w tym starodruków, a także na rozwój regionalnej i lokalnej infrastruktury kultury oraz zapobieganie jej degradacji.

Przewiduje się także wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych walorów środowiskowych i kulturowych regionu przez dofinansowanie działalności i rozwój centrów informacji turystycznej i kulturalnej.

Wsparcie skierowane zostanie na poprawę infrastruktury instytucji kultury, bibliotek, archiwów, obiektów zabytkowych, obiektów przemysłowych o wartościach historycznych i muzeów. Przewiduje się także wsparcie wydarzeń kulturalnych.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie instytucji kultury, obiektów oraz obszarów zabytkowych,
- wsparcie obiektów przemysłowych i powojkowych o wartościach historycznych,
- ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych,
- zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja i zabezpieczenie muzealiów, archiwaliów i starodruków,
- wsparcie i rozwój centrów informacji kulturalnej i turystycznej, promocji i kultury,
- promocja kultury, jej dziedzictwa, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia,
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zgodnych z celem szczegółowym. Ponadto tryb pozakonkursowy przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferen-

cjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	7	IZ/beneficjenci	Corocznie
2	Liczba zabytków objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	75	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.4.

2.A.4. Nazwa:

Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego i wzmocnienie różnorodności biologicznej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Występowanie na terenie regionu wielu rzadkich siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, nakłada na Wielkopolskę szczególną odpowiedzialność za ochronę dziedzictwa przyrodniczego, zwłaszcza gdy stan zachowania tych gatunków jest niezadowalający lub się pogarsza. Blisko 1/3 obszaru województwa pokryta jest krajowymi formami ochrony przyrody. System krajowych form ochrony przyrody w województwie uzupełnia Europejska Sieć Obszarów Natura 2000, będąca jedną z międzynarodowych sieci obszarów chronionych, w obrębie której dotąd wyznaczono 19 obszarów specjalnej ochrony ptaków (zajmujących 14,3% powierzchni regionu) oraz 59 obszarów specjalnej ochrony siedlisk (zajmujących 8% powierzchni).

Szczególnym problemem w Wielkopolsce jest brak zwartej struktury obszarowej systemów obszarów chronionych i innych obszarów cennych przyrodniczo, zwiększająca się presja urbanistyczna, „rozlewanie się” miast, a także ruch turystyczny oddziałujący często w sposób niekorzystny na obszary chronione.

Głównym efektem realizowanego celu szczegółowego będzie poprawa ochrony obszarów przyrodniczych, mająca na celu przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału regionalnego/lokalnego wykorzystującego zasoby przyrodnicze. Zahamowane zostaną niekorzystne przekształcenia, degradacja i fragmentacja siedlisk przyrodniczych, gatunków fauny i flory, czy nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych. Ograniczona zostanie niekontrolowana eksploatacja terenów cennych przyrodniczo przez ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Powierzchnia wspartych obszarów, na których nastąpiła poprawa stanu środowiska	ha	Słabo rozwinięty	0	2014	690	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Wsparcie uzyskają inwestycje zabezpieczające obszary chronione przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów oraz dotyczące działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, jak punkty widokowe, ścieżki rowerowe, szlaki, czy ścieżki dydaktyczne. Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia zwiększające potencjał przyrodniczy regionu przez działania bezpośrednio związane z ochroną siedlisk i gatunków, rewaloryzacją i renaturalizacją. Wspierane będą również centra ochrony różnorodności biologicznej oraz ośrodki prowadzące działalność w zakresie edukacji ekologicznej. W celu uzyskania informacji o elementach przyrody występujących na danym terenie wspierana będzie inwentaryzacja przyrodnicza. Natomiast w celu promowania regionalnego potencjału przyrodniczego wsparcie skierowane będzie również na rozbudowę infrastruktury turystycznej na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.

Znaczny potencjał regionu istnieje w obszarze wykorzystania turystycznego wielkopolskich rzek. Rzeki i istniejąca na nich infrastruktura tworzą unikatową na skalę europejską „pętlę wodną” umożliwiającą promocję walorów przyrodniczych regionu i kanalizowanie ruchu turystycznego poza obszarami przyrodniczo cennymi. W związku z tym zaplanowano wsparcie dla ochrony tego potencjału przez modernizację istniejącego systemu śluz i stopni wodnych oraz budowę infrastruktury turystycznej ułatwiającej kanalizowanie ruchu turystycznego.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych,

- podnoszenie standardu bazy technicznej i wyposażenie obszarów chronionych,
- opracowanie planów/programów ochrony dla obszarów chronionych,
- wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej,
- wsparcie edukacji ekologicznej,
- wsparcie rozwoju publicznej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wykorzystującej walory środowiskowe, m.in. punkty i platformy widokowe, szlaki oraz ścieżki dydaktyczne,
- inwentaryzacja przyrodnicza gmin,
- kampanie informacyjno-promocyjne,
- kanalizowanie ruchu turystycznego przez modernizację torów wodnych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z działaniami informacyjno-edukacyjnymi podnoszącymi świadomość mieszkańców w zakresie ochrony różnorodności biologicznej.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci

- podmioty posiadające osobowość prawną,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy całego województwa. Przewiduje się, że większość działań koncentrować się będzie na obszarach cennych przyrodniczo, w tym obszarach chronionych.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego przewiduje się w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Liczba wspartych obszarów cennych pod względem przyrodniczym.	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	69	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.5.

2.A.4. Nazwa:

Podjęcie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zrównoważony rozwój miast

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Obszary miejskie w województwie zamieszkiwane są przez ponad 55% mieszkańców regionu. Wspólnymi ich problemami są w szczególności: degradacja przestrzeni, niska jakość powietrza, duży ruch drogowy, wysokie poziomy hałasu, a także emisje gazów cieplarnianych.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania mające na celu odnowę miast w celu poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych. Na takich terenach działają czynniki bezpośrednio lub pośrednio wpływające na zdrowie ludzi i stan poszczególnych elementów środowiska, do których zaliczyć należy między innymi zanieczyszczenie powierzchni ziemi. Przewiduje się realizację działań przywracających wartości użytkowe i przyrodnicze obszarom zdegradowanym, zmniejszające ryzyko rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, a także poprawiające lokalny krajobraz.

Efektem realizacji działań w zakresie ochrony powietrza będzie spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery (w szczególności: pyłu PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu, SO₂ i NO_x), a przez to ograniczone występowanie ponadnormatywnych ich stężeń. Przełoży się to na poprawę zdrowia mieszkańców oraz realizację zapisów programów ochrony powietrza mających na celu redukcję emisji substancji wprowadzanych do powietrza. Natomiast systemy pomiarowe oraz sygnalizacyjne pozwolą na szybkie informowanie mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń oraz w przypadku stwierdzenia zagrożeń dla środowiska przyrodniczego ułatwią wdrażanie działań naprawczych.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Powierzchnia wspartych obszarów, na których nastąpiła poprawa stanu środowiska	ha	Słabo rozwinięty	0	2014	50	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Na terenach zdegradowanych mogą występować czynniki bezpośrednio lub pośrednio wpływające na zdrowie ludzi i stan pozostałych elementów środowiska, do których zaliczyć należy zanieczyszczenie powierzchni ziemi. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przewidziano wsparcie na rekultywację lub remediację terenów zdegradowanych.

Polska znajduje się wśród 23 państw UE, w których obserwuje się przekroczenia standardów jakości powietrza, w tym przede wszystkim dla pyłu drobnego PM10, i zajmuje pierwsze miejsce, jeśli chodzi o przekroczenia normy dla benzo(a)pirenu, który stanowi wyznacznik rakotwórczości. W związku z tym, w celu poprawy jakości środowiska miejskiego ramach Priorytetu Inwestycyjnego podejmowane będą działania poprawiające jakość powietrza i redukujące emisję zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery.

Innym priorytetem będzie ograniczenie hałasu w miastach. Problem nadmiernego hałasu dotyczy głównie mieszkańców wielkich aglomeracji oraz obszarów położonych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, ale także często bywa uciążliwy dla mieszkańców mniejszych miejscowości. W związku z tym wsparcie skierowane będzie na inwestycje zmniejszające hałas oraz na jego monitoring.

W celu poprawy stanu środowiska miejskiego wsparcie uzyska także pomiar zanieczyszczeń w miastach oraz systemy informowania mieszkańców o jego poziomach.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych,

- inwestycje ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza, w tym instalacje zabezpieczające, oraz przebudowa (modernizacja) urządzeń filtrujących gazy i urządzeń odpylających,
- inwestycje ograniczające natężenie hałasu oraz jego monitoring,
- wsparcie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach,
- systemy informowania mieszkańców o poziomach zanieczyszczeń.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe.

Terytorialny obszar realizacji:

Wsparcie dotyczy obszarów miejskich województwa. Przewiduje się możliwość realizację projektów zlokalizowanych na obszarach wiejskich mających pozytywny wpływ na poprawę stanu środowiska miejskiego.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celu szczegółowego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba wspartych systemów poprawy stanu środowiska miejskiego	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	30	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 4	mln euro	EFRR	Słabo rozwinięty	51,52	244,73	IZ	
Wskaźnik produktu 1	2.	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	0	18	IZ/beneficjenci	
KEW	3.	Liczba ogłoszonych naborów dla PI 6.2.	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	1	4	IZ	
Wskaźnik produktu 2	4.	Liczba instytucji kultury i zabytków objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	25	82	IZ/beneficjenci	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów

społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

Osiągnięcie wartości wskaźników w tej Osi priorytetowej zależeć będzie od prac nad aktualizacją KPOŚK oraz aktualizacji delimitacji aglomeracji, niezależnych od działań IZ.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
4. Środowisko	017	2 520 000
4. Środowisko	018	21 420 000
4. Środowisko	019	1 260 000
4. Środowisko	020	1 526 000
4. Środowisko	022	73 248 000
4. Środowisko	076	5 100 000
4. Środowisko	077	5 100 000
4. Środowisko	083	598 630
4. Środowisko	084	3 321 890
4. Środowisko	085	6 120 000
4. Środowisko	087	40 887 000
4. Środowisko	089	9 578 077
4. Środowisko	091	4 080 000
4. Środowisko	092	2 550 000
4. Środowisko	093	2 550 000
4. Środowisko	094	25 500 000
4. Środowisko	095	10 200 000
4. Środowisko	101	413 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
4. Środowisko	01	215 972 597

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
4. Środowisko	07	215 972 597

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
4. Środowisko	01	21 000 000
4. Środowisko	05	15 000 000
4. Środowisko	07	179 972 597

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	nie dotyczy	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 5.

2.A.1. Nazwa:

Transport

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Nie dotyczy

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	5.
Nazwa osi priorytetowej	Transport

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	<i>Nie dotyczy</i>
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	<i>Nie dotyczy</i>

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	<i>ogółem</i>
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	<i>Nie dotyczy</i>

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.2.

2.A.4. Nazwa:

Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa warunków dla transportu drogowego

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Poprawa warunków dla transportu drogowego w Wielkopolsce będzie osiągnięta przez budowę, przebudowę i modernizację sieci drogowej, w taki sposób, aby wzmacniała ona powiązania poszczególnych obszarów województwa wielkopolskiego, w tym z siecią TEN-T.

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego pozwoli na poprawę dostępności wewnątrzregionalnej, a także dostępności regionu do krajowego i europejskiego systemu komunikacji drogowej, szczególnie przez wzmocnienie powiązań z siecią TEN-T. Przyczyni się także do zmniejszenia różnic wewnątrzregionalnych, silnie zaznaczających się w przestrzeni Wielkopolski. Pozwoli na zmniejszenie skali marginalizacji poszczególnych części regionu oraz grup mieszkańców. Zwiększy atrakcyjność ośrodków miejskich, szczególnie subregionalnych, jako miejsc rozwoju działalności gospodarczej. Stworzy warunki dla zwiększenia mobilności mieszkańców województwa. Będzie także mieć wpływ na wzrost konkurencyjności, zwiększenie możliwości inwestowania oraz przyczyni się do tworzenia miejsc pracy. Podniesie poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz mieszkańców miejscowości, w których zostaną wybudowane obwodnice i obejścia drogowe.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Międzygałęziowa dostępność transportowa	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej	Słabo rozwinięty	0,3541	2010	0,3974	MIR	Zgodnie z zasadami określonymi przez Instytucję Koordynującą. Wartość docelowa na 2020 rok

2.A.6. *Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego*

2.A.6.1. *Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów*

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Cel szczegółowy niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego, jakim jest poprawa warunków transportu drogowego, będzie realizowany w szczególności przez budowę, przebudowę lub modernizację dróg wojewódzkich, oraz dróg lokalnych (powiatowych i gminnych), wiążące regionalny układ transportowy w całość, w tym włączający go do sieci TEN-T, a także likwidujące tzw. wąskie gardła oraz wyprowadzające ruch tranzytowy z miast. Wsparcie uzyskają inwestycje usprawniające połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego, w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, czy zapewniających konieczne połączenie z siecią autostrad i dróg krajowych.

Przewiduje się również wsparcie inwestycji na rzecz poprawy oraz bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach, z uwzględnieniem bezpieczeństwa ruchu pieszych. Przez budowę obwodnic i obejść wspierane będą także przedsięwzięcia mające na celu odciążenie układów komunikacyjnych poszczególnych miejscowości.

Realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

W porównaniu z większością regionów Unii Europejskiej Wielkopolska jest regionem o stosunkowo niskim poziomie i jakości infrastruktury drogowej. Ponieważ infrastruktura transportowa jest jednym z podstawowych czynników kształtujących konkurencyjność regionu, a tym samym warunkującym jego rozwój, konieczne jest dalsze znaczące wsparcie przedsięwzięć w tym zakresie.

Znaczna rozciągłość południkowa regionu powoduje problemy w dostatecznym skomunikowaniu północnych i południowych krańców województwa z jego częścią centralną oraz między sobą. Ta cecha położenia Wielkopolski nie jest dotąd w wystarczającym stopniu rekompensowana odpowiedniej jakości układem powiązań komunikacyjnych w relacji północ - południe.

Wiele obszarów województwa znajduje się w dużym oddaleniu od regionalnych, subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu. Mają ograniczone możliwości korzystania z pozytywnych czynników rozwojowych, generowanych przez te ośrodki. Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych takich obszarów z obszarami węzłowymi i włączenie ich w ten sposób w regionalny układ powiązań transportowych, powiązany z systemami krajowym i europejskim, może wzmocnić szanse rozwojowe obszarów zmarginalizowanych.

Problemem wielkopolskich dróg jest bezpieczeństwo ruchu drogowego. Konieczne są przedsięwzięcia na rzecz poprawy w tym zakresie, czemu sprzyjać będą stan dróg, czy przeniesienie przez budowę obwodnic ruchu z tranzytowego poza centra miejscowości.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- budowa, przebudowa i rozbudowa dróg wojewódzkich oraz lokalnych, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach,
- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów inżynierskich w ciągach dróg (obiekty mostowe, wiadukty, estakady, tunele drogowe i inne).

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zgodnych z celem szczegółowym.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

Dla dróg wojewódzkich przewiduje się możliwość uwzględnienia jako podstawowych kryteriów wsparcia: rejestrowanego natężenia ruchu, kontynuacji ciągu, funkcji drogi, gotowości projektu do realizacji. Ostateczne określenie kryteriów wsparcia nastąpi w dokumentach wdrożeniowych.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabo rozwinięty	207	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.4.

2.A.4. Nazwa:

Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa warunków dla transportu kolejowego

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Niedostateczny stan techniczny i dekapitalizacja wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla przewozów regionalnych to jedne z najistotniejszych barier rozwojowych województwa. Taka sytuacja ma m.in. niekorzystny wpływ na mobilność mieszkańców regionu, możliwości rozwoju poszczególnych jego obszarów, środowisko. Dodatkowo warunki podróżowania zdecydowanie pogarsza zły stan infrastruktury dworcowej.

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do promowania transportu kolejowego w Wielkopolsce, a także do polepszenia łączności z siecią TEN-T.

Efektom będzie poprawa warunków podróżowania na najbardziej zdekapitalizowanych odcinkach regionalnych linii kolejowych w regionie. Przyczyni się to do zwiększenia mobilności mieszkańców poszczególnych obszarów województwa wielkopolskiego, mieszkających w zasięgu przebudowanej, zmodernizowanej, czy zrehabilitowanej infrastruktury kolejowej. Pozwoli na osłabienie negatywnie wpływających na wewnętrzną spójność regionu skutków znacznej rozciągłości południkowej terytorium Wielkopolski. Przyczyni się także do zwiększenia mieszkańcom województwa możliwości dojazdów do pracy, szkół, centrów kultury i usług społecznych.

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego jest zgodna z wspólnotową polityką transportową oraz zaleceniami KE dla Polski w kwestii preferencji dla inwestycji w infrastrukturę kolejową.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba gmin o polepszonej dostępności transportem kolejowym do ośrodka wojewódzkiego	szt.	Słabo rozwinięty	0	2014	8	IZ/ben eficjencji	Corocznie
2.	Międzygałęziowa dostępność transportowa	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej	Słabo rozwinięty	0,3752	2010	0,4139	MIR	Zgodnie z zasadami określonymi przez Instytucję Koordynującą. Wartość docelowa na 2020 rok

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Pogarszająca się sytuacja w zakresie przewozów kolejowych jest w znacznym stopniu efektem złego stanu technicznego i dekapitalizacji regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla przewozów regionalnych. Samorząd Województwa, odpowiedzialny za regionalne pasażerskie przewozy kolejowe, podejmuje wiele wysiłków, aby zapewnić mieszkańcom regionu warunki dla ich mobilności w zakresie dojazdów do pracy, miejsca edukacji, administracji, kultury, usług społecznych. Ponieważ potrzeby w tym zakresie są nadal znaczne, konieczne jest dalsze wsparcie regionalnej infrastruktury kolejowej, szczególnie połączenia Poznania z północną częścią regionu.

Z modernizacją kolejnych odcinków infrastruktury kolejowej ścisły związek ma poprawa warunków podróżowania przez zakup nowego i modernizację używanego taboru kolejowego dla pasażerskich przewozów regionalnych. W kontekście ustawowych zadań Samorządu Województwa w zakresie przewozów regionalnych istotne jest dalsze uzupełnianie i wymiana na nowoczesny taboru będącego w dyspozycji województwa, a także rozwój infrastruktury obsługi i serwisowania tego taboru.

Znaczącym problemem w Wielkopolsce jest stan infrastruktury dworcowej, negatywnie wpływający na warunki podróżowania. W ostatnich latach samorządy lokalne przejmują tereny i obiekty dworcowe, które znajdują się w znacznej części w złym stanie technicznym, a w

wielu przypadkach jest to wręcz stan dewastacji. Dla poprawy warunków podróżowania mieszkańców Wielkopolski konieczne jest zatem wsparcie odbudowy, modernizacji oraz re-witalizacji obiektów i terenów dworcowych, służących obsłudze przewozów regionalnych i lokalnych.

Cel szczegółowy niniejszego Priorytetu Inwestycyjnego będzie realizowany m.in. przez budowę, modernizację, rehabilitację sieci kolejowej poza siecią TEN-T, mającej znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie, zakup i modernizację jednostek taboru kolejowego dla regionalnych przewozów pasażerskich oraz budowę, modernizację, rehabilitację kolejowej infrastruktury dworcowej poza siecią TEN-T. W zakresie infrastruktury kolejowej będą realizowane projekty mające istotne znaczenia dla systemu przewozów regionalnych, przyczyniające się do zwiększenia mobilności mieszkańców województwa oraz poprawy warunków podróżowania. Przewidywana jest także budowa infrastruktury obsługi i serwisowania taboru służącego przewozom regionalnym, będącego własnością Samorządu Województwa.

Dalsza modernizacja regionalnej infrastruktury kolejowej dla przewozów regionalnych w Wielkopolsce nie będzie możliwa bez dofinansowania wspólnotowego. Ponadto, realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- przebudowa, modernizacja, rehabilitacja sieci kolejowej poza siecią TEN-T, mającej znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie,
- zakup i modernizacja jednostek taboru kolejowego dla regionalnych przewozów pasażerskich,
- budowa, modernizacja, rehabilitacja kolejowej infrastruktury dworcowej i przystanków kolejowych poza siecią TEN-T,
- infrastruktura obsługi i serwisowania taboru.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną,
- zarządzający infrastrukturą kolejową,
- podmioty wykonujące w imieniu samorządu województwa zadania z zakresu przewozów regionalnych.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego.

Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, zgodnych z celem szczegółowym.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Przewiduje się realizację dużego projektu – Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna.

Linia kolejowa nr 354 jest linią zelektryfikowaną o znaczeniu regionalnym i międzyregionalnym. Ma długość 94 km (w tym 35 km to odcinek dwutorowy) i obejmuje 8 stacji kolejowych oraz 12 przystanków osobowych (w tym 1 nieeksploatowany). Położona jest w całości w obszarze administracyjnym województwa wielkopolskiego. W obrębie Poznańskiego Węzła Kolejowego powiązana jest z ważnymi międzynarodowymi szlakami komunikacyjnymi E20/C-E20 i E-59.

Konieczność modernizacji linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna wynika z zaniechań modernizacyjnych na tej trasie w ostatnich latach. Obecny zły stan techniczny linii zmusza do ograniczenia prędkości, co skutkuje wydłużeniem czasu podróży. Ponadto na tej linii występują: przestarzała infrastruktura sterowania ruchem kolejowym, niskie perony, niezgodne z obecnymi wymaganiami, a także bariery dostępności dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się. Wpływa to m.in. na stałe obniżanie się bezpieczeństwa podróżnych, a także innych użytkowników, którzy korzystają z infrastruktury na tej trasie.

Głównym efektem realizacji projektu będzie poprawa dostępności mieszkańców północnej Wielkopolski do stolicy regionu. Osiągnięte to zostanie przez skrócenie czasu podróży (na trasie Poznań-Piła średnio o 46 minut), zwiększenie przepustowości linii kolejowej, zwiększenie niezawodności transportu kolejowego, poprawę dostępności dla osób niepełnosprawnych, poprawę komfortu podróży oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu kolejowego i podróżnych.

Inwestycja ta jest szczególnie istotna dla regionu ze względu na znaczną rozciągłość południkową obszaru Wielkopolski, co powoduje problemy w dostatecznym skomunikowaniu północnego krańca województwa z jego częścią centralną. Wyniki analizy ekonomicznej wskazują na wysoką efektywność ekonomiczną. Projekt jest także korzystny ze społecznego punktu widzenia. Modernizacja tej linii nie jest przewidywana do wsparcia z poziomu krajowego (przedsięwzięcia tego nie uwzględniono na liście projektów kolejowych o znaczeniu

krajowym, stanowiącej załącznik Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. z perspektywą do 2030 r.).

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabo rozwinięty	92	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 5	mln euro	EFRR	Słabo rozwinięty	101,76	469,97	IZ	
Wskaźnik produktu 1	2.	Całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabo rozwinięty	38	207	IZ/ben eficjencji	
Wskaźnik produktu 2	3.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabo rozwinięty	0	92	IZ/ben eficjencji	
KEW	4.	Zakończone procedury przetargowe dla dużego projektu w PI 7.4.	liczba	EFRR	Słabo rozwinięty	1		IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
5. Transport	026	137 410 000
5. Transport	027	44 590 000
5. Transport	030	19 080 000
5. Transport	031	38 160 000
5. Transport	032	9 540 000
5. Transport	034	171 720 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
5. Transport	01	420 500 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
5. Transport	07	420 500 000

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
5. Transport	01	46 500 000
5. Transport	05	18 000 000
5. Transport	07	356 000 000

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	nie dotyczy	
Kategoria regionu	nie dotyczy	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 6.

2.A.1. Nazwa:

Rynek Pracy

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Nie dotyczy.

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	6.
Nazwa osi priorytetowej	Rynek Pracy

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	<i>Nie dotyczy</i>
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	<i>Nie dotyczy</i>

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	<i>ogółem</i>
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	<i>Nie dotyczy</i>

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.5.

2.A.4. Nazwa:

Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu kompetencji i doświadczeń zawodowych osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, tym samym zwiększy ich aktywność na rynku pracy i poziom zatrudnienia.

Największych problemów na rynku pracy doświadczają kobiety, osoby młode do 30. roku życia, osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, osoby niepełnosprawne. Ponadto w ostatnich latach notuje się w Wielkopolsce w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrost udziału długotrwale pozostających bez pracy. Główne przyczyny takiego stanu rzeczy leżą w braku odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego oraz niskiej mobilności przestrzennej związanej z poszukiwaniem pracy poza miejscem zamieszkania.

Rezultatem działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie poprawa dostępu do rynku pracy, większa mobilność zawodowa i geograficzna. Podjęte interwencje będą jednocześnie wzmacniać włączenie społeczne i przeciwdziałać ubóstwu grup doświadczających największych problemów na rynku pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	Słabo rozwinięty	osoby	wskaźnik produktu 1	0	osoby	2014	19 066	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	Słabo rozwinięty	procenty	wskaźnik produktu 1	50	procenty	2014	54	Badanie ewaluacyjne	zgodnie z metodologią MIR

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W celu zwiększenia zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo stosowane będą zindywidualizowane usługi rynku pracy, dopasowane do potrzeb osób, do których są skierowane. Szczególny nacisk położony zostanie na wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy, zdobyciu doświadczenia zawodowego oraz w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych, a także ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. W uzasadnionych przypadkach instrumentem wsparcia będzie doposażenie i wyposażenie miejsca pracy nowoprzyjętego pracownika.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie skierowane zostanie również do osób chcących odejść z rolnictwa. Wsparcie będzie m.in. polegało na przekwalifikowaniu zawodowym oraz pomocy w zmianie sposobu utrzymania (np. znalezienie zatrudnienia w sektorze pozarolniczym lub podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej).

Z uwagi na fakt, że koszty zakwaterowania oraz te związane z przemieszczeniem się do nowego miejsca pracy przekraczają możliwości finansowe znacznej części mieszkańców woje-

wództwa, wspierana będzie mobilność przestrzenna osób poszukujących zatrudnienia i nieaktywnych zawodowo. Wspierana będzie także mobilność na poziomie międzynarodowym, z czym związane jest wsparcie w ramach sieci EURES. Pracodawcy z krajów Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii otrzymają pomoc w pośrednictwie pracy.

W celu efektywnej realizacji działań związanych z aktywizacją zawodową i zwiększaniem dostępu do zatrudnienia zaplanowano rozwój systemu monitorowania i prognozowania sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy,
- wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego,
- wsparcie mobilności przestrzennej, w tym międzynarodowej w ramach sieci EURES,
- monitoring i prognozowanie sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki organizacyjne jst w zakresie aktywizacji zawodowej w trybie pozakonkursowym,
- jednostki organizacyjne jst oraz ochotnicze hufce pracy w zakresie działań EURES w trybie pozakonkursowym,
- podmioty, które uzyskały akredytację Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakresie działań EURES w trybie konkursowym,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy w trybie pozakonkursowym.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby bezrobotne, poszukujące pracy oraz bierne zawodowo, w szczególności kobiety, osoby młode (pomiędzy 25 a 30 rokiem życia), osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne,
- osoby odchodzące z rolnictwa i ich domownicy,
- pracodawcy z Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa, w szczególności obszarów o dużej liczbie bezrobotnych lub wysokiej stopie bezrobocia.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Brane są pod uwagę konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie aktywizacji zawodowej i działań EURES, w trybie pozakonkursowym, przez jednostki organizacyjne jst. Uzasadnieniem są w tym przypadku kompetencje przekazane samorządom terytorialnym na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Podmioty te dysponują diagnozą problemów, doświadczoną merytorycznie kadrą, sprawdzonymi narzędziami i metodami pracy z bezrobotnymi, nieaktywnymi zawodowo i poszukującymi pracy.

Z uwagi na znaczenie aktywizacji zawodowej osób młodych w tym Priorytecie Inwestycyjnym, przewiduje się także w trybie pozakonkursowym realizację projektów wspierających działania EURES przez ochotnicze hufce pracy (OHP). Na mocy ww. Ustawy OHP wykonują zadania w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży. Posiadają w tym względzie doświadczenie, wiedzę, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Realizacja w trybie pozakonkursowym przez jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego oraz ochotnicze hufce pracy wskazanych typów działań pozwoli osiągnąć wyższą jakość i skuteczność interwencji w obszarze zatrudnienia.

Ponadto przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy w trybie pozakonkursowym przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Uzasadnieniem byłyby tu kompetencje przekazane samorządom terytorialnym na mocy ww. Ustawy. Jednostka organizacyjna samorządu województwa posiada doświadczenie w tym zakresie, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Funkcjonuje w ramach zainicjowanej sieci współpracy (tworzą ją np. pracodawcy, władze powiatowe), a otrzymywane od partnerów informacje oraz uzyskane w ramach badań dane są analizowane i upowszechniane.

Opis zasad wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	30 120	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	4 030	IZ/beneficjenci	corocznie
3.	Liczba osób w wieku 25 - 30 lat objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	10 514	IZ/beneficjenci	corocznie
4.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	14 339	IZ/beneficjenci	corocznie
5.	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	70 705	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.7.

2.A.4. Nazwa:

Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości w regionie oraz generowania nowych miejsc pracy. Skutkiem zwiększania aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów działalności gospodarczej będzie rozwój regionu.

W strukturze działalności gospodarczej w Wielkopolsce dominują mikro i małe przedsiębiorstwa. Wskaźnik przedsiębiorczości w regionie jest wyższy niż liczony dla kraju, ale w ostatnich latach tempo rozwoju przedsiębiorczości w Wielkopolsce uległo przyhamowaniu. Ponadto od kilku lat obserwuje się spadek wolnych oraz nowoutworzonych miejsc pracy. Na przyrost nowych miejsc pracy może wpłynąć powstawanie przedsiębiorstw.

Główną barierą wejścia na rynek dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej jest ograniczony dostęp do kapitału finansowego. Osoby te bardzo często nie mogą liczyć na pozyskanie finansowania ze źródeł komercyjnych ze względu na brak odpowiedniej historii kredytowej, niedysponowanie wystarczającymi zabezpieczeniami, czy zbyt wysokie ryzyko planowanego przedsięwzięcia gospodarczego. Innymi barierami są nieznanostwo procedur, nieumiejętność pozyskania kapitału, brak wiedzy na temat dostępnych jego źródeł oraz brak informacji o rynku pracy.

Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy oraz przeciwdziałać ubóstwu grup doświadczających największych problemów na nim.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.	2014	1 646	badanie ewaluacyjne	zgodnie z metodologią MIR
2.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabo rozwinięty	szt.		3 429	szt.	2014	3 874	badanie ewaluacyjne	zgodnie z metodologią MIR

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Sektor MŚP ma duże znaczenie dla rozwoju Wielkopolski, dlatego istnieje konieczność wsparcia przyszłych przedsiębiorców i mikroprzedsiębiorczości.

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania, takie jak dotacje na rozpoczęcie pracy na własny rachunek, instrumenty finansowe, jeśli wyniknie to z badania ewaluacyjnego, czy działania szkoleniowo-doradcze dla osób planujących, bądź prowadzących działalność gospodarczą. Wsparcie skierowane będzie w szczególności do mieszkańców obszarów, gdzie notuje się dużą liczbę osób bezrobotnych, bądź wysoką stopę bezrobocia, oraz do osób należących do grup doświadczających największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy, takich jak kobiety, osoby młode (do 30 roku życia), osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, długotrwale bezrobotne.

Szczególną grupą zagrożoną ubóstwem pomimo wykonywania pracy są osoby należące do kategorii „pracujących ubogich” (*working poor*), dla których przewidziano wsparcie w ramach tego Priorytetu.

Realizacja działań w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- finansowe wsparcie rozpoczynania działalności gospodarczej,
- wsparcie pomostowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby fizyczne pozostające bez pracy zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą, w szczególności kobiety, osoby młode (do 30 roku życia), osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, długotrwale bezrobotne,
- osoby fizyczne należące do kategorii „pracujących ubogich”.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa, a w szczególności obszarów o dużej liczbie bezrobotnych lub wysokiej stopie bezrobocia.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	3 429	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	3 429	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.8.

2.A.4. Nazwa:

Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi. Efektem realizacji działań będzie nie tylko zwiększona dostępność do usług opieki nad dziećmi, ale także elastycznych form zatrudnienia, a co za tym idzie, większa możliwość godzenia pracy z obowiązkami opiekuńczymi.

W Wielkopolsce mimo obserwowanych zmian na przestrzeni ostatnich lat sytuacja kobiet i mężczyzn na rynku pracy nadal jest zróżnicowana. Kobiety wciąż stanowią grupę narażoną w większym stopniu na bezrobocie, niż mężczyźni. Ich udział w strukturze bezrobotnych pozostaje wysoki. Nie dziwi zatem fakt, że częściej stanowią one grupę długotrwale bezrobotnych. Jedną z barier uniemożliwiającą im wejście lub powrót na rynek pracy jest sprawowanie opieki nad dzieckiem. W regionie notuje się niewielki przyrost liczby instytucji opieki nad małymi dziećmi. Ponadto pracodawcy w niewielkim stopniu zainteresowani są rozwiązaniami z zakresu elastycznych form zatrudnienia pozwalających na godzenie życia zawodowego z prywatnym.

Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	1 846	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania umożliwiające wejście lub powrót na rynek pracy rodzicom i opiekunom. Należą do nich przede wszystkim tworzenie miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do 3 roku życia, wsparcie finansowe opieki nad dzieckiem, w tym zapewnienie opiekuna dziennego lub niani, oraz działania z zakresu aktywizacji zawodowej.

Wsparcie uzyskają także przedsiębiorcy i pracodawcy wdrażający rozwiązania na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego, w szczególności elastyczne metody organizacji czasu pracy (m.in. telepraca, job sharing, ruchomy czas pracy, czy równoważny czas pracy).

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- poprawa dostępu do usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia,
- aktywizacja zawodowa osób powracających, bądź wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem do lat 3,
- wsparcie przedsiębiorców i pracodawców w stosowaniu rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby wyłączone z rynku pracy w związku ze sprawowaną opieką nad dzieckiem do lat 3,
- przedsiębiorcy i pracodawcy w zakresie wdrażania rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	3 077	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	2 648	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.9.

2.A.4. Nazwa:

Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do podniesienia kompetencji i kwalifikacji pracowników i przedsiębiorców oraz będzie zapobiegać wyłączeniu z rynku pracy pracowników przedsiębiorstw modernizowanych. Efektem realizacji działań będzie nie tylko wzrost zatrudnienia lub kontynuacja zatrudnienia w dotychczasowym miejscu pracy, ale także rozwój przedsiębiorstw, co zapobiega stagnacji gospodarczej.

Wskaźnik zatrudnienia w regionie w znacznej mierze zależy od przedsiębiorców z sektora MŚP, wśród których dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Średnio jedna trzecia tych firm funkcjonuje do jednego roku, przy czym wartości wskaźnika przeżywalności przedsiębiorstw analizowane w dłuższym okresie pokazują, że przeżywalność ta dość znacznie spada w miarę kolejnych lat działalności. Przedsiębiorcy z sektora MŚP koncentrują uwagę na bardziej doraźnym planowaniu działalności i bieżącym funkcjonowaniu, pomijając kwestie zarządzania kompetencjami, zarządzania wiekiem, nie prowadzą działań prorozwojowych, w tym wdrażających innowacje. Ponadto obserwuje się niewystarczający poziom umiejętności dotyczących nowych technologii oraz deficyty pracowników na poziomie kompetencji cyfrowych. Tymczasem zasadniczym czynnikiem rozwoju i budowania przewagi konkurencyjnej jest zdolność przedsiębiorstw do zmian w zależności od wymagań rynku oraz umiejętność korzystania z nowych technologii.

Realizacja działań włączy pracowników i przedsiębiorców do społeczeństwa informacyjnego. Wsparcie w zakresie kompetencji zarządzania strategicznego, umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi i wdrażania działań prorozwojowych, w tym innowacji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto lepsze przygotowanie kadr w pewnych sektorach przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Tabela 4: *Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)*

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	46 425	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	3 468	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Odnotowany niewystarczający poziom adaptacyjności przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP, wymaga działań nakierowanych na profesjonalizację ich kadr. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierany będzie rozwój kompetencji i kwalifikacji osób pracujących oraz przedsiębiorców w ramach usług rozwojowych, w tym szkoleniowo-doradczych służących dostosowaniu przedsiębiorstw do zmian, m.in. wspierających ich rozwój w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji, w zakresie wykorzystania nowych technologii, czy zarządzania wielkim. Przedsiębiorcy będą mogli także zdobyć/poszerzyć wiedzę w zakresie tworzenia stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych pracowników, czy zatrudniania osób niepełnosprawnych i innych aspektów pozwalających na nowoczesne zarządzanie kapitałem ludzkim w przedsiębiorstwie. W tym celu wprowadzony będzie w regionie system podmiotowego finansowania kształcenia przedsiębiorców i ich pracowników.

Wsparciem zostaną objęte także przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne, adaptacyjne i modernizacyjne oraz pracownicy zagrożeni utratą zatrudnienia lub będący w okresie wypowiedzenia, osoby zwolnione w krótkim terminie z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Do przedsiębiorców skierowane będzie przede wszystkim wsparcie szkoleniowo-doradcze, do pracowników – wsparcie typu outplacement’owego.

W zmiany w przedsiębiorstwach zaangażowane będą instytucje dialogu społecznego. Bardzo efektywny proces adaptacyjny możliwy jest przez udział różnych stron dialogu i współpracę z partnerami społecznymi.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- wsparcie rozwojowe udzielane na rzecz przedsiębiorstw pozwalające na dostosowanie do zmian w gospodarce,
- wsparcie rozwoju kompetencji i kwalifikacji osób pracujących, w tym w wieku 50 lat i więcej,
- wsparcie typu outplacement'owego dla osób zagrożonych utratą pracy lub zwolnionych w krótkim terminie z przyczyn zakładu pracy,
- wzmacnianie dialogu społecznego i lokalnych partnerstw na rzecz adaptacyjności.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- przedsiębiorcy,
- osoby pracujące,
- osoby zwolnione lub zagrożone zwolnieniem w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstw,
- organizacje pracodawców, związki zawodowe, instytucje rynku pracy, jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe w ramach wsparcia dialogu społecznego.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	63 077	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	15 769	IZ/beneficjenci	corocznie
3.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej) (C)	Szt.	EFS	Słabo rozwinięty	19 775	IZ/beneficjenci	corocznie
4.	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	6 305	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8.10.**2.A.4. Nazwa:***Aktywne i zdrowe starzenie się***2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty*****Cel szczegółowy***

Wydłużenie czasu aktywności zawodowej.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do podniesienia poziomu zdrowia i wydłużenia czasu aktywności zawodowej mieszkańców Wielkopolski. Większa produktywność i wydajność pracy zdrowych pracowników bezpośrednio przekłada się na rozwój gospodarki.

Zgodnie z prognozami, w najbliższych latach zasoby pracy gwałtownie zmniejszą się, przy jednoczesnym systematycznym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Istotnym problemem w regionie jest także niska świadomość zdrowotna mieszkańców, szczególnie w kwestii chorób cywilizacyjnych oraz niski stopień wykrywalności chorób na wczesnym etapie ich występowania. Uwagę zwraca systematyczny wzrost liczby osób hospitalizowanych w kolejnych starszych grupach wiekowych w zakresie nowotworów, chorób układu krążenia oraz chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej. Coraz więcej Wielkopolan poszkodowanych jest w wypadkach przy pracy z powodu obciążenia fizycznego lub psychicznego. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa na zasoby rynku pracy.

Podjęte interwencje będą wzmacniać wysiłki na rzecz wsparcia osób doświadczających trudności na rynku pracy, w szczególności osób zagrożonych wyłączeniem z powodu stanu zdrowia.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Lp	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabo rozwinięty	Osoby		0	osoby	2014	129 780	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.6. *Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego*

2.A.6.1. *Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów*

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

Profilaktyka jest jednym z podstawowych działań warunkujących zdrowsze życie zawodowe – zmniejsza ryzyko wystąpienia choroby, a w przypadku wystąpienia wczesne jej rozpoznanie i szybkie podjęcie leczenia. W związku z tym w ramach Priorytetu Inwestycyjnego planowane jest wdrożenie programów w zakresie profilaktyki zdrowotnej (pierwotnej i wtórnej) dotyczących w szczególności chorób najczęściej obserwowanych w regionie (tj. choroby układu krążenia, nowotworowe, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, choroby psychiczne) oraz wynikających ze specyficznych uwarunkowań regionalnych.

W celu ograniczenia ryzyka wyłączenia z rynku pracy osób długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie planuje się wsparcie działań w zakresie przekwalifikowania i przygotowania do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Ponadto niezwykle istotne jest eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy. Dlatego dopełnieniem przedsięwzięć na rzecz wydłużenia zdrowszego życia zawodowego będą działania ukierunkowane na poprawę ergonomii pracy w poszczególnych sektorach gospodarki regionu, w tym związanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Przewiduje się również realizację programów zdrowotnych dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych. Wspierane będą także działania w zakresie rehabilitacji zdrowotnej, ułatwiające powrót rekonwalescentów na rynek pracy.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- programy profilaktyki zdrowotnej (pierwotnej i wtórnej) służące wspieraniu aktywności zawodowej, dotyczące w szczególności chorób układu krążenia, układu ruchu, chorób onkologicznych, a także innych chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu,
- programy rehabilitacji zdrowotnej ułatwiające powrót na rynek pracy,
- przekwalifikowywanie pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- programy zdrowotne dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych,
- poprawa ergonomii pracy i eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- samorząd województwa i/lub jego jednostki organizacyjne w zakresie wsparcia programów profilaktycznych.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej,
- osoby długotrwale pracujące w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- przedsiębiorcy i pracodawcy.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie wsparcia programów profilaktycznych w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa i/lub jego jednostki organizacyjne. Uzasadnieniem będą tu kompetencje przekazane samorządom terytorialnym na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Samorząd województwa oraz jego jednostki organizacyjne posiadają kompetencje w zakresie prowadzenia działań dotyczących promocji i ochrony zdrowia w ujęciu regionalnym, w tym programów profilaktycznych dotyczących ważnych zjawisk epidemiologicznych i problemów zdrowotnych mieszkańców regionu, a także wiedzę niezbędną do realizacji projektów, merytoryczną kadrę i narzędzia pracy. Realizacja w tym trybie przez samorząd województwa i/lub jednostki organizacyjne działań w zakresie programów profilaktycznych pozwoli osiągnąć wysoką jakość i skuteczność interwencji w obszarze ochrony zdrowia.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów zdrowotnych współfinansowanych z EFS	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	247 672	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

Wdrażanie tej Osi priorytetowej wpłynie pośrednio (tzw. secondary themes) na realizację wszystkich Celów tematycznych 1-7. Jednak największe znaczenie będzie mieć dla realizacji Celów tematycznych 1 i 3, odnoszących się do konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, rozwoju technologicznego i badań naukowych. Problemem rozwojowym Wielkopolski jest niedostosowanie zasobów rynku pracy do potrzeb poszczególnych subregionów i sektorów gospodarki. W praktyce oznacza to brak równowagi w podaży i popycie na określone zawody oraz zasoby pracy. Zastosowane w ramach tej Osi priorytetowej instrumenty wsparcia umożliwią włączenie do rynku pracy osób dotychczas na nim nieaktywnych i poszukujących pracy, a także wzmocnienie kadr wspierających rozwój regionalnej gospodarki. Ponadto konkurencyjność gospodarczą i innowacyjność regionu można stymulować przez zwiększanie aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów działalności gospodarczej. Zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, zarówno stany kryzysowe, jak i przejawy dobrej koniunktury, obecne i prognozowane, wymagają ciągłego dostosowywania przedsiębiorstw i ich pracowników do takiej sytuacji. Wsparcie w zakresie kompetencji zarządzania strategicznego, wdrażania działań prorozwojowych, w tym innowacji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto lepsze przygotowanie kadr w pewnych sektorach przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Generalnie aktywne i wysokiej jakości zasoby pracy w różnym wieku, a także nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa – swoją ofertą usług i produktów – stworzą lepsze warunki lub wesprą rozwój wszystkich sektorów gospodarki województwa, także „zielonego” jej aspektu (odnawialne źródła energii – Cel tematyczny 4, zrównoważony ekosystem – Cele tematyczne 5 i 6, zrównoważony transport – Cel tematyczny 7) i gospodarki cyfrowej (Cel tematyczny 2). Realizacja działań finansowanych z EFS w ramach 6 Osi Priorytetowej będzie w wielu aspektach bezpośrednio powiązana z działaniami w obszarze zielonej gospodarki, np. szkolenia z tego zakresu, zdobywanie doświadczenia zawodowego. Ponadto większa świadomość zdrowotna mieszkańców regionu będzie przekładać się na potrzebę życia w zdrowszym klimacie, w warunkach umożliwiających lepszą jakość życia.

Zwiększanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań informatycznych w prowadzeniu przedsiębiorstwa oraz większa aktywność on-line przedsiębiorców będą wpływać na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2). Do realizacji 2. Celu tematycznego przyczyniać się będą także działania aktywizacyjne proponowane przez działania EFS, w tym związane z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności cyfrowych osób poszukujących pracy, przedsiębiorców i ich pracowników.

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 6	mln euro	EFS	Słabo rozwinięty	72	328,51	IZ	
Wskaźnik produktu	2.	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	16 309	74 134	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabele 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
6. Rynek Pracy	102	120 200 000
6. Rynek Pracy	104	40 800 000
6. Rynek Pracy	105	23 300 000
6. Rynek Pracy	106	68 590 360
6. Rynek Pracy	107	27 300 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
6. Rynek Pracy	01	280 190 360

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
6. Rynek Pracy	07	280 190 360

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
6. Rynek Pracy	01	7 400 000
6. Rynek Pracy	07	272 790 360

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat poboczny EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
6. Rynek Pracy	03	109 400 000

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 7.

2.A.1. Nazwa:

Włączenie społeczne

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Nie dotyczy.

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	7.
Nazwa osi priorytetowej	Włączenie społeczne

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	<i>Nie dotyczy</i>
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	<i>Nie dotyczy</i>

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	<i>ogółem</i>
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	<i>Nie dotyczy</i>

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.4.

2.A.4. Nazwa:

Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych, a tym samym przyczyni się do ograniczenia skali ubóstwa. Przyczyny ubóstwa i wykluczenia społecznego mają złożony charakter, związany najczęściej z brakiem pracy, niepełnością lub przewlekłą chorobą. To ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba są w Wielkopolsce od wielu lat najczęstszymi powodami otrzymywania świadczeń pomocy społecznej.

Ubóstwem zagrożone są w szczególności rodziny utrzymujące się z niezarobkowych źródeł dochodu. W gospodarstwach domowych utrzymujących się z zasiłków i świadczeń stopa zagrożenia ubóstwem skrajnym kształtuje się na poziomie ok. 30%.

Zatrudnienie jest najbezpieczniejszą drogą wyjścia z ubóstwa. Dlatego konieczna jest poprawa zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Zgodnie z wynikami badań wielkopolskich jednostek pomocy i integracji społecznej, korzystających ze świadczeń często cechuje niskie wykształcenie, niski poziom kompetencji społecznych i zawodowych, w tym cyfrowych, oraz brak doświadczenia zawodowego. Sprawia to, że poziom oddalenia od rynku pracy pewnych grup społecznych w wieku produkcyjnym jest znaczny i wymaga stosowania bardziej długofalowych i kompleksowych działań włączających do życia społecznego i zawodowego.

Dzięki wspieraniu rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych oraz dążeń do usamodzielnienia ekonomicznego i większego zintegrowania ze społeczeństwem wrośnie nie tylko liczba osób aktywnie poszukujących pracy, ale także zatrudnionych. Z kolei większa aktywność zawodowa i ekonomiczna przekłada się na rozwój gospodarki.

Tabela 4: *Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)*

Lp	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródła danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, uzyskujących kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	11 300	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	Słabo rozwinięty	procenty		24	procenty	2014	28	badań ewaluacyjnych	zgodnie z metodologią MIR

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego kluczowe będą działania związane z aktywizacją społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych, których sytuacja życiowa i problemy powodują, że instrumenty aktywizacji zawodowej w ramach Celu tematycznego 8 są niewystarczające i wymagają bardziej kompleksowego i długofalowego wsparcia. Dla zwiększenia skuteczności działań istotna będzie współpraca w ramach służb społecznych i zatrudnienia. Przewiduje się również wsparcie w zakresie koordynacji podejmowanych w regionie działań w obszarze integracji społeczno-zawodowej oraz analizy ich efektywności.

W celu pełniejszego wykorzystania potencjałów poszczególnych osób i grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie stosowane będą bardziej zindywidualizowane usługi aktywizacji społeczno-zawodowej, dopasowane do potrzeb osób, do których są skierowane. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie w zdobyciu umiejętności życiowych, społecznych, doświadczenia zawodowego oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. Wykorzystywane będą przy tym instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zawodowej, społecznej, zdrowotnej i kulturalnej. Istotnym instrumentem aktywizacji społeczno-zawodowej będą usługi rehabilitacji społeczno-zawodowej, w szczególności prowadzone przez takie podmioty, jak centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej.

Dla zwiększenia skuteczności interwencji – w stosownych sytuacjach - przewiduje się możliwość wspierania całych rodzin/grup/środowisk doświadczających trudności ekonomicznych i społecznych, borykających się z: ubóstwem, alkoholizmem, chorobą, bezrobociem, dyskryminacją, itp.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- aktywizacja społeczno-zawodowa osób, rodzin/grup/środowisk wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wykorzystująca instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, kulturalnej,
- działania na rzecz podnoszenia umiejętności społecznych, kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego młodzieży przebywającej w placówkach resocjalizacyjnych i pieczy zastępczej oraz opuszczającej te placówki,
- koordynacja i monitoring wdrażanych w regionie działań z zakresu aktywnej integracji.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki organizacyjne jst w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynowania i monitorowania wdrażanych w regionie działań z zakresu aktywnej integracji.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym długotrwale bezrobotni, osoby z niepełnosprawnościami, bezdomni, zagrożeni wykluczeniem mieszkaniowym, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne oraz pieczy zastępczej, a także osoby w ich otoczeniu.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym w trybie pozakonkursowym przez jednostki organizacyjne jst. Uzasadnieniem będą tu kompetencje przekazane samorządom terytorialnym, w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz innych ustaw i aktów prawnych. Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego dysponują diagnozą problemów społecznych, posiadają doświadczoną i merytoryczną kadre.

Przewiduje się także możliwość realizacji projektów w zakresie koordynowania i monitorowania wdrażanych w regionie działań z zakresu aktywnej integracji przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Samorząd województwa z mocy ustawy jest zobowiązany do analizy skuteczności i efektywności wsparcia oraz bieżącego monitorowania potrzeb jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu aktywnej integracji. Pełniąc te zadania jednostka organizacyjna samorządu województwa posiada wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadre i narzędzia pracy.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	2 000	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	24 000	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.7.

2.A.4. Nazwa:

Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do zwiększenia dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych, ograniczając tym samym poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w regionie. Niezwykle istotne jest wyrównywanie deficytów wynikających z braku dostępu do podstawowych dóbr i usług społecznych, bowiem brak możliwości ich zaspokojenia przekłada się na dysfunkcje społeczne, w tym status na rynku pracy, mobilność społeczną i zawodową.

Ograniczony dostęp do usług społecznych i zdrowotnych w Wielkopolsce wynika w głównej mierze z niskiej podaży pewnych usług, ich wysokich kosztów, niskiej jakości, niedostosowania do trendów demograficznych. Trudności te mogą występować łącznie, wzajemnie się przenikać, co zwiększa zakres i dotkliwość wykluczenia społecznego i ubóstwa.

Starzenie się społeczeństwa dynamizuje rozwój takich sektorów gospodarki, jak srebrna gospodarka, a w jej ramach m.in. usługi osobiste, świadczenia zdrowotne i opiekuńcze. Zatem eliminowanie barier dostępu, rozwój i podwyższanie jakości usług odpowiadających na trendy demograficzne będzie wpływało na rozwój i konkurencyjność gospodarki w Wielkopolsce.

Tabela 4: *Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)*

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	Słabo rozwinięty	osoby		0	szt.	2014	3 000	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania służące poprawie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, w tym opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, usług społecznych i opieki zdrowotnej sprzyjających wyrównywaniu szans w rozwoju dzieci i młodzieży, wspierających osoby i rodziny zagrożone kryzysem, dysfunkcją lub przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wsparcie ukierunkowane będzie na deinstytucjonalizację usług i rozwój środowiskowych form wsparcia. Z realizacją działań związany będzie m.in. wzrost dostępu do usług wsparcia dziennego, środowiskowych form wsparcia wykorzystujących nowe technologie (np. teleopieka), usług asystenckich. Ponadto przewiduje się tworzenie nowych miejsc - w tym noclegowych - w placówkach całodobowych (np. ośrodkach interwencji kryzysowej), wzrost dostępu do usług służących integracji ze społeczeństwem i usamodzielnieniu, jak mieszkalnictwo chronione, wspomagane, czy treningowe, usług poradnictwa specjalistycznego, prawnego i obywatelskiego. Planowane jest również prowadzenie monitoringu usług społecznych, wzmacniającego wysiłki na rzecz poprawy jakości i dostępności usług społecznych w regionie.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty służące poprawie dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym wsparcia dzieci i młodzieży w placówkach wsparcia dziennego,
- programy wczesnego wykrywania chorób, leczenia oraz rehabilitacji medycznej dzieci,
- projekty służące poprawie dostępu do usług wsparcia osób starszych i z niepełnośnościami,
- zwiększenie dostępu do usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
- zwiększenie dostępu do różnych form mieszkalnictwa, w tym chronionego, wspomagane, treningowego,
- koordynacja i monitoring usług społecznych w regionie.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostki organizacyjne jst w zakresie poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób starszych i z niepełnośnościami, poradnictwa specjalistycznego, prawnego i obywatelskiego,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynowania i monitorowania usług społecznych w regionie.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym dzieci, rodziny z dziećmi, młodzież, osoby starsze i z niepełnośnościami, oraz osoby w ich otoczeniu.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób starszych i z niepełnośnościami, poradnictwa specjalistycznego, prawnego i obywatelskiego w trybie pozakonkursowym przez jednostki organizacyjne jst. Uzasadnieniem będą tu kompetencje przekazane samorządom terytorialnym w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, usta-

wy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, czy ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Jednostki organizacyjne jst dysponują diagnozą problemów społecznych, posiadają doświadczoną i merytoryczną kadrę.

Przewiduje się także możliwość realizacji projektów w zakresie koordynowania i monitorowania usług społecznych w regionie w trybie pozakonkursowym przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Na mocy ustawy o pomocy społecznej samorząd województwa zobowiązany jest m.in. do rozpoznawania przyczyn ubóstwa oraz wspierania samorządów lokalnych w działaniach na rzecz ograniczania tego zjawiska, diagnozowania i monitorowania wybranych problemów społecznych w regionie, inspirowania i promowania nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej. Realizacja tego typu projektów przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa zapewni efektywniejsze wykorzystanie środków przeznaczonych na zwiększanie dostępu do usług społecznych. Ponadto jednostka ta ma doświadczenie, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadrę i odpowiednie narzędzia pracy.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi lub zdrowotnymi w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	76 245	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.8.

2.A.4. Nazwa:

Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost zatrudnienia w PES oraz zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług dla PES.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej (PES). Dodatkowo zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług dla PES pozytywnie wpłynie na popyt na pracę w podmiotach ekonomii społecznej, będzie sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy ryzyko wykluczenia społecznego i ubóstwa. Podmioty ekonomii społecznej pełnią bowiem istotną rolę w systemie aktywizacji społeczno-zawodowej i wychodzeniu z ubóstwa.

Wielkopolska zajmuje jedno z czołowych miejsc pod względem liczby podmiotów ekonomii społecznej. W 2012 roku w Wielkopolsce funkcjonowało 70 spółdzielni socjalnych, około 270 organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą (tj. 123 fundacje i 147 stowarzyszeń) oraz 1 spółka non-profit. Jednak liczba podmiotów ekonomii społecznej jest niewystarczająca, a deficyty w zakresie zarządzania tymi podmiotami, brak kompetencji branżowych pracowników PES oraz niska skala współpracy między podmiotami ekonomii społecznej, między PES i przedsiębiorstwami rynkowymi oraz między PES, przedsiębiorstwami rynkowymi i jednostkami samorządu terytorialnego sprawiają, że sektor ten nadal wymaga wsparcia.

Tabela 4: *Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)*

L. p.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.	2014	3 000	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparcie uzyskują usługi rozwoju ekonomii społecznej zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów i przedsiębiorstw społecznych, usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych, a także usługi animacji lokalnej.

Udzielone zostanie wsparcie rozwojowe (m.in. doradczo-szkoleniowe, coaching biznesowy) na zakładanie i prowadzenie podmiotów ekonomii społecznej, zwiększony zostanie dostęp do usług doradczych w zakresie m.in. prawa, księgowości, czy marketingu i innych usług rozwojowych umożliwiających uzyskanie wiedzy potrzebnej do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej. Wsparcie uzyskują także działania wykorzystujące np. narzędzia inkubacji PES. Realizowane działania będą wzmacniać pozycję rynkową i służyć profesjonalizacji usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej, a także stymulować powstawanie nowych podmiotów i nowych miejsc pracy w PES. Działania uzupełnione zostaną dotacjami na tworzenie PES i miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej.

Niezwykle istotny dla rozwoju ekonomii społecznej jest wzrost zaangażowania wspólnot lokalnych na rzecz PES. Bardzo często zanim pojawi się podmiot ekonomii społecznej konieczne jest wykonanie wielu kompleksowych działań w środowisku lokalnym skierowanych do różnych podmiotów, w tym samorządów, przedsiębiorców, szkół. Dlatego wspierane będą działania angażujące środowiska lokalne. Ponadto ważne dla umacniania pozycji podmiotów ekonomii społecznej na lokalnym i regionalnym rynku będą działania związane ze wspieraniem sieci współpracy między podmiotami ekonomii społecznej, oraz między PES a przedsiębiorcami. Efektem tych działań będzie nie tylko wzmocnienie pozycji podmiotów

ekonomii społecznej na rynku, ale także większe zaangażowanie PES w rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej.

Efektywna realizacja działań związanych ze wzrostem zatrudnienia w PES i zwiększeniem dostępu do dobrej jakości usług dla PES wymaga bieżących analiz sytuacji PES w regionie. W ramach Priorytetu Inwestycyjnego zaplanowano wsparcie w zakresie koordynacji w obszarze ekonomii społecznej, w tym monitorowania sytuacji PES na regionalnym rynku.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- dotacje na tworzenie PES i tworzenie miejsc pracy w PES,
- zwiększenie dostępu do usług na rzecz PES,
- projekty związane z tworzeniem lokalnych i regionalnych partnerstw na rzecz rozwoju PES,
- koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie, w tym monitoring, ewaluacja, działania informacyjno-edukacyjne, tworzenie regionalnych sieci kooperacji.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej,
- jednostka organizacyjna samorządu województwa w zakresie koordynowania rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej,
- kadra zarządzająca oraz osoby pracujące w podmiotach ekonomii społecznej,
- osoby planujące założenie PES lub podjęcie pracy w PES,
- osoby prawne planujące założenie PES,
- otoczenie podmiotów ekonomii społecznej (osoby i podmioty).

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie koordynowania rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie w trybie pozakonkursowym przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa. Uzasadnieniem będą tu kompetencje przekazane samorzą-

dom wojewódzkim, w szczególności na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zapis ustawowy wyraźnie deleguje na samorząd województwa obowiązek wspierania struktur i systemu ekonomii społecznej. Jednostka organizacyjna samorządu województwa posiada doświadczenie, w tym w inicjowaniu rozwoju ekonomii społecznej w regionie oraz koordynacji działań poszczególnych podmiotów z sektora ekonomii społecznej, wiedzę niezbędną do realizacji projektu, merytoryczną kadre i narzędzia pracy. Realizacja projektu przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa w trybie pozakonkursowym pozwoli na osiągnięcie wartości dodanej w postaci synergii działań poszczególnych podmiotów, stworzenia trwałych rozwiązań i wzorców, których kontynuacja będzie możliwa również po zakończeniu wsparcia finansowego.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 100 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 114, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zasady określone w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych wymienionych w WRPO 2014+ na etapie realizacji tego programu, opisuje rozdział *XII Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia rozdział *VII Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	10 750	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	525	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

Realizacja działań w ramach 7. Osi priorytetowej Włączenie społeczne będzie oddziaływać na zwiększenie efektywności, w różnym stopniu, wszystkich Celów tematycznych 1-7 realizowanych w ramach WRPO 2014+ (tzw. secondary themes). Aktywne zasoby pracy tworzą lepsze warunki do rozwoju wszystkich sektorów gospodarki. Rozwój usług mieszkalnictwa chronionego będzie powiązany z rozwojem gospodarki efektywnej energetycznie (Cel tematyczny 4). Ponadto realizacja inwestycji w ramach 7. Osi będzie w wielu aspektach bezpośrednio powiązana z działaniami w obszarze zielonej gospodarki, np. szkolenia z tego zakresu, zdobywanie doświadczenia zawodowego. Nowo powstające i istniejące przedsiębiorstwa społeczne – swoją ofertą usług i produktów – mogą wspierać działania w zakresie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną (Cel tematyczny 4), odporną na zmiany klimatu (Cel tematyczny 5), zasobooszczędną i sprzyjającą ochronie środowiska przyrodniczego i kulturowego (Cel tematyczny 6).

Jednakże 7. Oś priorytetowa będzie miała największy wpływ na osiąganie Celów tematycznych 1-3. Bez włączania do rynku pracy osób dotychczas w nim nieaktywnych nie można w pełni rozwijać konkurencyjności gospodarki – gospodarka jest konkurencyjna, gdy bazuje na jak największej części potencjału ludzkiego regionu. Obecny niewystarczająco wysoki wskaźnik aktywności zawodowej mieszkańców Wielkopolski nie sprzyja także budowaniu gospodarki innowacyjnej (Cele tematyczne 1 i 3). Z kolei zmiany w strukturze demograficznej będą wywierać presję na określone dobra i usługi społeczne, szczególnie w obszarze „srebrnej gospodarki”. Rozwój przedsiębiorczości społecznej oraz wzmacnianie sektora ekonomii społecznej będzie przynosić wymierne efekty gospodarcze. Istotne znaczenie ma tu również współkształtowanie kultury przedsiębiorczości w regionie oraz współpraca w ramach sieci kooperacji.

Wykorzystanie nowoczesnych technologii w realizacji usług społecznych, w tym zdrowotnych będzie wpływać na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2). Na zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez przedsiębiorców będzie wpływało stosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w prowadzeniu podmiotów ekonomii społecznej oraz działalność on-line przedsiębiorstw społecznych.

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Definicja wskaźnika lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 7	mln euro	EFS	Słabo rozwinięty	51,67	231,30	IZ	
Wskaźnik produktu	2.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	7 645	34 750	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabele 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
7. Włączenie społeczne	109	73 100 000
7. Włączenie społeczne	112	72 700 000
7. Włączenie społeczne	113	51 490 359

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
7. Włączenie społeczne	01	197 290 359

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
7. Włączenie społeczne	07	197 290 359

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
7. Włączenie społeczne	01	12 000 000
7. Włączenie społeczne	05	2 000 000
7. Włączenie społeczne	07	183 290 359

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
7. Włączenie społeczne	06	145 800 000

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 8.

2.A.1. Nazwa:

Edukacja

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Nie dotyczy

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	8.
Nazwa osi priorytetowej	Edukacja

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	<i>Nie dotyczy</i>
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	<i>Nie dotyczy</i>
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	<i>Nie dotyczy</i>

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	<i>ogółem</i>
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	<i>Nie dotyczy</i>

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.1.

2.A.4. Nazwa:

Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zwiększenie dostępności do dobrej jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do ograniczenia barier dostępu do edukacji, stworzy środowisko sprzyjające uczeniu się, wyposaży dzieci i młodzież w szeroki portfel kompetencyjny, co w efekcie ograniczy przedwczesne kończenie nauki szkolnej i zwiększy szanse na zatrudnienie.

W Wielkopolsce obserwowane są znaczne dysproporcje w dostępie do edukacji, w zakresie warunków nauczania i wyposażenia szkół (np. w nowoczesne technologie wykorzystywane w nauczaniu), czy jakości nauczania. Wychowaniem przedszkolnym jest objętych znacznie więcej dzieci w miastach, tj. w 2012 roku 93,1% w wieku 3-5 lat, niż na wsi, gdzie do przedszkoli uczęszcza 52,1% dzieci w tym wieku. Proces edukacyjny opiera się na stopniowym przygotowaniu ucznia do funkcjonowania w społeczeństwie i odpowiadania na globalizacyjne wyzwania. Procesowi temu powinno towarzyszyć wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałające tym samym wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Poprawa jakości edukacji i wyposażenie dzieci/młodzieży w odpowiedni kapitał, zwłaszcza w zakresie kreatywności i innowacji, kompetencji społecznych wpływa bezpośrednio na rozwój gospodarki. Wykształcenie, odpowiednie kompetencje i umiejętności warunkują nie tylko obecność na rynku pracy, ale także rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

L. p.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	967	badanie ewaluacyjne	zgodnie z metodologią MIR
2.	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Słabo rozwinięty	szt.		0	szt.	2014	318	badanie ewaluacyjne	zgodnie z metodologią MIR

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego realizowane będą działania zmierzające do zwiększania dostępu do dobrej jakości edukacji przedszkolnej. Związane to będzie m.in. z tworzeniem nowych lub modernizowaniem istniejących miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, rozszerzaniem oferty o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci (np. zajęcia z logopedą, psychologiem, pedagogiem i terapeutą itp.).

Istotną częścią interwencji będą także działania mające na celu zwiększenie dostępu do dobrej jakości edukacji szkolnej, szczególnie przez rozwijanie kluczowych kompetencji w zakresie m.in. matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych oraz umiejętności pracy zespołowej, kreatywności, innowacyjności wśród uczniów i nauczycieli. Realizowane będą projekty przyczyniające się do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach (doposażenie i wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne), w tym tworzenie warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (z uwzględnieniem pracy z uczniem na odległość w ramach e-edukacji) i doskonalenia umiejętności nauczycieli w tym zakresie.

W ramach działań zmierzających do poprawy jakości edukacji szkolnej przewiduje się także realizację projektów z zastosowaniem indywidualnego podejścia do ucznia, oferujących zwłaszcza wsparcie rozwoju uczniów zdolnych, uczniów pochodzących z rodzin najuboższych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach działań w tym za-

kresie przewiduje się tworzenie warunków sprzyjających zwiększaniu udziału dzieci z niepełnosprawnościami w edukacji ogólnodostępnej w miejscu zamieszkania. Należy mieć na uwadze, że działania zwiększające dostęp dzieci z niepełnosprawnościami do edukacji w miejscu zamieszkania dotyczą także edukacji przedszkolnej.

Szczególny nacisk zostanie położony na poprawę dostępu do usług z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, opiekuńczej i zdrowotnej dla dzieci i młodzieży, tworzenie warunków kształcenia odpowiednio do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych oraz rozwój kompetencji pedagogów do pracy z dziećmi i młodzieżą w tym zakresie.

Dla wzmocnienia efektów działań projakościowych wspierane będą przedsięwzięcia integrujące działania instytucji publicznych i niepublicznych funkcjonujących w otoczeniu szkół (np. instytucje pomocy i integracji społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej), związane m.in. z realizacją programów przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom wśród dzieci i młodzieży, funkcjonowaniem świetlic szkolnych, angażujące społeczność szkolną i lokalną.

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty zwiększające dostępność do dobrej jakości edukacji przedszkolnej,
- przedsięwzięcia zmierzające do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach, w tym tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i TIK,
- wsparcie uczniów w rozwijaniu kluczowych kompetencji,
- wsparcie indywidualnego podejścia do ucznia, w tym wsparcie rozwoju uczniów zdolnych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wsparcie uczniów pochodzących z rodzin najuboższych,
- wsparcie działań profilaktyki rówieśniczej i na rzecz uczniów.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice/opiekunowie,
- dzieci i młodzież szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych (samodzielne i funkcjonujące w placówkach),
- nauczyciele i pracownicy przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty,
- przedszkola oraz inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły i placówki systemu oświaty (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organa prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie tworzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty warunków do nauczania i uczenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym TIK w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa. Uzasadnieniem są zadania i kompetencje przekazane samorządom województw w szczególności na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Zapisy ustawowe wyraźnie delegują na samorząd województwa realizację zadań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli. Samorząd województwa posiada doświadczenie w zakresie upowszechnienia stosowania ICT / TIK, budowy regionalnej infrastruktury teleinformatycznej oświaty. Zadania w tym zakresie zostały wyznaczone w *Strategii rozwoju oświaty w województwie wielkopolskim*, *Strategii budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie wielkopolskim*, *e-WIELKOPOLSKA* oraz w *Koncepcji organizacyjnej kształcenia kadr kwalifikowanych i kształcenia ustawicznego w Wielkopolsce na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, szkoły policealnej, kolegium doksztalcania, doskonalenia zawodowego*. Samorząd województwa posiada doświadczenie we wdrażaniu tego typu projektów. Ponadto dysponuje wiedzą i merytoryczną kadrą niezbędną do prawidłowej realizacji tego typu działań. Realizacja w trybie pozakonkursowym zapewni bardziej skoordynowaną i efektywniejszą cyfryzację wielkopolskich szkół.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	6 531	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	13 061	IZ/beneficjenci	corocznie
3.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	487	IZ/beneficjenci	corocznie
4.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	974	IZ/beneficjenci	corocznie
5.	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	487	IZ/beneficjenci	corocznie
6.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	10 000	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3.

2.A.4. Nazwa:

Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji;

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Wzrost udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do zwiększenia udziału osób w wieku aktywności zawodowej w kształceniu ustawicznym, podniesienia kwalifikacji i kompetencji zgodnych z potrzebami rynku pracy, jednocześnie wpłynie na zwiększenie świadomości uczenia się przez całe życie, co w efekcie zwiększy szanse na zatrudnienie, pozostanie aktywnym na rynku pracy oraz uniknięcie ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowana większość Wielkopolan jest zadowolona ze swojego poziomu wykształcenia i nie planuje zdobycia nowych kwalifikacji oraz umiejętności. Jednocześnie nauki nie kontynuuje większość mieszkańców z wykształceniem średnim i niższym. Różnice poziomu wykształcenia między osobami młodymi oraz w wieku 35 lat i więcej wskazują na lukę kompetencyjną, która pogłębia się wraz z wiekiem. W edukacji i szkoleniach bierze udział marginalna liczba mieszkańców powyżej 25 roku życia. Tymczasem niskie kwalifikacje są jedną z głównych przyczyn niepowodzenia w znalezieniu pracy. Dlatego tak istotny jest wzrost udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym.

Wysokiej jakości kapitał ludzki jest jednym z głównych czynników rozwoju gospodarki. Dlatego wsparcie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego będzie wpływać na rozwój gospodarki w regionie, świadczyć o jej konkurencyjności i innowacyjności

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	14 080	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania służące wyrównywaniu dostępu do uczenia się przez całe życie w systemie formalnym, nieformalnym i pozaformalnym osobom w wieku aktywności zawodowej (w szczególności o niskich kwalifikacjach), zgłaszającym z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kompetencji i kwalifikacji. Przedsięwzięcia ukierunkowane będą na rozwój kompetencji kluczowych niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy. Dotyczyć będą m.in. kompetencji językowych, informatycznych, społecznych. Ponadto wspierane będzie uczenie się w formach pozaszkolnych organizowane we współpracy z pracodawcami (np. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych i inne formy). Przewiduje się wsparcie osób zgłaszających potrzebę formalnego potwierdzenia posiadanych kwalifikacji ogólnych i zawodowych, zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny.

Wsparcie uzyskają placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego osób dorosłych w postaci wyposażenia, doposażenia w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji procesu kształcenia lub egzaminowania. Ponadto wspierane będą działania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty służące podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji osób w wieku aktywności zawodowej,
- przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w placówkach kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego warunków do kształcenia zawodowego i egzaminowania,
- projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla osób dorosłych.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- osoby w wieku aktywności zawodowej, w szczególności osoby o niskich kompetencjach, zgłaszające z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kompetencji i kwalifikacji,
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ustawiczne i ich organa prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia realizowanych we współpracy z pracodawcami	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	5 896	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie w zakresie uzyskiwania kompetencji kluczowych	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	1 985	IZ/beneficjenci	corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.3. bis.

2.A.4. Nazwa:

Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zwiększenie dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do zwiększenia dostępu do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, co w efekcie zwiększy szanse na zatrudnienie.

W Wielkopolsce jakość nauczania w zakresie szkolnictwa zawodowego oraz integracja kształcenia z rzeczywistymi potrzebami i oczekiwaniami rynku pracy są na niezadowalającym poziomie. Wielkopolscy pracodawcy w zdecydowanej większości negatywnie oceniają stopień przygotowania absolwentów szkół zarówno do podjęcia pracy, jak i rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Istnieje potrzeba zwiększenia liczby osób posiadających wykształcenie w zakresie kierunków technicznych. Obecnie w regionie odsetek absolwentów takich kierunków jest niższy niż średnio w kraju i nie odpowiada realnym zapotrzebowaniom gospodarki opartej na wiedzy i lokalnego rynku pracy.

Interwencje podjęte w ramach tego Priorytetu Inwestycyjnego będą wpływać na zmniejszenie bezrobocia (szczególnie wśród osób młodych) i wzrost aktywności zawodowej, przeciwdziałając jednocześnie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu (w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionu) (w odniesieniu do EFS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)	Słabo rozwinięty	osoby		0	osoby	2014	450	IZ/beneficjent	corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą działania służące podniesieniu jakości szkolnictwa zawodowego oraz dopasowaniu oferty edukacyjnej wielkopolskich szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb lokalnych pracodawców. Będą to przede wszystkim działania umożliwiające zdobywanie wiedzy i doświadczenia w rzeczywistym środowisku pracy. Związane z tym będą m.in. działania inwestycyjne dotyczące poprawy warunków kształcenia zawodowego np. wyposażenie, doposażenie pracowni i warsztatów w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, programy staży i praktyk u pracodawcy. Wspierane będzie także doskonalenie umiejętności i aktualizowanie wiedzy przez nauczycieli kształcenia zawodowego, instruktorów zawodu (m.in. praktyki, staże w przedsiębiorstwach, studia podyplomowe, szkolenia). Przewiduje się możliwość wsparcia dla działań realizowanych w szerszym partnerstwie i współpracy, między innymi z instytucjami rynku pracy, pracodawcami, innymi jednostkami prowadzącymi kształcenie zawodowe, zwiększających stopień dopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Ważnym elementem dostosowania systemu kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy będą działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego prowadzonego w szkołach i placówkach oświatowych, obejmujące również przygotowanie nauczycieli i specjalistów (takich jak wychowawcy grup wychowawczych, psychologów, pedagogów, doradców zawodowi) do wykonywania zadań w tym zakresie (wsparcie dotyczyć będzie wyposażenia/doposażenia w materiały i narzędzia wzbogacające warsztat pracy).

Realizacja działań w ramach Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- projekty służące podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych uczniów/wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe,
- przedsięwzięcia mające na celu tworzenie w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków do kształcenia zawodu,
- projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży.

Potencjalni beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Potencjalne, główne grupy docelowe:

- uczniowie, wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe,
- nauczyciele kształcenia zawodowego, instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe,
- nauczyciele i specjaliści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe i ich organa prowadzące.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego.

Przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie zwiększenia dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym kontynuację projektów realizowanych w perspektywie finansowej 2007 - 2013 w trybie pozakonkursowym przez samorząd województwa. Uzasadnieniem są zadania i kompetencje przekazane samorządom województw w szczególności na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Zapisy ustawowe wyraźnie delegują na samorząd województwa realizację zadań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli. Samorząd województwa posiada doświadczenie we wdrażaniu tego typu projektu, dysponuje wiedzą i merytoryczną kadrą niezbędną do prawidłowej jego realizacji, co zapewni bardziej skoordynowane i efektywniejsze wdrażanie programów rozwojowych szkół w zakresie dostosowywania kształcenia zawodowego w regionie do potrzeb rynku pracy. Tworzone przez samorząd województwa laboratoria praktyk do kształcenia w różnych zawodach mają charakter ponadlokalny – obejmują region i tworzone są w partnerstwie. Ponadlokalne podejście ułatwi współdziałanie i uzyskanie synergii działań w skali województwa. Wartością dodaną będzie trwałość wytworzonej sieci wiedzy i praktyki.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Za-

sady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*. Przy wyborze projektów w ramach tego PI powinien mieć zastosowanie standard minimum realizacji zasady równości szans płci.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	500	IZ/beneficjenci	corocznie
2.	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	120	IZ/beneficjenci	corocznie
3.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoby	EFS	Słabo rozwinięty	15 000	IZ/beneficjenci	corocznie
4.	Liczba szkół i placówek objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	270	IZ/beneficjenci	corocznie
5.	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	31	IZ/beneficjenci	corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Innowacje społeczne:

Nie są planowane

Współpraca międzynarodowa:

Nie jest planowana

Wkład w realizację celów tematycznych 1 do 7:

W rozporządzeniu EFS wskazano tzw. *secondary themes*, które mówią o pośrednim wpływie zaplanowanych typów interwencji finansowanych z EFS na realizację celów tematycznych 1-7. Stosowane w ramach 8. Osi priorytetowej Edukacja instrumenty wsparcia będą skutkować przede wszystkim rozwojem postaw kreatywnych w społeczeństwie, przyrostem ludzi otwartych na zmiany, co ma szczególne znaczenie dla rozwoju innowacyjnych gospodarek (Cel tematyczny 1). Wkładem w realizację celu odnoszącego się do rozwoju badań naukowych, technologicznego i innowacji będzie także podnoszenie umiejętności i kwalifikacji oczekiwanych przez pracodawców (w tym działających w obszarze regionalnych inteligentnych specjalizacji) oraz większy udział dorosłych mieszkańców regionu w uczeniu się przez całe życie. Poprawa jakości edukacji i kształcenia będzie skutkować ogólnym wzrostem kompetencji mieszkańców, co ma również znaczący wpływ na konkurencyjność gospodarki (Cel tematyczny 3).

Istotne jest wspieranie rozwoju kompetencji cyfrowych. Korzystanie w nauczaniu i uczeniu się z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, podnoszenie wiedzy w tym zakresie wpływa na rozwój społeczeństwa informacyjnego (Cel tematyczny 2), zwiększa stopień wykorzystania tych technologii dla prowadzenia działalności gospodarczej, pozwala na korzystanie z elektronicznych usług publicznych.

Generalnie stosowane w ramach Osi priorytetowej Edukacja instrumenty wsparcia zwiększą efekty działań realizowanych w ramach wszystkich Celów tematycznych 1-7. Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności odpowiadających na potrzeby gospodarki oznacza m.in. wzrost wiedzy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywnej energetycznie (Cel tematyczny 4), zasobooszczędnej i sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego (Cele tematyczne 5 i 6). Zwrot gospodarek w kierunku „ekologicznym” będzie stymulował popyt na wiedzę w tym zakresie oraz podaż usług szkoleniowych. Dzięki realizacji działań w ramach tej Osi (tj. podnoszenie jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego) wzrośnie zainteresowanie wiedzą specjalistyczną, „fachową” w różnych dziedzinach (także związaną z infrastrukturą transportową – Cel tematyczny 7).

2.A.8. Ramy wykonania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 8	mln euro	EFS	Słabo rozwinięty	34,74	157,68	IZ	
Wskaźnik produktu 1	2.	Liczba miejsc wychowania przed-szkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	2 873	13 061	IZ	
Wskaźnik produktu 2	3.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu	szt.	EFS	Słabo rozwinięty	241	1 094	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

2.A.9. Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabele 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
8. Edukacja	115	75 100 000
8. Edukacja	117	18 700 000
8. Edukacja	118	40 700 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
8. Edukacja	01	134 500 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
8. Edukacja	07	134 500 000

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
8. Edukacja	01	10 600 000
8. Edukacja	05	5 200 000
8. Edukacja	07	118 700 000

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>	
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
8. Edukacja	05	75 100 000

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

OŚ PRIORYTETOWA 9.

2.A.1. Nazwa:

Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz

Realizacja w ramach tej Osi priorytetowej Priorytetów Inwestycyjnych odpowiadających różnym celom tematycznym służy zwiększeniu efektywności wydatkowania środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na wspieranie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (Cel tematyczny 9) oraz na edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (Cel tematyczny 10). Pozwala na zintegrowane wsparcie dostępności usług publicznych, lepsze zarządzanie wsparciem w tej dziedzinie skutkujące zintegrowaną, a przez to bardziej efektywną interwencją.

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	9.
Nazwa osi priorytetowej	Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych	Nie dotyczy
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii	Nie dotyczy
☐ Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Nie dotyczy
☐ W odniesieniu do EFS: całość osi priorytetowej jest poświęcona innowacjom społecznym, współpracy transnarodowej lub obydwu tym obszarom	Nie dotyczy

2.A.3. Fundusz, kategoria regionu i podstawa dla kalkulacji wsparcia unijnego

Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty
Podstawa kalkulacji (publiczne lub ogółem)	ogółem
Kategoria regionu dla regionów najbardziej oddalonych i północnych słabo zaludnionych regionów (w stosownych przypadkach)	Nie dotyczy

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.1.

2.A.4. Nazwa:

Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...)

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej, zwiększając tym samym dostępność mieszkańców regionu do dobrej jakości usług w tym zakresie. Ponadto przyczyni się do zmniejszenia obserwowanych w Wielkopolsce nierówności w zakresie ochrony zdrowia, wzmocni wysiłki na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczenia społecznego oraz włączenia do rynku pracy.

W Wielkopolsce widoczne są wyraźne deficyty w zakresie dostępu do infrastruktury zdrowotnej. Największe deficyty występują – podobnie jak w całym kraju – w zakresie opieki nowotworowej, układu krążenia, układu kostno-stawowego, układu oddechowego i chorób psychicznych. Brakuje m.in. placówek leczniczych, opiekuńczo-terapeutycznych i rehabilitacyjnych o odpowiednich standardach leczenia przeznaczonych dla dzieci wymagających opieki specjalistycznej (w tym zakresie występuje szczególnie trudna sytuacja). Wsparcie infrastruktury zdrowotnej przyczyni się do utrzymania dobrego stanu zdrowia przyszłych i obecnych zasobów pracy w regionie. Nie ulega wątpliwości, że stan zdrowia wpływa na stan zasobów pracy.

Interwencje podejmowane w ramach PI w zakresie infrastruktury społecznej przyczynią się do poprawy sytuacji osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. W regionie infrastruktura społeczna jest słabo wykształcona - deinstytucjonalizacja usług społecznych powinna być zatem uzupełniona niezbędnymi inwestycjami infrastrukturalnymi, podobnie jak aktywizacja zawodowa osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad dziećmi do lat 3.

Rezultatem interwencji w ramach PI 9.1. będzie więc poprawa świadczonych usług zdrowotnych i społecznych w obszarach deficytowych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców regionu. Efektem działań będzie wzrost aktywności zawodowej osób zagrożonych wyłączeniem z rynku pracy ze względu na chorobę, niesprawność, czy trudną sytuację życiową.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik re-zultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	1 150 000	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Średnia długość życia	lata	Słabo rozwinięty	76,0	2012	78,0	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wspierane będą przede wszystkim działania służące poprawie jakości i dostępu do usług zdrowotnych i społecznych. Założenia tego wsparcia wynikają m.in. z dokonanej analizy sytuacji w sektorze ochrony zdrowia w województwie. Zakres i logika projektowanego wsparcia w tym zakresie nawiązują do kierunków i priorytetów strategicznych określonych dla obszaru świadczeń opieki zdrowotnej i zdrowia publicznego w dokumencie *Krajowe strategiczne ramy polityki w obszarze ochrony zdrowia*⁹.

W ramach PI realizowane będą inwestycje ukierunkowane na utrzymanie dobrego stanu zdrowia obecnych zasobów pracy, odnoszące się do najistotniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców regionu, w szczególności przejawiających się wysoką zachorowalnością i umieralnością z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych, a także odzwierciedlających zdiagnozowane specyficzne potrzeby regionu. Wsparcie będzie dotyczyło także inwestycji wspomagających utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej przyszłych zasobów pracy. W szczególności poprawiony zostanie stan infrastruktury zdrowotnej związanej z utrzymaniem dzieci i młodzieży, jako potencjalnych pracowników, w dobrym stanie zdrowia.

Ponadto wsparcie uzyskają inwestycje infrastrukturalne poprawiające jakość i dostęp do usług społecznych dla dzieci, młodzieży, osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

⁹ Krajowe strategiczne ramy polityki w obszarze zdrowia (Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020). MZ. W trakcie przygotowania.

Wsparcie inwestycyjne z EFRR w ramach tego PI będzie m.in. możliwe w powiązaniu z działaniami realizowanymi z EFS jako element uzupełniający interwencje EFS, prowadzące do osiągnięcia celów wynikających z CT 8 i 9. W zakresie poprawy dostępu do usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach Priorytetu wspierane będą poprawa infrastruktury pieczy zastępczej i przekształcenia placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie infrastrukturalne będą mogły otrzymać placówki dziennej opieki/wsparcia dziennego dzieci (w tym opieki nad dziećmi do lat 3), młodzieży i ich rodzin, osób starszych, niesamodzielnych i innych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz placówki aktywizacji społeczno-zawodowej. Przewidywana jest możliwość wsparcia projektów dla rozwoju różnego typu mieszkalnictwa, w szczególności wspomagane, chronione i treningowe wykonywanych istniejącą infrastrukturę oraz wsparcia projektów ukierunkowanych na poprawę jakości świadczonych usług w placówkach całodobowych.

Realizacja działań przyczyni się do wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia,
- inwestycje w infrastrukturę społeczną.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- podmioty lecznicze utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (a także przedsiębiorcy powstałe z ich przekształceń),
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- podmioty utworzone przez jst realizujące zadania publiczne,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Tryb pozakonkursowy będzie miał zastosowanie do projektów o charakterze strategicznym, wskazanych w określonych dokumentach/listach strategicznych, zgodnych z celem szczegółowym. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia, optymalne rozlokowanie inwestycji na terenie województwa oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów Priorytetu Inwestycyjnego. Ten tryb wyboru obejmować będzie najważniejsze inwestycje z zakresu specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia i społecznej o kluczowym znaczeniu dla województwa, zwiększające dostęp do dobrej jakości usług zdrowotnych i społecznych.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia ko-

biet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie przewiduje się możliwości wsparcia w postaci finansowania zwrotnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie przewiduje się realizację dużego projektu – Regionalne Centrum Zdrowia Dziecka.

Wiodącym ośrodkiem opieki pediatrycznej w województwie jest obecnie Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, do którego należy zapewnienie kompleksowej opieki pediatrycznej, zarówno w zakresie podstawowym, jak i specjalistycznym, a także opieki położniczo-ginekologicznej. Istniejąca infrastruktura Zespołu jest przestarzała i wymaga remontów, jednak są one bardzo kosztowne, a ponadto w dużym zakresie nie są one możliwe do realizacji m.in. ze względu na stosunki własnościowe nieruchomości zajmowanych przez Szpital. Stan techniczny części użytkowanych budynków nie spełnia wymagań dla prowadzenia tego typu działalności. Konieczne jest spełnienie minimalnych wymogów określonych w obowiązujących przepisach. Ponadto brak jest w jednostce, a także w całym regionie, szpitalnego oddziału ratunkowego dla dzieci.

W związku z tym jedynym rozwiązaniem, które daje szansę kompleksowej poprawy sytuacji, jest budowa nowego Szpitala Matki i Dziecka w Poznaniu. Tylko takie rozwiązanie gwarantuje prowadzenie nowoczesnej, prowadzonej na wysokim poziomie działalności leczniczo-rehabilitacyjnej przy pomocy wysokiej jakości aparatury i sprzętu, w warunkach przyjaznych tak szczególnej grupie pacjentów, jaką stanowią dzieci i młodzież. Dobre warunki, jakie można stworzyć przez budowę nowego szpitala i wyposażenie go w wysokiej klasy sprzęt i aparaturę pozwolą także na optymalne wykorzystanie potencjału i kompetencji kadry medycznej zatrudnionej w szpitalu dla zapewnienia odpowiedniego poziomu realizacji specjalistycznych procedur medycznych. Koncepcja nowego szpitala zakłada, że będzie on prowadził działalność przejętą z istniejących obecnie dwóch jednostek, uwzględniając zmiany zachodzące w procesach diagnostyczno-terapeutycznych:

- SZOZ nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, który hospitalizuje ponad 33 000 pacjentów rocznie, w tym 17 000 małych pacjentów oraz 16 000 pacjentek położniczo-ginekologicznych.
- Ośrodka Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Kiekrzu, w którym wykonuje się 270 000 procedur fizjo- i fizykoterapii, hospitalizuje ponad 1 000 pacjentów rocznie.

Inwestycja ta ma charakter strategiczny dla Samorządu Województwa Wielkopolskiego, który ma za zadanie zabezpieczyć dostępność świadczeń w zakresie leczenia szpitalnego dla ponad 320 tys. dzieci w regionie. Istniejący SZOZ nad Matką i Dzieckiem hospitalizuje ponad 33 tys. pacjentów rocznie, w tym 17 tys. dzieci oraz 16 tys. pacjentek położniczo – ginekologicznych. Dzięki tej inwestycji zdecydowanie poprawi się stan infrastruktury zdrowotnej w zakresie opieki nad dziećmi, a także zwiększy się liczba osób korzystających ze wsparcia infrastruktury.

Projekt realizuje cel Priorytetu Inwestycyjnego: poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej regionu, zwiększając dostęp do dobrej jakości usług medycznych. W efekcie realizacja tego projektu przyczyni się do utrzymania dobrej kondycji zdrowotnej przyszłych zasobów pracy. Proponowany projekt nawiązuje do zdiagnozowanych potrzeb w zakresie regionalnej infrastruktury ochrony zdrowia w Wielkopolsce. Planowane efekty, jakie przyniesie inwestycja, nie mogłyby zostać osiągnięte przez dofinansowanie i modernizację istniejących placówek medycznych, a możliwe są jedynie przez kompleksową budowę i wyposażenie nowej placówki.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	11	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.2.

2.A.4. Nazwa:

Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów problemowych

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych określonych w lokalnych programach rewitalizacyjnych, bądź w innych dokumentach równoważnych.

Rezultatem interwencji podjętych w ramach tego PI będzie kompleksowa rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna obszarów, na których nagromadziło się najwięcej problemów. Dotyczyć ona będzie zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich.

W Wielkopolsce skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów jest znacząca. W mniejszych miastach regionu istnieją znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. W dużych miastach regionu istnieją niekiedy całe dzielnice z zaznaczającymi się różnymi przejawami niedostosowania do standardów współczesności oraz znacznym stopniem degradacji zabudowy, przestrzeni publicznej, wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Sytuacjom tym towarzyszą często zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców tych obszarów. Także znaczna część obszarów wiejskich Wielkopolski objęta jest występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej.

Inwestycje infrastrukturalne wzmocnią wysiłki na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz włączenia na rynek pracy. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych miast, dzielnic miast oraz obszarów wiejskich i osiągnięcie na tych obszarach akceptowalnych standardów cywilizacyjnych. Realizowane działania przyczynią się do wzmocnienia, bądź wręcz wykształcenia potencjału rozwojowego na obszarach podlegających interwencji.

Działania rewitalizacyjne prowadzone na obszarach problemowych (rozumianych jako obszary zdegradowane fizycznie, gospodarczo i społecznie, na których występują określone problemy) wzmocniają bezpieczeństwo, promują integrację gospodarczą, społeczną i kulturową tych obszarów, zwalczają różne formy dyskryminacji, poprawiają podaż i dostępność kluczowych usług, zwiększają liczbę miejsc pracy, co jest istotne dla spójności społecznej Wielkopolski.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba osób korzystających z nowej lub rewitalizowanej infrastruktury	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	10 000	Badanie ewaluacyjne	Zgodnie z planem ewaluacji dla WRPO 2014+
2.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	%	Słabo rozwinięty	16,9	2011	16	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego wsparta zostanie rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna zdegradowanych obszarów miejskich oraz wiejskich, głównie przez realizację przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także ożywienie gospodarcze i społeczne tych obszarów. Działania inwestycyjne realizowane w ramach tego PI będą służyć przede wszystkim rozwiązywaniu zdiagnozowanych na rewitalizowanym obszarze problemów społecznych. Działania w ramach tego PI (inwestycyjne, finansowane z EFRR) mogą być powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Osi Priorytetowych finansowanych z EFS. Realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach PI 9.2. wspomagać mogą także projekty komplementarne, realizowane w ramach innych PI finansowanych z EFRR, m.in. w zakresie promowania przedsiębiorczości w ramach PI 3.1., modernizacji energetycznej budynków w PI 4.3., promowania strategii niskoemisyjnych i zrównoważonego transportu miejskiego w PI 4.5., ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego w PI 6.3., działań mających na celu poprawę stanu środowiska miejskiego z rekultywacją terenów zdegradowanych w PI 6.5., inwestycji w drogi lokalne w ramach PI 7.2.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

projekty wynikające z kompleksowych programów rewitalizacji zdegradowanych fizycznie, społecznie i gospodarczo obszarów miast, dzielnic miast oraz terenów wiejskich, wymagających odnowy, czy restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych.

Wśród spodziewanych typów przedsięwzięć nie można wykluczyć projektów zintegrowanych, wymagających finansowania krzyżowego, związanych m.in. z kształtowaniem podstaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- osoby prawne, inne niż wskazane w pkt. 1,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie sklasyfikowane w pkt. 1,2,3,
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy i pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Priorytetu Inwestycyjnego brana jest pod uwagę możliwość zastosowania instrumentów zwrotnych. Ostateczne rozstrzygnięcie o wielkości środków, zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu**Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów**

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabo rozwinięty	81	IZ/beneficjenci	Corocznie

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10.4.

2.A.4. Nazwa:

Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Realizacja Priorytetu Inwestycyjnego przyczyni się do poprawy stanu infrastruktury wychowania przedszkolnego oraz infrastruktury edukacyjnej i warunków kształcenia, a tym samym do poprawy jakości edukacji.

Na obszarze województwa stan infrastruktury edukacyjnej na wszystkich poziomach kształcenia jest zróżnicowany. Utrudniony jest dostęp do instytucji wychowania przedszkolnego, szczególnie na obszarach poza granicami dużych miast. Brakuje nowoczesnych, kompleksowo wyposażonych i działających placówek (ośrodków), w których można uzyskać wykształcenie i kwalifikacje w zawodach właściwych dla danej branży. Placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego wyposażone są w sprzęt do nauki odbiegający od oczekiwań współczesnego rynku pracy.

Rezultatem podejmowanej interwencji będzie poprawa jakości edukacji i kształcenia oraz podniesienie kompetencji zawodowych i umiejętności mieszkańców regionu oczekiwanych na rynku pracy. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową przyczyniać się będą do wyrównywania szans życiowych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, oraz będą sprzyjać wzrostowi aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i FS)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie	osoby	Słabo rozwinięty	0	2014	19 900	IZ/beneficjenci	Corocznie
2.	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych edukacją przedszkolną	%	Słabo rozwinięty	73,7	2012	85	GUS	Corocznie

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, oraz, w stosowanych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Oczekiwany wkład do realizacji celów szczegółowych:

W ramach Priorytetu wspierane będą inwestycje infrastrukturalne służące poprawie jakości i dostępu do wychowania przedszkolnego, przy czym inwestycje w nową infrastrukturę będą wspierane w uzasadnionych przypadkach, o ile nie jest możliwa w tym celu modernizacja, adaptacja istniejącej na danym terenie substancji budowlanej.

Wsparcie uzyskają inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową podmiotów świadczących usługi rozwojowe (m.in. placówki i ośrodki kształcenia ustawicznego, zawodowego, praktycznego). Inwestycje w tym zakresie związane będą głównie z modernizacją i adaptacją, a także z wyposażeniem i doposażeniem w nowoczesny sprzęt.

Dodatkowo będą realizowane inwestycje infrastrukturalne w szkołach i placówkach systemu oświaty, niezbędne dla przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji w edukacji, na rzecz kształtowania postaw sprzyjających kreatywności, innowacyjności i rozwojowi kluczowych kompetencji. Należy nadmienić, że w celu stymulowania rozwoju kreatywności i inspirowania do uczestnictwa w procesie twórczym, w ramach Priorytetu Inwestycyj-

nego przewidziano wsparcie rozwoju usług dydaktycznych świadczonych przez instytucje popularyzujące naukę oraz innowacje dla osób uczących się. Z kolei w celu promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, integrowania środowiska i społeczności uczniów, a tym samym zapobiegania przedwczesnemu opuszczaniu systemu edukacji, wspierane będą działania uzupełniające luki w zakresie niezbędnej infrastruktury.

Wsparcie inwestycyjne z EFRR w ramach tego PI będzie możliwe m.in. w powiązaniu z działaniami realizowanymi z EFS, jako element uzupełniający interwencje EFS, prowadzące do osiągnięcia celów wynikających z CT10.

Spodziewane typy przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego,
- inwestycje w infrastrukturę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne,
- inwestycje w infrastrukturę wyższego szkolnictwa zawodowego,
- inwestycje w infrastrukturę popularyzującą naukę i innowacje.

Potencjalne, główne grupy docelowe/beneficjenci:

- placówki wychowania przedszkolnego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną,
- szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne oraz ich organa prowadzące,
- zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli,
- pracodawcy,
- organizacje pozarządowe,
- szkoły wyższe.

Obszary objęte wsparciem:

Wsparcie dotyczy całego województwa.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Przewiduje się konkursowy oraz pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Zastosowanie trybu pozakonkursowego umożliwi precyzyjne skierowanie wsparcia oraz przyczyni się w optymalny sposób do osiągnięcia celów priorytetu inwestycyjnego. Ten tryb wyboru obejmować będzie najważniejsze inwestycje z zakresu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej o kluczowym znaczeniu dla województwa, zwiększające dostęp do dobrej jakości edukacji, kształcenia i szkolenia zawodowego.

Ponadto przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego dla inwestycji realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”.

Szczegółowe zasady wyboru projektów zawierać będzie Szczegółowy Opis Priorytetów, które zgodnie z art. 110 rozporządzenia ogólnego zatwierdzi Komitet Monitorujący. Zasady te zgodnie z art. 125, ust. 3 ww. rozporządzenia będą niedyskryminujące i przejrzyste oraz uwzględniać będą zasady określone w art. 7 dotyczącym promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także w art. 8 dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Stosowanie wszystkich zasad horyzontalnych na etapie realizacji WRPO 2014+ opisuje sekcja 11 *Zasady horyzontalne*, a ukierunkowanie terytorialne interwencji, wraz z preferencjami dla projektów i kopertami finansowymi przedstawia sekcja 4 *Zintegrowane podejście terytorialne*.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Na tym etapie nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu

Tabela 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla Programu wskaźników produktu dla EFRR, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość składania sprawozdań
1.	Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabo rozwinięty	79	IZ/beneficjenci	Corocznie

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa oraz wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

2.A.8. Ramy finansowania osi priorytetowej

Rodzaj wskaźnika (KEW, wskaźnik finansowy, produktu, lub jeśli właściwe – wskaźnik rezultatu)	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fun-dusz	Katego-ria re-gionu	Cel po-średni (2018)	Cel koń-cowy (2023)	Źródło da-nych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosow-nych przy-padkach)
Wskaźnik finansowy	1.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 9	mln eu-ro	EFRR	Słabo rozwi-nięty	45,23	266,57	IZ	
Wskaźnik produktu 1	2.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabo rozwi-nięty	5	11	IZ/ben-efi-cjenci	
Wskaźnik produktu 2	3.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	Słabo rozwi-nięty	0	81	IZ/ben-efi-cjenci	
KEW	4.	Liczba ogłoszonych naborów dla PI 9.2.	liczba	EFRR	Słabo rozwi-nięty	1	4	IZ	

Ramy wykonania są zgodne z zasadami funkcjonowania mechanizmu ram wykonania określonymi w rozporządzeniach oraz w Umowie Partnerstwa. Prezentowane pośrednie i docelowe wartości dla wskaźników wybranych do ram wykonania zostały ustalone na podstawie odpowiedniej metodologii szacowania. Metodologia ta uwzględniała założenia i główne czynniki, jakie miały wpływ na przyjętą (wyszacowaną) wartość docelową danego wskaźnika. Podstawowe kryteria szacowania wartości wskaźników bazowały na danych historycznych, którymi dysponowała IZ, uwzględniających dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć. Kryteria te, to: średnia wartość projektu, typ beneficjenta, rodzaj instrumentu / formy wsparcia, poziom danych (kraj/region), wielkość próby, tryb wyboru projektu, tempo realizacji wskaźników, poziom osiągnięcia założonych wskaźników. Dodatkowo, poza danymi historycznymi i kosztami jednostkowymi, szacując wartości docelowe wzięto pod uwagę również dostępne opracowania dotyczące obecnej sytuacji oraz trendów

społeczno - gospodarczych, tj. (opcjonalnie): prognozy branżowe i analizy grup docelowych, oczekiwań społecznych, pobytu na dane wsparcie, czy nasycenia wsparciem na rynku.

Instytucja Zarządzająca będzie na bieżąco monitorować realizację wartości dla ram wykonania i na bieżąco reagować na zjawiska, które mogą mieć wpływ na realizację założonych wartości, a także dokonywać odpowiednich korekt po przeprowadzeniu stosownych analiz.

Zakładane wartości wskaźników zależeć będą od:

- skali zastosowania instrumentów finansowych, co będzie wynikało z badania ewaluacyjnego, którego wyniki będą znane po zatwierdzeniu Programu,
- od przygotowania lokalnych planów rewitalizacji.

2.A.9. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-12: Kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	050	11 325 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	051	22 650 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	052	9 060 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	053	77 040 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	055	116 260 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	101	2 265 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	01	238 600 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	07	238 600 000

Tabela 10: Wymiar 4 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Fundusz	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	01	5 000 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	05	5 000 000
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	07	228 600 000

Tabela 11: Wymiar 6 – Temat uzupełniający EFS (wyłącznie EFS)		
Fundusz	nie dotyczy	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie planuje się przeznaczania środków Pomocy Technicznej na ten cel.

2.B. Opis osi priorytetowej dla pomocy technicznej ze wskazaniem realizowanych priorytetów inwestycyjnych oraz wyznaczonych celów szczegółowych

OŚ PRIORYTETOWA 10.

2.B.1. Nazwa:

Pomoc techniczna

2.B.2. Przyczyny zastosowania osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu

Nie dotyczy

2.B.3. Fundusz oraz kategoria regionu

Fundusz	<i>Europejski Fundusz Społeczny</i>
Kategoria regionu	<i>Słabo rozwinięty</i>
Podstawa kalkulacji	<i>ogółem</i>

2.B.4. Cele szczegółowe oraz oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy

Zapewnienie sprawnego systemu zarządzania i wdrażania Programu.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu UE

Cel zostanie zrealizowany przez: wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu, wsparcie beneficjentów, skuteczną informację i promocję.

IZ WRPO 2014+ będzie wykorzystywała doświadczenia, potencjał kadrowy, organizacyjny i bazę materialną wypracowane w trakcie programowania i wdrażania WRPO 2007-2013 oraz PO KL. Niemniej dla efektywnego wykorzystania środków wspólnotowych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz sprawnego zarządzania i wdrażania Programu niezbędne jest wzmocnienie tego potencjału.

Rezultatem wzmocnienia potencjału instytucjonalnego będzie sprawna obsługa Programu, zmniejszenie obciążeń administracyjnych, poprawa jakości usług świadczonych przez administrację na rzecz Programu.

Wparcie przyczyni się do zbudowania silniejszego potencjału beneficjentów, w szczególności realizujących projekty o znaczeniu strategicznym dla województwa. Poprawi skuteczność beneficjentów w aplikowaniu o wsparcie oraz w realizacji projektów, a także wzmocni kompetencje partnerów zaangażowanych w system wdrażania Programu, w szczególności w realizacji ZIT.

Skuteczna informacja i promocja polegająca na efektywnym komunikowaniu się wewnątrz systemu oraz z otoczeniem doprowadzi do realizacji projektów sprawnie i efektywnie. Podniesieniu ulegnie poziom świadomości na temat funduszy europejskich oraz ich wpływu na rozwój regionu.

Założone rezultaty doprowadzą do osiągnięcia efektywnego i zadowalającego poziomu wykorzystania środków, a przede wszystkim do realizacji celów Programu, przy jednoczesnej wysokiej jakości projektów.

2.B.5. Wskaźniki rezultatu

Nie dotyczy

2.B.6. Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych,

2.B.6.1. Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

Zdecydowanie większa rola regionów w realizacji celów perspektywy 2014-2020 oraz włączenie środków EFS spowodowały, że wzrosła (w stosunku do perspektywy 2007-2013) wielkość środków pochodzących z funduszy europejskich możliwych do wykorzystania z poziomu regionalnego. Powoduje to konieczność zwiększenia nakładów finansowych na działania zapewniające efektywną realizację Programu.

Wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu

Sprawne wdrażanie Programu osiągnięte zostanie przede wszystkim przez wzmocnienie potencjału organizacyjnego, instytucjonalnego i kadrowego. Dotychczasowe doświadczenia z wdrażania funduszy wskazują na istotne znaczenie zasobów ludzkich. Dlatego w perspektywie finansowej 2014-2020 większe środki pomocy technicznej przeznaczono na utrzymanie i wzmocnienie potencjału kadrowego. Planowane jest stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Polityka szkoleniowa zostanie odpowiednio udoskonalona i rozszerzona o nowe rodzaje i formy szkoleń, w celu utrzymania doświadczonej kadry pracowniczej, wdrożenia nowych pracowników, a także w celu przeciwdziałania fluktuacji kadr.

Wsparcie przeznaczone zostanie na zapewnienie odpowiedniej przestrzeni biurowej dla pracowników, wyposażenia, sprzętu informatycznego, oprogramowania, w celu ułatwienia i usprawnienia pracy oraz wzmocnienia standardów pracy urzędniczej. Wsparcie zostaną działania polegające na stworzeniu oraz funkcjonowaniu Lokalnego Systemu Informatycznego do obsługi projektów, a także innych systemów informatycznych, wspomagających zarządzanie i wdrażanie Programu.

Finansowane będą wszelkie koszty organizacyjne i administracyjne związane z oceną projektów, zapewnieniem ekspertów, monitorowaniem i kontrolą projektów realizowanych w ramach Programu, a także koszty związane z wykonaniem ocen, analiz, ekspertyz, opinii, badań oraz ewaluacji na potrzeby Programu. IZ zapewni także sprawne i efektywne funkcjonowanie komitetu monitorującego oraz innych ciał zaangażowanych w realizację Programu, a także regionalnego obserwatorium terytorialnego.

Działania realizowane w ramach osi priorytetowej będą skierowane również na wsparcie zadań związanych z zamknięciem WRPO na lata 2007-2013 oraz PO KL, a także na prace, badania i ekspertyzy związane z przygotowaniem do następnego okresu programowania.

Na potrzeby realizacji Programu podjęte zostaną w szczególności następujące działania:

- finansowanie wynagrodzeń,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- zakup sprzętu komputerowego, wyposażenia biurowego,
- finansowanie wydatków związanych z obsługą komitetu monitorującego, kontrolą, wykonaniem ekspertyz, ocen, analiz, opinii oraz ewaluacji,
- budowa i utrzymanie lokalnego systemu informatycznego i/lub innych systemów informatycznych wspierających proces zarządzania i wdrażania Programu,
- organizacja i udział w konferencjach, spotkaniach, związanych z wymianą doświadczeń i przepływem informacji o realizacji Programu.

Rezultatem wzmocnienia potencjału instytucjonalnego będą sprawne i efektywne wdrażanie Programu, zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz poprawa jakości usług świadczonych przez administrację na rzecz Programu. Powyższe działania wpłyną korzystnie na kompetencje zasobów kadrowych oraz na łatwo dostępne i wiarygodne informacje na potrzeby monitorowania postępów we wdrażaniu Programu.

Wsparcie beneficjentów

Wspierane będą działania mające na celu podnoszenie kompetencji partnerów zaangażowanych w realizację Programu, w szczególności działania związane z funkcjonowaniem ZIT ośrodka regionalnego. Planowane jest ponadto, dla podniesienia efektywności ich wdrażania, wsparcie beneficjentów w przygotowaniu dokumentacji projektowej na potrzeby realizacji projektów strategicznych.

Rezultatem wsparcia beneficjentów będzie większa skuteczność aplikowania o środki oraz sprawna realizacja projektów, w szczególności o znaczeniu strategicznym dla województwa, a także wzmocnienie kompetencji partnerów zaangażowanych w system wdrażania Programu, w szczególności w realizację ZIT ośrodka regionalnego.

Skuteczna informacja i promocja

Zgodnie z art. 115 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie i instytucje zarządzające są odpowiedzialne za zapewnienie spójnego systemu informacji, komunikacji i promocji dla wszystkich Funduszy i programów.

W celu zapewnienia koordynacji działań informacyjno-promocyjnych na poziomie krajowym opracowana zostanie wspólna horyzontalna strategia komunikacji polityki spójności 2014-2020. Na podstawie wspomnianej strategii IZ zobowiązana jest do stworzenia strategii komunikacji WRPO 2014+ (programowej), której działania finansowane będą w ramach Osi Priorytetowej Pomoc Techniczna. Na bazie strategii komunikacji opracowywane będą plany działań – dokumenty o charakterze wykonawczym.

IZ skoncentruje swoje działania w zakresie informacji i promocji wokół:

- przygotowania, druku i rozpowszechniania materiałów i publikacji informacyjnych i promocyjnych programu,
- prowadzenia kampanii informacyjnych i promocyjnych,
- współpracy z mediami,
- zapewnienia kompleksowej informacji w postaci systemu informacji (punkty informacyjne/kontaktowe),
- tworzenia i utrzymania strony internetowej.

Szczególnie istotne będzie informowanie o możliwościach pozyskania funduszy (konferencje, spotkania, akcje medialne o szerokim zasięgu, punkty informacyjne/kontaktowe, szkolenia m.in. streaking, czy e-learning). Będą w tym zakresie uwzględnione różne kanały komunikacyjne, zarówno tradycyjne, jak i nowe, w tym Internet.

Rezultatem powyższych działań powinien być wysoki poziom wykorzystania przez potencjalnych beneficjentów i beneficjentów oficjalnych źródeł informacji (w tym serwisu internetowego) na temat Programu oraz wysoki poziom świadomości na temat wpływu funduszy europejskich na rozwój regionu i jakość życia obywateli. Efektywne komunikowanie się w ramach systemu i z otoczeniem doprowadzi do tego, że projekty zgłaszane do dofinansowania będą dobrze dopasowane do celów Programu.

Potencjalne grupy docelowe

- Mieszkańcy województwa

Potencjalni beneficjenci

- instytucje WRPO 2014+ oraz inne podmioty i partnerzy zaangażowani w realizację Programu
- beneficjenci projektów strategicznych

2.B.6.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów**Tabela 13: Wskaźniki produktu**

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych
1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	5 040	IZ/beneficjenci
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoba	15 000	IZ/beneficjenci

2.B.7. Kategorie interwencji osi priorytetowych**Tabela 7-12: Kategorie interwencji**

Tabela 7: Wymiar 1 – Zakres interwencji		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
10. Pomoc techniczna	121	61 500 000
10. Pomoc techniczna	122	2 200 000
10. Pomoc techniczna	123	7 000 000

Tabela 8: Wymiar 2 – Forma finansowania		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
10. Pomoc techniczna	01	70 700 000

Tabela 9: Wymiar 3 – Typ terytorium		
Fundusz	Europejski Fundusz Społeczny	
Kategoria regionu	Słabo rozwinięty	
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
10. Pomoc techniczna	07	70 700 000

SEKCJA 3. Plan finansowy Programu

3.1. Środki finansowe z poszczególnych funduszy oraz kwoty na rezerwę wykonania

Tabela 17: Całkowita kwota środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (mln EUR)

Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Łącznie	
		Podstawowa alokacja [1]	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania
EFRR	regiony słabiej rozwinięte	202 429 994	12 921 064	214 044 829	13 662 436	225 659 665	14 403 808	237 274 500	15 145 181	248 889 336	15 886 553	260 504 172	16 627 926	270 459 745	17 263 388	1 659 262 241	105 910 356
	regiony przejściowe															-	
	regiony bardziej rozwinięte															-	
	łącznie	202 429 994	12 921 064	214 044 829	13 662 436	225 659 665	14 403 808	237 274 500	15 145 181	248 889 336	15 886 553	260 504 172	16 627 926	270 459 745	17 263 388	1 659 262 241	105 910 356
EFS[2]	regiony słabiej rozwinięte	78 289 825	4 997 223	82 781 864	5 283 949	87 273 903	5 570 675	91 765 942	5 857 401	96 257 981	6 144 126	100 750 021	6 430 852	104 600 340	6 676 617	641 719 876	40 960 843
	regiony przejściowe															-	
	regiony bardziej rozwinięte															-	
	łącznie	78 289 825	4 997 223	82 781 864	5 283 949	87 273 903	5 570 675	91 765 942	5 857 401	96 257 981	6 144 126	100 750 021	6 430 852	104 600 340	6 676 617	641 719 876	40 960 843
IKowa	nie dotyczy															-	
FS	nie dotyczy															-	
EFRR	specjalna alokacja dla obszarów peryferyjnych lub słabo zaludnionych															-	
Łącznie		280 719 819	17 918 287	296 826 693	18 946 385	312 933 568	19 974 483	329 040 442	21 002 582	345 147 317	22 030 679	361 254 193	23 058 778	375 060 085	23 940 005	2 300 982 117	146 871 199

3.1. Plan finansowy określający łączne środki finansowe na fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Tabela 18a: Plan finansowy programu (EUR)

	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne albo koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE (a)	Wkład Krajowy (b) = (c) + (d))	Szacunkowy podział		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)	Dla celów informac.	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania (wsparcie UE) w łącznej kwocie wsparcia UE na oś priorytetową
						wkładu krajowego									
						Krajowe środki pub. (c)	Krajowe środki pryw. (d)								
						Wkład UE (h)=(a)-(j)	Wkład krajowy (i)=(b)-(k)				Wkład UE (j)	Wkład krajowy (k)=(b)*(j)/(a))			
Oś 1	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	526 941 176	447 900 000	79 041 176	13 988 823	65 052 353	526 941 176	0,85	0	418 650 644	73 879 525	29 249 356	5 161 651	6,53
Oś 2	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	105 882 353	90 000 000	15 882 353	8 823 529	7 058 824	105 882 353	0,85	0	85 500 000	15 088 235	4 500 000	794 118	5,00
Oś 3	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	414 352 941	352 200 000	62 152 941	44 668 235	17 484 706	414 352 941	0,85	0	334 590 000	59 045 294	17 610 000	3 107 647	5,00
Oś 4	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	254 085 408	215 972 597	38 112 811	33 347 791	4 765 020	254 085 408	0,85	0	205 172 597	36 206 929	10 800 000	1 905 882	5,00
Oś 5	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	494 705 882	420 500 000	74 205 882	51 723 529	22 482 353	494 705 882	0,85	0	391 065 000	69 011 470	29 435 000	5 194 412	7,00
Oś 6	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	329 635 718	280 190 360	49 445 358	39 310 000	10 135 358	329 635 718	0,85	0	260 577 035	45 984 183	19 613 325	3 461 175	7,00
Oś 7	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	232 106 305	197 290 359	34 815 946	34 815 946	0,00	232 106 305	0,85	0	184 441 259	32 548 458	12 849 100	2 267 488	6,51
Oś 8	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	158 235 294	134 500 000	23 735 294	21 980 000	1 755 294	158 235 294	0,85	0	126 001 582	22 235 573	8 498 418	1 499 721	6,32
Oś 9	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	280 705 882	238 600 000	42 105 882	29 449 412	12 656 470	280 705 882	0,85	0	224 284 000	39 579 529	14 316 000	2 526 353	6,00
Oś 10	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	83 176 471	70 700 000	12 476 471	10 605 000	1 871 471	83 176 471	0,85	0	70 700 000	12 476 471	0,00	0,00	0,00
Razem	EFRR	Reg. Słabiej rozwinięte	2 076 673 644	1 765 172 597	311 501 045	182 001 319	129 499 726	2 076 673 642	0,85	0	1 659 262 241	292 810 982	105 910 356	18 690 063	6,00
Razem	EFS	Reg. Słabiej rozwinięte	803 153 787	682 680 719	120 473 069	106 710 946	13 762 123	803 153 788	0,85	0	641 719 876	113 244 685	40 960 843	7 228 384	6,00
ŁĄCZNIE		Reg. Słabiej rozwinięte	2 879 827 431	2 447 853 316	431 974 114	288 712 265	143 261 849	2 879 827 430	0,85	0	2 300 982 117	406 055 667	146 871 199	25 918 447	6,00

Tabela 18c: Plan finansowy w podziale na osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionu i cele tematyczne (EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 1	102 900 000	18 158 823	121 058 823
1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 3	345 000 000	60 882 353	405 882 353
2. Społeczeństwo informacyjne	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 2	90 000 000,00	15 882 353	105 882 353
3. Energia	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 4	352 200 000	62 152 941	414 352 941
4. Środowisko	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 5	41 300 000	7 288 235	48 588 235
4. Środowisko	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 6	174 672 597	30 824 576	205 497 173
5. Transport	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 7	420 500 000	74 205 882	494 705 882
6. Rynek pracy	EFS	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 8	280 190 360	49 445 358	329 635 718
7. Włączenie społeczne	EFS	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 9	197 290 359	34 815 946	232 106 305
8. Edukacja	EFS	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 10	134 500 000	23 735 294	158 235 294
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 9	193 300 000	34 111 764	227 411 764
9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	EFRR	region słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 10	45 300 000	7 994 118	53 294 118
Ogółem	EFRR +EFS			2 377 153 316	419 497 643	2 796 650 959

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia celów która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (mln EUR)

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na program (%)
3. Energia	252 246 000	10,96%
4. Środowisko	44 903 208	1,95%
5. Transport	72 800 000	3,16%
Ogółem	369 949 208	16,08%

SEKCJA 4. Zintegrowane podejście terytorialne¹⁰

Jak wykazała ocena ex ante projektu Programu, terytorialne podejście obok architektury celów oraz przyjętej strategii finansowej, jest ważnym instrumentem dostosowującym interwencję Programu do specyfiki potencjału Wielkopolski. Terytorializacja ma służyć nie tylko reagowaniu na zróżnicowania wewnętrzne, ale przede wszystkim na pobudzaniu wewnętrznie zróżnicowanych potencjałów regionu.

Zintegrowane podejście terytorialne obejmuje:

- koperty finansowe,
- system preferencji dla projektów, bądź odbiorców pomocy, z obszarów określanych jako regionalne Obszary Strategicznej Interwencji (OSI).

Krajowe OSI

UP zawiera zobowiązanie Polski do szczególnego uwzględniania kilku istotnych typów obszarów realizacji polityk objętych WRS. Na terenie Wielkopolski występują następujące OSI:

- Miasto wojewódzkie i jego obszar funkcjonalny – ten obszar wsparcia objęty zostanie ZIT, o czym mowa w Sekcji 4.2.
- Miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji – OSI objęte wsparciem, o którym mowa w Sekcji 4.2.
- Obszary wiejskie, w szczególności o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe - działania koncentrować się będą przede wszystkim na usuwaniu przyczyn zagrażających trwałej marginalizacji. Przewiduje się wspieranie działań w ramach następujących PI: 7.2.; 9.2.

Regionalne OSI

W ramach poszczególnych PI na etapie wdrażania stosowane będą preferencje¹¹ dla projektów lub odbiorców pomocy z określonych typów obszarów, wynikających wprost lub pośrednio ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Indykatory zestaw PI, w ramach których zakłada się stosowanie preferencji dla projektów lub odbiorców pomocy z poszczególnych regionalnych OSI obejmuje:

- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich – PI 7.2;
- Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – PI 3.1, 8.5, 9.2, 9.8, 10.1, 10.4;
- Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych – PI 3.1, 8.7;
- Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze – PI 3.1, 8.5, 8.7;
- Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe – PI 3.4, 9.7, 10.1;

Obszar zależny od sektora paliwowo-energetycznego (w PZPWW określony jako Koniński Ośrodek Przemysłowy) – PI 3.1, 3.4, 6.5, 8.7, 8.9.

Koperty finansowe w ramach OSI regionalnych

¹⁰ Granice poszczególnych obszarów, zarówno dla kopert finansowych (w tym dla ZIT), jak i dla OSI, określi odpowiednia uchwała ZWW, bądź zostanie to określone w Szczegółowym opisie osi priorytetowych (SzOP).

¹¹ Skalę preferencji określi SzOP.

Dla OSI „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne” (Gniezno, Konin, Leszno, Piła i ich obszary funkcjonalne), ustanowione zostaną koperty finansowe. Zakres interwencji wynegocjowany zostanie w partnerstwie z samorządami poszczególnych ośrodków, m.in. w ramach PI: 2.3; 3.1; 4.3; 4.5; 7.2; 9.7, 10.3 bis oraz 10.4.

Obszary wiejskie w WRPO 2014+

Szacuje się, że na obszary wiejskie w WRPO 2014+ przeznaczonych zostanie min. 11% alokacji Programu. Wsparcie będzie dotyczyć m.in. przedsiębiorczości, lepszego wykorzystanie kapitału ludzkiego, w tym reorientacji zawodowej rolników, rewitalizacji społecznej i infrastrukturalnej. Specyficzne rozwiązania lub dedykowane instrumenty na rzecz obszarów wiejskich znajdują się w dokumentach wdrożeniowych.

W ramach wybranych priorytetów inwestycyjnych przewiduje się wsparcie komplementarnych projektów względem projektów realizowanych przez Lokalne Grupy Działania oraz Lokalne Grupy Rybackie, finansowanych ze środków PROW, w ramach lokalnych strategii rozwoju. PI, w ramach których stosowane będą preferencje dla wymienionych wyżej projektów, określone zostaną w SzOP.

4.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)

Nie przewiduje się wsparcia RLKS.

4.2. Zrównoważony rozwój obszarów miejskich

Wymiar miejski zajmuje zasadnicze miejsce w WRPO 2014+. Wsparcie uzyskają wszystkie typy miast: ośrodek wojewódzki, regionalny, ośrodki subregionalne i lokalne. Poszczególne PI oferują miastom wsparcie odpowiadające na ich specyficzne potrzeby oraz potencjały rozwojowe.

Interwencję WRPO 2014+ z punktu widzenia potrzeb rozwojowych miast można podzielić na:

- Wsparcie ogólnie dostępne, także dla obszarów wiejskich, obejmujące takie sfery, jak gospodarka, transport, rozwój cyfrowy, energia i środowisko, rynek pracy, edukacja, czy sfera społeczna.
- Instrumenty specyficzne dla miast, dostępne tylko dla tych ośrodków, oraz stosujące dla miast określone preferencje.

W ramach WRPO 2014+ określone zostaną koperty finansowe dla ZIT-ów oraz miast subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych.

W ramach WRPO 2014+ realizowane będą następujące Zintegrowane Inwestycje Terytorialne:

- ZIT dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania – obejmować będzie obszar następujących gmin: Poznań, Buk, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Oborniki, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Skoki, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Śrem, Tarnowo Podgórne. W skład Związku ZIT poza wskazanymi gminami może należeć również Powiat Poznański.
- ZIT dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim – obejmować będzie obszar następujących gmin: Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Blizanów, Brzeziny, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Koźminek, Lisków, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska), Przygodzice, Raszków, Sieroszewice, Sośnie, Sta-

wiszyn, Szczytniki, Żelazków. W skład Związku ZIT poza wskazanymi gminami mogą należeć również powiaty: Kaliski, Ostrowski, Pleszewski.

Ramy organizacyjne ZIT

Obszar realizacji ZIT – Delimitacja obszarów funkcjonalnych na potrzeby realizacji ZIT została dokonana stosownymi uchwałami Zarządu Województwa.

Zakres delegacji zadań - Z jednostkami wchodzącymi w skład ZIT-ów zawarte zostaną porozumienia określające zakres delegacji zadań, obejmujący udział w wyborze projektów i obowiązków.

Tryb wyboru projektów - przewiduje się wykorzystanie konkursowego i pozakonkursowego trybu wyboru projektów.

Koordinacja między IZ a Związkiem ZIT - Na poziomie zarządzania WRPO 2014+ oraz Związków ZIT powołane zostaną odpowiednie struktury koordynacyjne. Na poziomie Programu będzie to komitet monitorujący WRPO 2014+. Ponadto jedna z komórek organizacyjnych IZ WRPO 2014+ będzie koordynować i monitorować działania podejmowane przez związki ZIT. Dotyczyć to będzie opracowania propozycji kryteriów wyboru projektów skierowanych pod obrady komitetu monitorującego WRPO 2014+, ustalania harmonogramu naboru wniosków, ogłaszania wspólnych konkursów, powołania zespołów roboczych dotyczących rozwiązywania kwestii problemowych. Ponadto funkcjonować będzie podkomitet/y monitorujący/e ds. ZIT i/lub Komitet/y sterujący/e ZIT.

W celu zapewnienia efektywnego funkcjonowania systemu koordynacji działań realizowanych w ramach ZIT-ów oraz pozostałych obszarów wsparcia WRPO 2014+ szczegółowe rozwiązania będą określały odpowiednie porozumienia między IZ WRPO 2014+ a Związkami ZIT, a także procedury wdrożeniowe. Ponadto Związki ZIT oraz projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach tego mechanizmu, zostaną objęte wspólnymi działaniami (wytycznymi) horyzontalnymi.

Tabela 20: Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich – szacunkowa alokacja wsparcia z EFRR i szacunkowa alokacja EFS

Fundusz	Szacunkowa kwota wsparcia EFRR dla zintegrowanych przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz szacunkowa alokacja EFS (EUR)	Udział całkowitej alokacji funduszu w Programie
Łącznie EFRR	235 700 000	14,21%
Łącznie EFS	30 000 000	4,67%
Razem EFRR + EFS	265 700 000	11,55%

4.3. Zintegrowane inwestycje terytorialne (poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi)

Nie planuje się wsparcia w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych innych obszarów niż miejskie z ich obszarami funkcjonalnymi (ZIT dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, ZIT dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim) opisanych w sekcji 4.2.

4.4. Rozwiązania dotyczące przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych w ramach programu operacyjnego, z

udziałem beneficjentów znajdujących się w co najmniej jednym innym państwie członkowskim

Na tym etapie nie przewiduje się w ramach WRPO 2014+ przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych.

4.5. Wkład planowanych przedsięwzięć w ramach programu w odniesieniu do strategii makroregionalnych i strategii morskich, z zastrzeżeniem potrzeb obszaru objętego programem zidentyfikowanych przez państwo członkowskie

A. Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego

Wszystkie priorytety SUE RMB mają ważne znaczenie dla realizacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Należy jednak wziąć pod uwagę to, iż Wielkopolska nie jest regionem leżącym bezpośrednio nad Bałtykiem. Stanowi pewnego rodzaju pogranicze regionu bałtyckiego łącząc go z innymi makroregionami Europy. Dlatego priorytety WRPO 2014+ są pochodną ważnych kwestii bałtyckich, ale także istotnych na przykład dla Europy Środkowej.

WRPO 2014+ może wnieść istotny wkład w realizację poszczególnych priorytetów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, lecz z zastrzeżeniami, jak wyżej:

Ocalić morze - Wielkopolska leży całkowicie w obszarze zlewni Morza Bałtyckiego. W związku z tym szczególne znaczenie będzie mieć realizacja projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, co może znacznie wpłynąć na stan wód w Morzu Bałtyckim. Znaczenie będzie mieć także odpowiednia gospodarka odpadami, szczególnie niebezpiecznymi. Kwestią globalną są skutki zmian klimatu oraz stan środowiska, zatem każde działanie WRPO 2014+ w tym obszarze przyczyni się do poprawy stanu Morza Bałtyckiego.

Połączyć region – Spójność komunikacyjna, rozumiana szeroko, jako przepływ towarów ludzi, czy informacji, a także infrastruktura temu służąca, to także kluczowe kwestie dla Wielkopolski. Rozbudowa infrastruktury w tym zakresie przyczynić się może do poprawy zewnętrznych powiązań makroregionu bałtyckiego, szczególnie z Europą Południową.

Zwiększyć dobrobyt – WRPO 2014+ przyczyni się do osiągnięcia wszystkich celów w tym zakresie. Wykorzystanie potencjału B+R, MSP oraz ludzkiego, to główne priorytety Wielkopolski.

Wielkopolska nie jest regionem przygranicznym. W ramach WRPO nie są planowane na tym etapie projekty wspólne z innymi regionami unijnymi. Jednak równie znaczący wkład wnieść będą projekty realizowane wyłącznie na terenie Wielkopolski. Dla zapewnienia ich spójności z celami Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego wykorzystane zostaną takie instrumenty, jak ocena merytoryczna projektów, monitoring i ewaluacja, pozwalające na bieżące dostosowywanie celów regionalnych do celów bałtyckich.

B. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020

WRPO 2014+ przyczyni się także do realizacji *Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020* (dalej: SRPZ) identyfikującej problemy rozwojowe na poziomie ponadregionalnym. Program uwzględnia ustalenia zawarte w tej Strategii, gdyż są one źródłem wartości dodanej i zwiększają synergię poszczególnych działań. Stanowi instrument integracji i koordynacji działań regionalnych realizowanych przez RPO poszczególnych województw Polski Zachodniej, a także koordynacji działań w ramach RPO z działaniami PO krajowych, dotyczącymi tych województw.

SRPZ oraz zaprojektowany w jej ramach system realizacji, są instrumentami integrującymi i koordynującymi działania regionalnych i krajowych PO dla tej części Polski na rzecz „Wzrostu konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim przez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu”, co jest celem głównym tej strategii, w ramach następujących celów szczegółowych:

- I. Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu.
- II. Budowa oferty gospodarczej makroregionu.
- III. Wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.

SEKCJA 5. Szczegółowe potrzeby obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym

5.1. Obszary geograficzne najbardziej dotknięte ubóstwem/grupy docelowe najbardziej zagrożone dyskryminacją

Wielkopolska, mimo swej relatywnie dobrej sytuacji gospodarczej, charakteryzuje się poziomem ubóstwa wyższym od wartości dla kraju, niezależnie od tego, czy mowa o minimum egzystencji, o relatywnej, ustawowej, czy urealnionej granicy ubóstwa. W Wielkopolsce znajdują się obszary na których widoczne są zjawiska ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie odsetka osób objętych pomocą społeczną, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, czy odsetka długotrwale bezrobotnych.

Pośrednio obszarami ubóstwa są także obszary o niskiej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, a także innych głównych ośrodków regionu, obszary o najniższej dostępności do usług, obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, czy obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Na obszarach tych, wyznaczonych m.in. na potrzeby programowania, będą stosowane preferencje, co opisano w sekcji 4.

Podobnie jak w kraju, poziom ubóstwa jest wyższy na wsi niż w miastach. Ponadto, jest on tym wyższy, im mniejsze jest miasto. Dlatego wieś i małe miasta stanowią obszary szczególnie dotknięte ubóstwem i w związku z tym stanowią obszary szczególnej potrzeby przeciwdziałania temu zjawisku.

W odniesieniu do grup ludności, szczególnie dotknięte, narażone na ubóstwo, są dzieci z ubogich/wieloprotblemowych rodzin/środowisk (zjawisko dziedziczenia ubóstwa), rodziny z dziećmi (szczególnie wielodzietne), młodzież opuszczająca placówki penitencjarne i pieczy zastępczej, osoby starsze, osoby słabo wykwalifikowane i bez doświadczenia zawodowego, bezrobotni, zwłaszcza długotrwale, osoby w wieku produkcyjnym nieaktywne zawodowo, a także niepełnosprawne, wyłączone z rynku pracy ze względu na opiekę nad osobą starszą, osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, bezdomne, osoby zamieszkujące obszary wiejskie.

5.2. Strategia służąca zaspokojeniu szczególnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem oraz, w stosownych przypadkach, wkład zintegrowanego podejścia ustanowionego w umowie partnerstwa

Problem ubóstwa ma charakter wielodyscyplinarny. Strategią WRPO 2014+ w odniesieniu do walki z ubóstwem jest:

- z jednej strony pakiet interwencji, które bezpośrednio lub pośrednio przeciwdziałają ubóstwu,
- z drugiej strony preferowanie wybranych obszarów przy realizacji innych projektów.

Pakiet instrumentów interwencji w zakresie przeciwdziałania ubóstwu w WRPO 2014+ przedstawiono w poniższej tabeli. Dla projektów realizowanych w ramach celów tematycznych 8 – 10 stosowane będą preferencje uwzględniające ustalenia Umowy Partnerstwa w tym zakresie. Ponadto stosowane będą preferencje dla projektów realizowanych na OSI regionalnych (opisane w sekcji 4). Skalę preferencji określi Szczegółowy Opis Priorytetów.

Tabela 22: Przedsięwzięcia mające na celu zaspokojenie szczególnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem

Grupa docelowa/obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym bierne zawodowo, w szczególności osoby starsze w wieku 50 lat i więcej, niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, ubodzy pracujący	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8.	Oś 6. Rynek pracy Oś 7. Włączenie społeczne	EFS	Słabo rozwinięty	8.5 8.7 9.4 9.7 9.8
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wyłączeniem z rynku pracy ze względu na stan zdrowia	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 8.10, 9.7.	Oś 6. Rynek pracy Oś 7. Włączenie społeczne	EFS	Słabo rozwinięty	8.10 9.7
Osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, bezdomni	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9.4, 9.7 9.8.	Oś 7. Włączenie społeczne	EFS	Słabo rozwinięty	9.4 9.7 9.8
Dzieci, młodzież przebywająca i opuszczająca placówki resocjalizacyjne i pieczy zastępczej, wychowująca się w rodzinach wieloproblemowych, uczniowie pochodzący z rodzin najuboższych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytetach inwestycyjnych 9.4, 9.7., 10.1.	Oś 7. Włączenie społeczne Oś 8 Edukacja	EFS	Słabo rozwinięty	9.4 9.7 10.1.
Kobiety i mężczyźni w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego	Typy przedsięwzięć zaplanowane w osi priorytetowej i priorytecie inwestycyjnym 8.8.	Oś 6. Rynek pracy	EFS	Słabo rozwinięty	8.8.

SEKCJA 6. Szczególne potrzeby obszarów geograficznych, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych

Obszary trudności przyrodniczych

Wyniki części diagnostycznej Programu wskazują na kilka kluczowych problemów przyrodniczych w Wielkopolsce. Do najważniejszych wyzwań w tym zakresie należą przede wszystkim:

- ograniczone i niewłaściwie wykorzystywane zasoby wodne,
- defragmentacja przyrodnicza i zmniejszająca się różnorodność biologiczna,
- koncentracja zjawisk negatywnych w największych ośrodkach miejskich oraz na obszarach przemysłowych.

Z punktu widzenia dwóch pierwszych, wymienionych wyzwań obszarem problemowym jest cały obszar regionu. Cała Wielkopolska jest obszarem deficytu wody oraz w całości podlega ochronie przyrody. Dlatego instrumenty wsparcia z zakresu zrównoważonego rozwoju, zaprojektowane w ramach poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych (5.2. *Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami*; 6.2. *Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie*; 6.4. *Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także przez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę*), w większości nie zawierają ograniczeń obszarowych.

Obszarami szczególnej troski Programu, ze względu na koncentrację zagrożeń przyrodniczych, co pogarsza warunki życia i obniża konkurencyjność, są miasta, dla których dedykowany jest Priorytet Inwestycyjny 6.5. *Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojennych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu*. W miastach szczególnymi zagrożeniami są obszary zdegradowane, niska jakość powietrza, duży ruch drogowy, wysokie poziomy hałasu, a także emisje gazów cieplarnianych.

Obszary trudności demograficznych

W Wielkopolsce obserwowane są, choć nie zawsze w tej samej skali, są wszystkie zjawiska demograficzne rejestrowane na poziomie krajowym. Występuje depopulacja, starzenie się społeczeństwa, czy zmiany zasobów pracy. Do 2020 r. populacja osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy się w porównaniu z 2013 r. o ok. 25%, a do 2035 roku o blisko 55%, natomiast populacja osób w wieku przedprodukcyjnym (0-14 lat) w województwie ma zwiększyć się do roku 2020 o 4%, natomiast w późniejszym okresie prognozowany jest jej spadek o 19% (w 2035 r.). Obserwuje się migracje, niską dzietność, wzrost długości życia przy jednoczesnym spadku liczby lat przeżytych w zdrowiu, a w relacji do rynku pracy niską aktywność zawodową.

Zjawiska te silnie różnicują przestrzeń województwa, jednak żadnej jego części nie można uznać jako szczególnie zagrożoną.

WRPO 2014+ nie różnicuje województwa na obszary o mniejszej lub większej skali problemów demograficznych. Każda część regionu ma swoje problemy w tym zakresie, choć o innym charakterze.

Czynniki demograficzne brane są pod uwagę przy wyznaczaniu takich obszarów interwencji jak:

- obszary funkcjonalne miast, na których realizowane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, oraz
- obszary problemowe, dla których stosowane będą preferencje przy realizacji poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych (wymienione w sekcji 4), w tym m.in.:
 - wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
 - obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
 - obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.

W ramach WRPO 2014+, poza stosowaniem preferencji dla projektów z obszarów, do wyznaczania których brane są pod uwagę wskaźniki demograficzne, realizowane będą działania przeciwdziałające, bezpośrednio lub pośrednio, niekorzystnym trendom demograficznym. Realizowane będą m.in. działania poprawiające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, w tym w zakresie edukacji, czy ochrony zdrowia, a także wspierające rozwój rynku pracy.

SEKCJA 7. Instytucje i podmioty odpowiedzialne za zarządzanie, kontrolę i audyt oraz rola poszczególnych partnerów

7.1. Odpowiednie instytucje i podmioty

Tabela 23: Odpowiednie instytucje i podmioty

Instytucja/podmiot	Nazwa Instytucji/podmiotu, departamentu lub innej jednostki	Kierownictwo instytucji/podmiotu (funkcja lub stanowisko)
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Wielkopolskiego	Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Instytucja Certyfikująca	Zarząd Województwa Wielkopolskiego	Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Instytucja Audytowa	Ministerstwo Finansów	Minister właściwy ds. finansów publicznych
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE	Ministerstwo Finansów	Minister właściwy ds. finansów publicznych

7.2. Zaangażowanie właściwych partnerów

7.2.1. Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego

Artykuł 5 rozporządzenia ogólnego przewiduje włączanie partnerów w zarządzanie funduszami, i to już w fazie opracowywania Programu, a także we wdrożeniu, monitorowaniu i ewaluacji. Uwzględnienie zasady partnerstwa na wszystkich etapach zarządzania da gwarancję uczynienia partnerstwa procesem dynamicznym, ułatwiającym dialog przy podejmowaniu decyzji, a także w realizacji i ewaluacji działań Programu.

Na etapie przygotowania Programu

26 listopada 2012 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr 2760/2012 powołał Zespół ds. opracowania regionalnego programu operacyjnego dla województwa wielkopolskiego na lata 2014-2020 (Zespół Wielkopolska 2014+), którego zadaniem było uzgadnianie i dokonywanie ramowych ustaleń niezbędnych do prac nad projektem programu operacyjnego. W skład Zespołu Wielkopolska 2014+ weszli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Każda istotna zmiana w tekście projektu WRPO 2014+ była przedmiotem konsultacji z ww. jednostkami. W pracach Zespołu uczestniczyli także przedstawiciele innych jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego – w zależności od omawianej problematyki.

Kolejnym krokiem w ramach prac nad WRPO 2014+ było uruchomienie w grudniu 2012 roku internetowego Systemu Ewidencji Przedsięwzięć na lata 2014-2020 (SEP 2014-2020), w którym wszyscy potencjalni beneficjenci Programu mogli zgłaszać swoje propozycje projektów do realizacji w perspektywie 2014-2020. SEP 2014-2020 umożliwił poznanie oczekiwań i planów inwestycyjnych podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji społecznych oraz dokonanie odpowiedniej alokacji środków finansowych dostępnych w WRPO 2014+.

W maju 2013 r. przekazano do Ministerstwa właściwego ds. rozwoju regionalnego wstępny zarys WRPO 2014+, celem dokonania oceny zgodności tego dokumentu z Załoženiami Umowy Partnerstwa. Po ocenie projektu WRPO 2014+ Ministerstwo przesłało listę sprawdzającą, zawierającą uwagi poszczególnych departamentów MIR, stanowiącą materiał pomocniczy przy opracowywaniu kolejnej wersji Programu. W międzyczasie szereg merytorycznych uwag do projektu WRPO 2014+ zgłosiło Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Realizując zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów oraz zasadę partnerstwa prace prowadzi Grupa Konsultacyjna Wielkopolska 2014+. Do prac w Grupie zaproszeni zostali przedstawiciele strony rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społeczno-gospodarczych, środowisk naukowych oraz innych jednostek zainteresowanych rozwojem Wielkopolski. Zadaniem Grupy było wsparcie tworzenia nowego Programu przez bieżące konsultacje kluczowych kwestii. Członkowie Grupy mieli możliwość odniesienia się do kolejnych wersji projektu WRPO 2014+ oraz innych dokumentów programowych drogą elektroniczną, a także podczas posiedzeń Grupy. Skład Grupy konsultacyjnej Wielkopolska 2014+ oraz innych instytucji włączonych w prace programowe umieszczony został w załączniku do Programu.

Konsultacje społeczne rozpoczęły się 14 października 2013 r. W ramach konsultacji odbyły się konferencje konsultacyjne w 5 ośrodkach subregionalnych – największych miastach Wielkopolski: w Lesznie, Koninie, Kaliszu, Pile i Poznaniu. W ramach konsultacji zgłoszono wiele propozycji zmian zapisów, o różnym stopniu istotności i szczegółowości. Zainteresowani mogli przekazywać swoje uwagi i propozycje do projektu Programu w trakcie spotkań konsultacyjnych oraz przez wypełnienie specjalnego formularza i przesłanie go drogą elektroniczną. Głosy w dyskusji oraz propozycje zmian sformułowane w formularzach dotyczyły przede wszystkim zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, korekt zapisów części diagnostycznej, pola interwencji w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych, czy rozszerzenia listy potencjalnych beneficjentów. Wszystkie uwagi, zgłoszone ustanie w trakcie konferencji, bądź pisemnie, były analizowane i w miarę możliwości uwzględnione w korekcie odpowiednich zapisów projektu Programu. Przeanalizowanie uwag zgłoszonych na formularzach oraz zgłoszonych w trakcie konferencji nie zakończyło konsultacji Programu. Do Zarządu Województwa i zespołu przygotowującego Program nadal wpływały formułowane na piśmie propozycje i oficjalne stanowiska różnych instytucji i gremiów dotyczące uwzględnienia w Programie różnych kwestii. Ponadto zespół przygotowujący projekt WRPO 2014+ na bieżąco kontaktował się z różnymi instytucjami, ekspertami, środowiskami, zasięgając opinii w konkretnych kwestiach i dokonując odpowiednich uzgodnień. Organizowane były bilateralne spotkania z zainteresowanymi partnerami z regionu – odbyły się spotkania m.in. z samorządowcami z powiatu konińskiego, tureckiego, kolskiego, leszczyńskiego, czy gnieźnieńskiego, dotyczące zapisów projektu Programu, w tym w szczególności terytorialnego podejścia.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ)

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzono postępowanie SOOŚ, w ramach której wykonano Pro-

gnozę oddziaływania na środowisko. Zakres i treść Prognozy są zgodne z wymogami art. 51 ust. 2 ww. ustawy, a także zostały uzgodnione z Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu (dalej: WPWIS) i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (dalej: RDOŚ). Te same instytucje wydały opinię do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu WRPO 2014+.

W ramach Prognozy przeprowadzono analizę możliwych oddziaływań na środowisko oraz ludzi, które mogą powstawać w związku z realizacją zamierzeń zawartych w WRPO 2014+. W pracach nad Prognozą zastosowano model oparty na ocenie polityk, a za najbardziej szczegółowy poziom w ocenie uznano priorytety inwestycyjne. Przy sporządzaniu Prognozy oceniano, jak zaproponowane kierunki działań wpłyną na środowisko i czy należy je ujmować one kwestie ochrony środowiska.

Z uwagi na ogólny charakter ocenianego dokumentu wszystkie rozważania dotyczące oddziaływań miały charakter teoretyczny, a zidentyfikowane oddziaływania mają charakter potencjalny. Ich wystąpienie jest ściśle uzależnione od typu projektu zaakceptowanego do dofinansowania, w szczególności od lokalizacji oraz rozwiązań projektowo-technologicznych zastosowanych w realizacji konkretnego przedsięwzięcia. Prognoza zawiera rekomendacje dotyczące propozycji ulepszenia zapisów WRPO 2014+, lub do wykorzystania na etapie wdrożeniowym. W Prognozie podkreślone zostało także, iż możliwe jest uniknięcie lub znaczne minimalizowanie potencjalnych negatywnych oddziaływań pod warunkiem wyboru do dofinansowania projektów, w których w sposób prawidłowy uwzględnione zostaną kwestie środowiskowe na etapie projektowania przedsięwzięcia, a także na etapie uzyskiwania zezwoleń na inwestycję.

Zgodnie z ustaleniami wynikającymi z Prognozy WRPO 2014+ przeprowadzenie procedury transgranicznej nie jest wymagane. Realizacja założeń WRPO 2014+ nie będzie bowiem powodowała wystąpienia negatywnego oddziaływania na terytorium sąsiednich krajów.

RDOŚ w swojej opinii przedstawił 14 uwag, w tym dwie dotyczyły projektu WRPO 2014+, a 12 treści Prognozy. Uwagi zostały rozpatrzone. Część z nich dotyczyła konieczności uzupełnienia zapisów Prognozy o ocenę oddziaływań lub dodania stosownych definicji – uznano je za zasadne i odpowiednio zmieniono treść Prognozy. Jedna uwaga dotyczyła zalecenia zwiększenia stopnia szczegółowości przeprowadzonej oceny, jednak z uwagi na poziom szczegółowości danych zawartych w ocenianym dokumencie nie było to możliwe. W odniesieniu do uwagi dotyczącej monitoringu, uzupełniono treść Prognozy proponując rozszerzenie zakresu merytorycznego planowanych ewaluacji. WPWIS zaopiniował projekt WRPO 2014+ wraz z Prognozą pozytywnie, nie wnosząc uwag.

Projekt WRPO 2014+ oraz Prognoza, w ramach procedury SOOŚ, poddane zostały konsultacjom społecznym w terminie od 28 października 2013r. do 18 listopada 2013r. w ramach których można było wyrazić opinię o tych dokumentach. Informację o rozpoczęciu konsultacji społecznych wraz z projektem WRPO 2014+ i Prognozą umieszczono w BIP oraz na stronie internetowej WRPO. Informację umieszczono także na tablicy ogłoszeń w Urzędzie oraz opublikowano w gazecie o zasięgu regionalnym. Wnioski wynikające z Prognozy prezentowane były również w trakcie konferencji subregionalnych. W ramach konsultacji społecznych, będących częścią SOOŚ¹², do Prognozy zgłoszona została jedna uwaga w trakcie konferencji konsultacyjnej w Poznaniu, przez RDOŚ w Poznaniu.

Skuteczne wdrażanie WRPO 2014+ zapewni przede wszystkim system ewaluacji i monitoringu Programu. Przewidziano prowadzenie monitoringu przez cały okres programowania. IZ WRPO 2014+ zapewni prowadzenie ewaluacji Programu, w szczególności przez

¹² Ponadto odbyły się konsultacje społeczne projektu WRPO 2014+ zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z których opracowano i opublikowano raport podsumowujący konsultacje społeczne.

przygotowanie planu ewaluacji oraz zlecanie i realizację badań ewaluacyjnych. Ponadto powołany zostanie KM, który realizować będzie zadania pozwalające na skuteczne monitorowanie skutków wdrażania niniejszego programu (także w aspektach środowiskowych). W projekcie WRPO 2014+ opisany został system prowadzenia monitoringu skutków realizacji zamierzeń zawartych w niniejszym dokumencie. Wykorzystuje on zaproponowane wskaźniki (produktu i rezultatu) realizacji celów poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Przeciętnie dla jednego PI zaproponowano 2 wskaźniki rezultatu oraz od 1 do 2 wskaźników produktu w odniesieniu do priorytetów inwestycyjnych finansowanych w ramach EFRR i do ok. 5 w odniesieniu do priorytetów inwestycyjnych finansowanych w ramach EFS. Wskaźniki umożliwiające monitorowanie wdrażania WRPO 2014+ w odniesieniu do kwestii środowiskowych przewidziano w ramach Osi 3. i 4., zorientowanych m.in. na wspieranie działań związanych z ochroną środowiska i obniżeniem emisji. Większa liczba wskaźników ujęta zostanie w szczegółowym opisie osi priorytetowych.

W Prognozie zwrócono uwagę, na to, iż monitoringowi i ewaluacji powinny podlegać szczególnie: wartość prośrodowiskowych inwestycji wspartych w ramach WRPO 2014+; liczba zastosowanych innowacji prośrodowiskowych oraz zwiększających adaptację do zmian klimatu; liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie OZE, kogeneracji, termomodernizacji i zainstalowanej mocy. Prognoza zaleca uzupełnienie ww. katalogu o ewaluację wpływu na środowisko (z uwzględnieniem ochrony bioróżnorodności i zmian klimatu) realizacji poszczególnych osi priorytetowych przeprowadzanych w formie ewaluacji on-going oraz ewaluacji ex-post.

Na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu

Na etapie wdrażania WRPO 2014+ zaplanowano następujące formy partnerstwa:

- Z komitetem monitorującym (dalej KM) WRPO 2014+, który będzie głównym realizatorem zasady partnerstwa na poziomie regionalnym, jako podmiot konsultacyjno-kontrolny. W jego skład wejdą partnerzy społeczno-gospodarczy reprezentujący najważniejsze obszary z punktu widzenia zakresu merytorycznego Programu. Do zadań KM w nowej perspektywie finansowej będzie należało m. in.:
 - zatwierdzenie kryteriów wyboru projektów,
 - zatwierdzenie wszelkich zmian programu operacyjnego,
 - wydawanie zaleceń, co do realizacji Programu,
 - zatwierdzanie strategii komunikacji,
 - zatwierdzanie planu ewaluacji.
- Z komitetami sterującymi ZIT, które będą realizatorem zasady partnerstwa na poziomie miejskich obszarów funkcjonalnych, na których realizowane będą ZIT-y.
- Z grupami roboczymi przy Komitecie Monitorującym - w razie potrzeby powoływane będą grupy robocze przy KM, które stanowiąc będą mechanizm uzupełniający działanie komitetu. W skład tych grup będą wchodzić m.in. partnerzy społeczno-gospodarczy z obszarów, których dotyczyć będzie dana grupa robocza.
- Z Grupą Współpracy Europejskiej - przewiduje się dalsze funkcjonowanie Grupy Współpracy Europejskiej, którą planuje się dodatkowo rozszerzyć o partnerów społeczno-gospodarczych. Działanie Grupy będzie miało na celu prowadzenie wspólnych działań na rzecz promocji Funduszy Europejskich w Wielkopolsce oraz wymianę informacji między instytucjami.

- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - przekazywanie przez stronę internetową informacji na temat postępów realizacji Programu.

W zakresie monitorowania współpraca z partnerami społecznymi obejmie:

- W ramach komitetu monitorującego – udział partnerów społecznych w jego pracach.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - przekazywanie m.in. przez stronę internetową informacji o postępach realizacji Programu.

W odniesieniu do ewaluacji współpraca obejmie:

- W ramach grupy sterującej ewaluacją – dla potrzeb perspektywy finansowej 2014– 2020 nastąpi rozszerzenie składu grupy sterującej o większe grono partnerów społeczno-gospodarczych.
- W ramach grup roboczych – w razie potrzeby przewiduje się powoływanie grup roboczych, których zadaniem będzie wsparcie jednostki ewaluacyjnej w sprawnym realizowaniu ewaluacji WRPO 2014+.
- Z zainteresowanymi mieszkańcami województwa wielkopolskiego - przekazywanie przez stronę internetową informacji o wykonywanych badaniach.
- W ramach komitetu monitorującego – zatwierdzenie planu ewaluacji WRPO 2014+, akceptacja jego ewentualnych zmian, a także analiza postępów realizacji planu oraz prezentacja wyników badań ewaluacyjnych i wdrażania rekomendacji.

7.2.2. Granty globalne

Wśród instrumentów realizacji WRPO 2014+ nie wyklucza się zastosowania grantów globalnych dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania Programu (w tym organizacji pozarządowych). Szczegóły zostaną określone na etapie wdrażania Programu.

7.2.3. Środki przeznaczone na budowanie potencjału

W realizację projektów, w ramach określonych Priorytetów Inwestycyjnych, zaangażowani zostaną partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe. Realizowane działania przyczynią się m.in. do zwiększania potencjału tych podmiotów i realizacji zasady partnerstwa. Działania te mogą być realizowane m.in. w ramach następujących Priorytetów Inwestycyjnych:

- Finansowane przez Europejski Fundusz Społeczny:
 - 8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;
 - 9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie;
 - 9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;
 - 9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;

- 10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.
- Finansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach finansowania krzyżowego:
 - 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji
 - 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
 - 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
 - 6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także przez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę
 - 6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Przewiduje się również realizację działań skierowanych na wzmacnianie potencjału instytucjonalnego partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych w ramach Osi Priorytetowej Pomoc Techniczna.

SEKCJA 8. Koordynacja między funduszami polityki spójności, EFRROW, EFMR, oraz innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowania oraz EBI

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 jest jednym z elementów systemu wdrażania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFIS). Implikuje to konieczność zastosowania w Programie odpowiednich instrumentów koordynacji na różnych poziomach i płaszczyznach. Kluczowe znaczenie ma odpowiednie wkomponowanie pola interwencji Programu w logikę interwencji na poziomach wspólnotowym i krajowym, a także koordynacja z innymi instrumentami realizacji tych polityk.

Koordynacja, rozumiana jako dopełnianie się polityk, strategii, programów, działań, realizowana jest w ramach WRPO 2014+ na następujących etapach:

- Programowanie – poszczególne elementy pola interwencji Programu, Osie priorytetowe, Priorytety Inwestycyjne, przedsięwzięcia i poszczególne projekty przeanalizowano pod kątem zgodności z odpowiednimi elementami wdrażania innych polityk, komplementarności oraz spodziewanych efektów synergicznych. Ostateczny kształt Programu jest wypadkową potrzeb celów WRPO 2014+ oraz celów innych polityk.
- Wdrażanie projektów – pole interwencji w tym zakresie wynika z uzgodnień i koordynacji działań poszczególnych instytucji wdrażania programów (EFIS).

Wymienione obszary komplementarności są ze sobą ściśle związane i bezpośrednio zależne. W związku z tym tak skonstruowano Program, by idea, jego strategia, tworzyła jak największe możliwości praktycznej realizacji celów, w tym celów wspólnych formułowanych na poziomach wspólnotowym i krajowym.

Dla zapewnienia odpowiednio wysokiego poziomu komplementarności zastosowano szereg instrumentów, zarówno na poziomie programowania, jak i na poziomie konstrukcji systemu wdrażania WRPO 2014+.

Na poziomie programowania:

- Wielofunduszowość WRPO+.
- Analiza doświadczeń perspektywy 2007 – 2013.
- Zachowanie spójności zewnętrznej Programu przez zapewnienie jego zgodności z innymi politykami, zewnętrznymi dokumentami strategicznymi i programowymi.
- Partnerstwo.
- Linia demarkacyjna.

Na poziomie wdrażania

Deklaracja zastosowania odpowiednich mechanizmów implementacyjnych zapewniających odpowiedni poziom komplementarności.

- Identyfikacja głównych obszarów komplementarności.
- Zapewnienie odpowiednich instrumentów analitycznych – monitoring, ewaluacja.
- Zaprojektowanie odpowiednich zarządzania i wdrażania.
- Zapewnienie odpowiedniego wspierania projektów komplementarnych (identyfikacja, nabór, ocena, wybór i realizacja).

- Zapewnienie możliwości realizacji zintegrowanych pakietów projektów w ramach następujących mechanizmów:
 - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
 - Wsparcie wybranych Obszarów Strategicznej Interwencji.
 - Wykorzystanie mechanizmu identyfikacji inteligentnych specjalizacji.
 - Wykorzystanie strategii lub programów rewitalizacyjnych
 - Wykorzystanie strategii niskoemisyjnych/programów gospodarki niskoemisyjnych.
 - Możliwości zastosowania finansowania krzyżowego.
 - Zapewnienie odpowiednich struktur oraz mechanizmów zarządzania i koordynacji.
 - Wykorzystanie mechanizmu Kontraktu Terytorialnego.
 - Projekty pozakonkursowe.
 - Linia demarkacyjna.

W ramach WRPO 2014+ wsparcie będą mogły uzyskać jedynie te projekty, które będą zgodne z demarkacją przeprowadzoną pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi. Linia demarkacyjna jako narzędzie koordynacji służy zapewnieniu, by interwencje finansowane w ramach funduszy WRS były spójne, komplementarne i aby nie istniała możliwość wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji z różnych funduszy i programów.

Tabelę dotyczącą koordynacji zamieszczono w załączniku do Programu.

SEKCJA 9. Warunki wstępne

9.1. Warunki wstępne

Zapisy rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020 uzależniają ich uruchomienie od spełnienia wymogów warunkowości *ex ante*, czyli kryteriów mających na celu zapewnienie określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

Warunki wstępne podzielono na:

- ogólne (dotyczące kwestii horyzontalnych: zapobieganie dyskryminacji, równouprawnienie płci, niepełnosprawność, zamówienia publiczne, pomoc państwa, prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko – EIA oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko – SEA, systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu), odnoszące się do całokształtu interwencji w ramach funduszy WRS,
- tematyczne (przypisane do poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych),
- specyficzne dla Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR).

W prace na rzecz spełnienia warunkowości *ex ante* zaangażowane są instytucje szczebla centralnego, ale również – w ograniczonym stopniu – samorządy wojewódzkie.

Zidentyfikowano 2 obszary, w których niezbędne są działania dla spełnienia warunków *ex ante*:

- W ramach celu tematycznego 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji - warunek 1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.
- W ramach celu tematycznego 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami - warunek 6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności przez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.

W pozostałym zakresie wypełnienie warunków wstępnych spoczywać będzie na poziomie krajowym. Koordynatorem prac w zakresie wypełnienia warunków wstępnych jest Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, natomiast w zakresie warunków specyficznych dla EFRROW i EFMR wiodącą rolę pełni Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z art. 19 rozporządzenia ogólnego, w programie operacyjnym musi znaleźć się odniesienie do wszystkich warunków *ex ante*, które go dotyczą, niezależnie od tego, która instytucja i na jakim szczeblu odpowiada za działania prowadzące do spełnienia tych warunków. Ze względu na szeroki zakres tematyczny WRPO 2014+, łączącego interwencję Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczą wszystkie ogólne i znaczna część tematycznych warunków wstępnych, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność za spełnienie większości warunków ponosi poziom centralny. W sumie zidentyfikowano 21 tematycznych warunków *ex ante*, odnoszących się do WRPO 2014+. 8 z tych warunków (1.2., 4.3., 5.1., 8.1., 8.5., 10.1., 10.3., 10.4.) jest, według zapisów w Załącz-

niku „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020” do Umowy Partnerstwa przyjętej przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r., spełnionych. Pozostało 13 warunków spełnionych częściowo, bądź niespełnionych (1.1., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2., 6.1., 6.2., 7.1., 7.2., 8.2., 8.4., 9.1., 9.3.)

Spośród warunków ex ante wskazanych w załączniku XI do Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2014 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, do WRPO 2014+ nie ma odniesienia 8 warunków ex ante (2.2., 7.3., 7.4., 8.3., 8.6., 9.2., 10.2. oraz warunek dla CT 11).

Jeśli chodzi o ogólne warunki ex ante, to wszystkie wskazane w wyżej wymienionym załączniku do rozporządzenia ogólnego 7 warunków ma odniesienie do WRPO 2014+. Za ich spełnienie jest odpowiedzialny poziom centralny.

Poniższe zestawienie zawiera informacje o zidentyfikowanych warunkach, które mają odniesienie do WRPO 2014+, za których spełnienie odpowiedzialny jest poziom centralny, jak i – w 2 przypadkach – Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

Tabela 24. Wykaz warunków ex ante obowiązujących Program oraz ocena ich spełnienia

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
WARUNKI OGÓLNE						
1. Zapobieganie dyskryminacji Istnienie zdolności administracyjnych które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna	Nie	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie zaangażowania odpowiedzialnych podmiotów w promowanie równego traktowania wszystkich osób w procesie przygotowania i realizacji programów, w tym doradztwo w zakresie równego traktowania w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Nie	- Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r. - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	
			2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji i w kontrolowanie tych funduszy	Nie	Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”	

¹³ W zestawieniu uwzględniono podstawowe informacje zamieszczone w Załączniku do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera wymieniony Załącznik.

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
<u>2. Równouprawnienie płci</u> Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna	Nie	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie równouprawnienia płci przez zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programów, w tym doradztwo w zakresie równouprawnienia płci w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Nie	- Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r. - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	
			2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci, i w kontrolowanie tych funduszy	Nie	Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”	
<u>3. Niepełnosprawność</u> Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport	Nie	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w celu konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych ochronę praw osób niepełnosprawnych lub organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i inne zainteresowane strony w procesie przygotowania i realizacji programów	Nie	- Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 grudnia 2013 r. - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Strategia Rozwoju Kraju 2020	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD) w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE1	6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna		2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki na szczeblu UE i na szczeblu krajowym w dziedzinie niepełnosprawności, w tym, w odpowiednich przypadkach, dostępności i praktycznego stosowania UNCRPD odzwierciedlonej w prawie UE i prawie krajowym, i w kontrolowanie tych funduszy	Nie	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunków ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”	
			3. Uregulowania mające na celu zapewnienie monitorowania wdrażania art. 9 UNCRPD w odniesieniu do funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w procesie przygotowania i realizacji programów	Nie		
4. Zamówienia publiczne Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna	Częściowo	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych przez stosowne mechanizmy	Nie	Implementacja zapisów odpowiednich dyrektyw UE do polskiej ustawy Prawo zamówień publicznych. Ustawa Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 roku (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, Nr 161, poz. 1078 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 28, poz. 143, Nr 87, poz. 484 i Nr 234, poz. 1386) Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunków ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020	
			2. Uregulowania gwarantujące przejrzystość postępowań o udzielanie zamówienia	Tak		
			3. Uregulowania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Tak		
			4. Uregulowania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych	Tak		

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
5. Pomoc państwa Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna	Tak	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm). Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020	
			2. Uregulowania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Tak		
			3. Uregulowania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak		
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) strategicznych ocen oddziaływania na śro-	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport	Częściowo	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Nie	- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Rozporządzenie RM z dnia 25	
			2. Uregulowania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie dyrektyw EIA i SEA	Tak		

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
dowisko Istnienie uregulowań dotyczących efektywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna		3. Uregulowania mające na celu zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego	Tak	czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do UP.	
7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen skutków programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitoro-	1 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 2 - Społeczeństwo informacyjne 3 - Energia 4 - Środowisko 5 - Transport 6 - Rynek pracy 7 - Włączenie społeczne 8 - Edukacja 9 - Infrastruktura dla kapitału ludzkiego 10 - Pomoc techniczna	Nie	1. Uregulowania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych uwzględniające następujące elementy: - identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zagwarantowanie walidacji statystycznej	Nie	Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”	
			2. Ustalenia dotyczące publikacji i dostępności publicznej zdezagregowanych danych	Nie		
			3. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji na temat tego, co jest motywacją przy wyborze działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program,	Nie		
			4. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący ustanowienie celów dla tych wskaźników	Nie		

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
wania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania oceny skutków			5. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący spełnienie w odniesieniu do każdego wskaźnika następujących wymogów: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych	Nie		
			6. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący gotowe są procedury gwarantujące, że wszystkie operacje finansowane z programu stosują skuteczny system wskaźników	Nie		
WARUNKI TEMATYCZNE						
1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Nie	1. Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Nie	- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarczej (SIEG), - Krajowy Program Badań z 16 sierpnia 2011 r. - Foresight technologiczny przemysłu – InSight2030, - Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej z 23 lutego 2011 r. - Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP), którego integralnym załącznikiem będzie Krajowa inteligentna specjalizacja (KIS) – w trakcie przygotowywania	WARUNEK EX-ANTE DO SPEŁNIENIA TAKŻE NA POZIOMIE REGIONALNYM
			2. — opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Nie		
			3. — przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Nie		
			4. — obejmuje mechanizm monitorowania.	Nie		
			5. — Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Nie		

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
1.2. Infrastruktura badań i innowacji. Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji	Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Tak	1. — Przyjęto szacunkowy wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami Unii oraz – w odpowiednich przypadkach – z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI)	Tak	Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej z 23 lutego 2011 r.	
2.1. Rozwój cyfrowy: Strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interakcyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne.	Oś priorytetowa 2: Społeczeństwo informacyjne	Nie	1. Strategiczne ramy polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji zawierają:	Nie	- Strategia Sprawne Państwo (SSP) - Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa - Polityczny dokument dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020r., przyjęty przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji - Narodowy Plan Szerokopasmowy	
			2. – budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą wyników europejskiej agendy cyfrowej;	Nie		
			3. – została przeprowadzona analiza równowagi wsparcia dla popytu i podaży TIK;	Nie		
			4. – wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność oraz postęp w zakresie e-zdrowia określonych w art.168 TFUE, spójne w stosownych przypadkach z istniejącymi odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;	Nie		
			5. – ocenę potrzeb w zakresie budowania większego potencjału TIK.	Nie		
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem pro-	Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Nie	1. – Konkretnie działania obejmują: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”;	Nie	Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP), – w trakcie przygotowywania	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
gramu „Small Business Act”.			2. – Konkretnie działania obejmują: wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”	Nie	• Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP), – w trakcie przygotowywania	
			3. – Konkretnie działania obejmują: wprowadzono mechanizm monitorowania procesu wdrażania programu „Small Business Act” i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Nie	• Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP), – w trakcie przygotowywania	
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	Oś priorytetowa 3. Energia	Częściowo	1. – Działania obejmują: działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE1	Nie	- Rozp. MTBiGM zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (podpisane przez właściwego ministra w dniu 5.07.13r., wejście w życie – 1.01.14r. - Nowelizacja rozporządzenia MI z 6.11.2008r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno – użytkową oraz	
			2. – Działania obejmują: działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Nie		
			3. – Działania obejmują: działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE2	Tak		

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			4. - Działania obejmują: działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE (3) w sprawie końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych, aby zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.	Tak	<i>sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej (w przyg.)</i>	
4.2. Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej	Oś priorytetowa 3. Energia	Nie	1. wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użytkową energię ciepłą i oszczędności energii pierwotnej zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2004/8/WE;	Nie	• <i>Pakiet ustaw energetycznych (w przygotowaniu)</i>	
			2. Państwa członkowskie lub ich właściwe organa oceniły istniejące prawodawstwo i ramy regulacyjne pod kątem procedur udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: a) zachęcić do projektowania jednostek kogeneracji dla pokrycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe b) ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrudniające rozwój kogeneracji	Nie	• <i>Pakiet ustaw energetycznych (w przygotowaniu)</i>	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
4.3. Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii ¹⁾ 1) Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.	Oś priorytetowa 3. Energia	Tak	1. Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeństwo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości, zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE.	Tak	• Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne • Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. • Polityka Energetyczna do 2030 roku • Ustawa o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw	
			2. Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy 2009/28/WE..	Tak	• Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne • Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r. • Polityka Energetyczna do 2030 roku • Ustawa o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw	
5.1. Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu	Oś priorytetowa 4. Środowisko	Tak	1. Gotowa jest krajowa lub regionalna ocena ryzyka zawierająca następujące elementy:	Tak	1. Dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów 12 lipca 2013 r. 2. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przyjętego przez Radę Ministrów 29 października 2013 r.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			2. – opis procesu, metodologii, metod i niewrażliwych danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka, jak również opartych na ryzyku kryteriów określania inwestycji priorytetowych;	Tak	1. Dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów 12 lipca 2013 r. 2. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przyjętego przez Radę Ministrów 29 października 2013 r.	
			3. – opis scenariuszy zakładających jeden rodzaj ryzyka i scenariuszy zakładających wiele rodzajów ryzyka;	Tak	1. Dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów 12 lipca 2013 r. 2. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przyjętego przez Radę Ministrów 29 października 2013 r.	
			4. – uwzględnienie, w stosownych przypadkach, krajowych strategii	Tak	1. Dokument roboczy przygotowywany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, opracowany na bazie niejawnego Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, przyjętego uchwałą Rady Ministrów 12 lipca 2013 r. 2. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) przyjętego przez Radę Ministrów 29 października 2013 r.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
6.1. Gospodarka wodna: Istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	Oś priorytetowa 4. Środowisko	Nie	1. W sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów	Nie	• Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. • <i>Ustawa Prawo wodne (w przygotowaniu)</i> • <i>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce (do aktualizacji)</i> • <i>Masterplany dla obszarów dorzecza Wisły i Odry (w przygotowaniu)</i>	
			2. Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Nie	• Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. • <i>Ustawa Prawo wodne (w przygotowaniu)</i> • <i>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce (do aktualizacji)</i> <i>Masterplany dla obszarów dorzecza Wisły i Odry (w przygotowaniu)</i>	
6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szcze-	Oś priorytetowa 4. Środowisko	Częściowo	1. Zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiągnięciu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE	Tak	27 września 2013 r. sprawozdanie o wdrażaniu dyrektywy ramowej o odpadach zostało wysłane przez eDAMIS w formie plików, a 30 września 2013 r. został wypełniony w tym systemie formularz zawierający dane liczbowe ze sprawozdania.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
gólności przez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów			2. Istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 Dyrektywy 2008/98/WE	Tak	<u>Województwo Wielkopolskie:</u> Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku <u>Kraj:</u> Krajowy plan gospodarki odpadami (Kpgp)	WARUNEK EX-ANTE DO SPEŁNIENIA TAKŻE NA POZIOMIE REGIONALNYM

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			3. Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE	Nie	<u>Województwo Wielkopolskie:</u> Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017, uchwalony Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku Na poziomie krajowym, Kpgo 2014 spełnia wymagania art. 29 dyrektywy 2008/98/WE. – zawiera część poświęconą zapobieganiu powstawaniu odpadów.	WARUNEK EX-ANTE DO SPEŁNIENIA TAKŻE NA POZIOMIE REGIONALNYM W związku ze stwierdzonymi brakami w wojewódzkich planach gospodarki odpadami podjęto decyzję, zgodnie z którą, aby zapewnić spójność programu zapobiegania powstawania odpadów i osiągnąć jak najlepsze rezultaty w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, należy opracować, jako odrębny dokument, krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, obejmujący zarówno działania na poziomie krajowym, jak i województw.

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			4. Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE	Tak	Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera załącznik do UP.	
7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	Oś priorytetowa 5. Transport	Nie	1. Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających:	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
			2. – wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr .../2013 w tym priorytetów w zakresie inwestycji w:	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
			3.– bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz wtórną łączność;	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
			4. Łączność wtórna	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
			5. – identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności;	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			6. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.	Oś priorytetowa 5. Transport	Nie	Istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiedzialność realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem)	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
			Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Nie	- Strategia Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 <i>Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu (w przygotowaniu)</i>	
8.1. Została opraco-	Oś priorytetowa 6.	Tak	1. Służby zatrudnienia mają możliwość zapew-	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i in-	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
wana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	Rynek pracy		nienia i faktycznie zapewniają: Zindywidualizowane usługi, oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, które są otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na grupach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym osobach ze społeczności zmarginalizowanych		instytucjach rynku pracy z dn. 20 kwietnia 2004 r. • Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 14 września 2010 r. w sprawie standardów warunków prowadzenia usług rynku pracy zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw • Ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw	
			2. Systematyczne i przejrzyste dla wszystkich informacje na temat nowych miejsc pracy oraz nieustanną analizę rynku pracy w celu określenia zmian strukturalnych zapotrzebowania na zawody i umiejętności	Tak		
			3. Służby zatrudnienia utworzyły formalne lub nieformalne ustalenia dotyczące współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami	Tak		
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo	1. Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące następujące elementy:	Tak	• Program „Lepsze regulacje 2015”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. • Program Rozwoju Przedsiębiorstw (w przygotowaniu) • Krajowy Program Ekonomii Społecznej (w przygotowaniu) • Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii Społecznej (w przygotowaniu)	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			2. Wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Tak	• Program „Lepsze regulacje 2015”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. • Program Rozwoju Przedsiębiorstw (w przygotowaniu) • Krajowy Program Ekonomii Społecznej (w przygotowaniu) • Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii Społecznej (w przygotowaniu)	
			3. Wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Tak	• Program „Lepsze regulacje 2015”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. • Program Rozwoju Przedsiębiorstw (w przygotowaniu) • Krajowy Program Ekonomii Społecznej (w przygotowaniu) • Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii Społecznej (w przygotowaniu)	
			4. Działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym – w razie konieczności – kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji	Nie	• Program „Lepsze regulacje 2015”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. • Program Rozwoju Przedsiębiorstw (w przygotowaniu) • Krajowy Program Ekonomii Społecznej (w przygotowaniu) • Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii Społecznej (w przygotowaniu)	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia.	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy	Nie	1. Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia	Nie	- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego przyjęta w czerwcu 2013 r. - Program Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+ przyjęty w 2008 r. - Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 - Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r.	
			2. Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Nie		
8.5. Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: Istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy	Tak	1. Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i władz publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania: – działania służące promowaniu przewidywania zmian; – działania służące promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzania nim	Tak	- Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i Wojewódzkich komisjach Dialogu Społecznego - Kodeks Pracy Dialog społeczny oparty na systemie instytucjonalnym: - Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych oraz trójstronne zespoły branżowe) - Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego - Wojewódzkie Rady Zatrudnienia	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			2. Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i władz publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania: – działania służące promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzania nim	Tak	• Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i Wojewódzkich komisjach Dialogu Społecznego • Kodeks Pracy Dialog społeczny oparty na systemie instytucjonalnym: - Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych oraz trójstronne zespoły branżowe) - Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego - Wojewódzkie Rady Zatrudnienia	
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Nie	1. Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które:	Nie	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			2. - zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian	Nie	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • <i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)</i>	
			3. - zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych	Nie	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • <i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)</i>	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			4. - angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony	Nie	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • <i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)</i>	
			5. - w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne	Nie	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • <i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)</i>	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			6. Na wniosek i w uzasadnionych przypadkach zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.	Nie	- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji (w przygotowaniu)	
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Częściowo	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Nie	- DSRK Polska 2030. Trzecia fala Nowoczesności - SRK Polska 2020 - Strategia „Sprawne Państwo 2020 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki Dynamiczna Polska 2020 - KSRR 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 - Zaktualizowane Strategie rozwoju województw - Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Ramy Strategiczne (w przygotowaniu)	
			2. skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych	Nie		
			3. działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej przez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury	Nie		
			4. system monitorowania i przeglądu	Nie		
			5. Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej	Tak		

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
10.1. Przedwczesne zakończenie nauki: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie nie wykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE	Oś priorytetowa 8. Edukacja Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak	1. Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który:	Tak	- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r. - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie - Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki Dynamiczna Polska 2020	
			2. – zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych polityk i umożliwia monitorowanie rozwoju sytuacji	Tak	Jw.	
			3. Gotowe są strategiczne ramy polityki dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które:	Tak	Jw.	
			4. – opierają się na dowodach;	Tak	Jw.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			5. – obejmują właściwe sektory edukacji, w tym wczesny rozwój dziecka, są skierowane w szczególności do grup w trudnej sytuacji, w których występuje największe ryzyko przedwczesnego zakończenia nauki, w tym do osób społeczności marginalizowanych, i poruszają kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych	Tak	Jw.	
			6. Gotowe są strategiczne ramy polityki, które obejmują wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne dla rozwiązania kwestii przedwczesnego zakończenia nauki	Tak	Jw.	
10.3. Uczenie się przez całe życie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE	Oś priorytetowa 8. Edukacja Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują działania:	Tak	- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r.	
			2. — mające na celu wspieranie rozwoju i łączenia usług na potrzeby programu uczenia się przez całe życie, w tym ich wdrażania, i podnoszenia kwalifikacji (tj. potwierdzanie kwalifikacji, doradztwo, kształcenie i szkolenie) oraz zapewnienie zaangażowania i partnerstwa właściwych zainteresowanych stron	Tak	- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego - Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			3. – mające na celu świadczenie usług rozwoju umiejętności poszczególnych grup docelowych, w przypadku gdy nadano im priorytetowy charakter w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (na przykład dla młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami)	Tak	• Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. • Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r.	
			4. - mające na celu zwiększenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem starań na rzecz skutecznego wdrażania narzędzi przejrzystości (na przykład europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym)	Tak	• Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. • Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r.	
			5. – mające na celu poprawę adekwatności kształcenia i szkolenia względem rynku pracy oraz dostosowanie ich do potrzeb określonych grup docelowych (na przykład młodych ludzi odbywających szkolenia zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami).	Tak	• Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego • Perspektywa uczenia się przez całe życie”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 10 września br. • Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, przyjęta w marcu 2013 r.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu) ¹³	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
10.4. Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE.	Oś priorytetowa 8. Edukacja Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Tak	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE, które obejmują następujące środki:	Tak	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. • Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020) przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL), przyjęta przez Radę Ministrów 18 czerwca 2013 r.	
			2. - na rzecz lepszego dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy w ścisłej współpracy z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym za pomocą mechanizmów prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz umocnienia rozwoju systemu nauczania przez pracę w różnych formach;	Tak	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. • Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020) przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL), przyjęta przez Radę Ministrów 18 czerwca 2013 r.	

Warunek ex ante obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku ex ante: Tak/Nie /Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów: Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)13	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			3. - mające na celu zwiększenie jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym przez stworzenie krajowego podejścia do zapewnienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (na przykład zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) oraz wdrożenie narzędzi służących przejrzystości i uznawaniu, na przykład europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)	Tak	• Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. • Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020) przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. • Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL), przyjęta przez Radę Ministrów 18 czerwca 2013 r.	

9.2. Opis przedsięwzięć służących spełnieniu warunków wstępnych, odpowiedzialne podmioty i harmonogram takich przedsięwzięć

W odniesieniu do warunków wstępnych, które nie są spełnione przed przekazaniem do Komisji Europejskiej projektu programu, konieczne jest przedstawienie harmonogramu działań na rzecz ich spełnienia. Brak ostatecznego wypełnienia warunków do końca 2016 roku wiąże się z ryzykiem zawieszenia płatności przez Komisję Europejską dla tych priorytetów, których dotyczą niespełnione warunki, a co za tym idzie, z ryzykiem utraty tych środków. Komisja Europejska może również zawiesić płatności od razu po przyjęciu programu operacyjnego, jeżeli stwierdzi, że niespełnienie warunków wstępnych w szczególnie istotny sposób odbija się na efektywności przewidzianych interwencji.

Poniższe zestawienia określają działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków ex ante (tabela 25) oraz działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków ex ante (tabela 26).

Tab. 25. Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków ex ante

Ogólny warunek ex ante obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespeł- niony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁴	Termin wykonania	Instytucje odpowie- dzialne za spełnienie warunku
1. Zapobieganie dyskryminacji Istnienie zdolności administracyjnych które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie zapo- biegania dyskryminacji w zakresie fun- duszy strukturalnych i inwestycyjnych.	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie zaangażowania odpowiedzialnych podmiotów w promowanie równego traktowa- nia wszystkich osób w procesie przygotowania i realizacji programów, w tym doradztwo w zakresie równego traktowania w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ra- mach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014- 2020	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządza- nie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzi- nie zapobiegania dyskryminacji i w kontrolowanie tych funduszy	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ra- mach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014- 2020	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
2. Równouprawnienie płci Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie równo- uprawnienia płci w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie równouprawnienia płci przez zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programów, w tym doradztwo w zakresie równouprawnienia płci w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ra- mach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014- 2020	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządza- nie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzi- nie równouprawnienia płci, i w kontrolowanie tych funduszy	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ra- mach funduszy unijnych 2014- 2020 oraz Agendy działań na rzecz	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju

¹⁴ ¹⁴ W zestawieniu uwzględniono główne działania do podjęcia opracowane na podstawie informacji zamieszczonych w Załączniku do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”. Szczegóły tych działań zawiera wymieniony Załącznik

Ogólny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespeł- niony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁴	Termin wykonania	Instytucje odpowie- dzialne za spełnienie warunku
		równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014- 2020		
3. Niepełnosprawność Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD) w zakresie funduszy struktu- ralnych i inwestycyjnych zgodnie z de- cyzją Rady 2010/48/WE1	1. Uregulowania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w celu konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych ochronę praw osób niepełnosprawnych lub organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i inne zainteresowane strony w procesie przygotowania i realizacji programów	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014-2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	2. Uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki na szczeblu UE i na szczeblu krajowym w dziedzinie niepełnosprawności, w tym, w odpowiednich przypadkach, dostępności i praktycznego stosowania UNCRPD odzwierciedlonej w prawie UE i prawie krajowym, i w kontrolowanie tych funduszy	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014-2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	3. Uregulowania mające na celu zapewnienie monitorowania wdrażania art. 9 UNCRPD w odniesieniu do funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w procesie przygotowani i realizacji programów	Przygotowanie Agendy działań na rzecz równości szans płci w ramach funduszy unijnych 2014-2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014-2020	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
4. Zamówienia publiczne Istnienie uregulowań dotyczących sku- tecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w ob- szarze europejskich funduszy struktural- nych i inwestycyjnych	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych przez stosowne mechanizmy	Przyjęcie ustawy o zmianie usta- wy Prawo zamówień publicznych w zakresie modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt. 1 i art. 24 ust. pkt. 1a usta- wy Pzp.	2014-12-31	Urząd Zamówień Publicz- nych

Ogólny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespeł- niony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁴	Termin wykonania	Instytucje odpowie- dzialne za spełnienie warunku
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochro- ny środowiska w zakresie ocen oddzia- ływania na środowisko (EIA) strate- gicznych ocen oddziaływania na śro- dowisko Istnienie uregulowań dotyczących efek- tywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w za- kresie ocen oddziaływania na środowi- sko (EIA) oraz strategicznych ocen od- działywania na środowisko (SEA)	1. Uregulowania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw w zakresie ocen oddziały- wania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Przyjęcie ustawy o zmianie usta- wy – Prawo wodne, ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o udostępnianiu informacji o śro- dowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środo- wiska oraz o ocenach oddziaływa- nia na środowisko	2014-06-30	Minister- stwo Śro- dowiska
7. Systemy statystyczne i wskaźniki re- zultatu Istnienie podstawy statystycznej nie- zbędnej do przeprowadzenia ocen sku- teczności i ocen skutków programów. Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczynia- ją się do osiągnięcia pożądanych rezulta- tów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmo- wania oceny skutków	1. Uregulowania w zakresie terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycz- nych uwzględniające następujące elementy: - identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zagwarantowanie walidacji staty- stycznej	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	2. Ustalenia dotyczące publikacji i dostępności publicznej zdezagregowanych danych	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	3. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji na temat tego, co jest motywacją przy wy- borze działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program,	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	4. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: ustanowienie celów dla tych wskaźników,	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju
	5. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: spełnienie w odniesieniu do każ- dego wskaźnika następujących wymogów: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych,	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju

Ogólny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespeł- niony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁴	Termin wykonania	Instytucje odpowie- dzialne za spełnienie warunku
	6. Skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący: gotowe są procedury gwarantują- ce, że wszystkie operacje finansowane z programu stosują skuteczny system wskaźników	Zakończenie prac dotyczących spełnienia warunku na poziomie Programów Operacyjnych	2014-06-30	Minister- stwo In- frastraktu- ry i Roz- woju

Tab. 26. Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków ex ante

Tematyczny warunek ex ante obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁵	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1.1 Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	1. Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Na poziomie regionu: Przygotowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020: - opierającej się na badaniach potencjałów województwa w zakresie inteligentnych specjalizacji, na analizie SWOT, - wykorzystującej partnerstwo społeczne, - identyfikującej regionalne inteligentne specjalizacje, mechanizm aktualizacji oraz zarządzania nimi, - proponującej działania na rzecz pobudzania prywatnych inwestycji w badania i rozwój - określającej zakres monitorowania innowacji oraz rozwoju inteligentnych specjalizacji w regionie.	2014-12-31	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW)
	2. — opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Jw.	2014-12-31	Jw.
	3. — przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Jw.	2014-12-31	Jw.
	4. — obejmuje mechanizm monitorowania.	Jw.	2014-12-31	Jw.
	5. — Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów	2014-03-31	Ministerstwo Gospodarki
2.1. Rozwój cyfrowy: Strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia rynku przystępnych, dobrej jakości i interoperacyjnych usług, prywatnych i publicznych, wykorzystujących	1. Strategiczne ramy polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji zawierają:	Przyjęcie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	2014-01-31	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
	2. – budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą wyników europejskiej agendy cyfrowej;	Przyjęcie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	2014-01-31	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

¹⁵ W zestawieniu uwzględniono główne działania do podjęcia opracowane na podstawie informacji zamieszczonych w Załączniku do Umowy Partnerstwa „Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante dla funduszy europejskich 2014-2020”. Szczegóły tych działań zawiera wymieniony Załącznik.

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁵	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne	3. – została przeprowadzona analiza równoważenia wsparcia dla popytu i podaży TIK;	Przyjęcie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	2014-01-31	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
	4. – wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność oraz postęp w zakresie e-zdrowia określonych w art.168 TFUE, wspólne w stosownych przypadkach z istniejącymi odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;	Przyjęcie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	2014-01-31	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
	5. – ocenę potrzeb w zakresie budowania większego potencjału TIK.	Przyjęcie Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	2014-01-31	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu „Small Business Act”.	1. – wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”;	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów	2014-03-31	Ministerstwo Gospodarki
	2. - wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów	2014-03-31	Ministerstwo Gospodarki
	3. – wprowadzono mechanizm monitorowania procesu wdrażania programu „Small Business Act” i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów	2014-03-31	Ministerstwo Gospodarki
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	1. – działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE1	Przyjęcie rozporządzenia w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno – użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej	2014-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	2. – działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Przyjęcie rozporządzenia w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej całość techniczno – użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej	2014-03-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub czę- ściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁵	Termin wykonania	Instytucje od- powiedzialne za spełnienie warunku
4.2. Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną ko- generację energii cieplnej i elek- trycznej	1. wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użyt- kową energię ciepłą i oszczędności energii pierwotnej zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2004/8/WE;	Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych	2014-12-31	Ministerstwo Gospodarki
	2. państwa członkowskie lub ich właściwe organa oceniły istniejące prawodawstwo i ramy regulacyjne pod kątem pro- cedur udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: a) zachęcić do projektowania jednostek kogeneracji dla po- krycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe b) ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrud- niające rozwój kogeneracji	Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych	2014-12-31	Ministerstwo Gospodarki
6.1. Gospodarka wodna: Istnie- nie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowied- nie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z za- sobów wodnych oraz b) odpo- wiedniego wkładu różnych użyt- kowników wody w zwrot koszt- ów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	1. W sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkow- ników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypad- kach skutków społecznych, środowiskowych i gospodar- czych zwrotu, jak również warunków geograficznych i kli- matycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów	Przyjęcie nowej ustawy Prawo wodne	2014-12-31	Ministerstwo Środowiska
	2. Przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Przyjęcie przez Radę Ministrów Masterplanów dla dorzecza Wisły i Odry Przyjęcie aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy	2014-12-31	Ministerstwo Środowiska Jw.
6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo in- westycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności przez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów	3. Istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE	Krajowy program gospodarowania odpadami zawiera część poświęconą zapobieganiu po- stawianiu odpadów. Jednak w związku z bra- kami stwierdzonymi w wojewódzkich pgo w za- kresie zapobiegania powstawaniu odpadów zo- stanie opracowany, jako odrębny dokument, kra- jowy program zapobiegania powstaniu odpadów, obejmujący zarówno działania na poziomie kra- jowym, jak i województw	2014-03-31	Ministerstwo Środowiska

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁵	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	1. Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i określających:	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	2. – wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr .../2013 w tym priorytetów w zakresie inwestycji w:	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	3. – bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz wtórną łączność;	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	4. – łączność wtórna	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	5. – identyfikację odpowiedniej ilości realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	6. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału	1. Istnienie w określonych powyżej planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i identyfikującej odpowiedzialność realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem)	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
	2. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Przyjęcie przez Radę Ministrów Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku	2014-12-31	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub czę- ściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁵	Termin wykonania	Instytucje od- powiedzialne za spełnienie warunku
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	4. Działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym – w razie konieczności – kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji	Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów Przygotowanie i przyjęcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Przygotowanie założeń i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej.	2014-06-30	Ministerstwo Gospodarki Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Jw.
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	1. Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia	Przyjęcie odnowionego Programu Solidarność Pokoleń 50+ - dokument został przyjęty przez Radę Ministrów Przyjęcie przez Radę Ministrów Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej	2014-01-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Jw.
	2. Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Przyjęcie odnowionego Programu Solidarność Pokoleń 50+ - dokument został przyjęty przez Radę Ministrów Przyjęcie przez Radę Ministrów Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej	2014-01-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	1. Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które:	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	2014-03-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
	2. - zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	2014-03-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Tematyczny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia ¹⁵	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
	3. - zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	2014-03-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
	4. - angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	2014-03-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
	5. - w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	2014-03-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
	6. na wnioski i w uzasadnionych przypadkach zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi	Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Będzie to dokument uszczegóławiający Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie celu walki z ubóstwem.	2014-03-31	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	1. gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Opracowanie dokumentu: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Strategiczne Ramy	2014-03-31	Ministerstwo Zdrowia
	2. skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych	Opracowanie dokumentu: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Strategiczne Ramy	2014-03-31	Ministerstwo Zdrowia
	3. działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej przez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury	Opracowanie dokumentu: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Strategiczne Ramy	2014-03-31	-
	4. system monitorowania i przeglądu	Opracowanie dokumentu: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 - Krajowe Strategiczne Ramy	2014-03-31	Ministerstwo Zdrowia

SEKCJA 10. Zmniejszanie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów

Kluczem do zwiększenia efektywności realizacji programu jest odpowiednia pozycja beneficjenta. Istnieje prosta zależność między warunkami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów a skalą efektów programu.

Polski rząd prowadzi stałe działania zmierzające do obniżenia obciążeń biurokratycznych nakładanych na obywateli oraz na podmioty gospodarcze. Szczególna aktywność skierowana jest na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Podejmowane działania ukierunkowane są na stworzenie sprzyjających warunków dla ich rozwoju przez m.in. wzmacnianie przewag konkurencyjnych, a w efekcie uzyskanie stabilnego wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej. Działania te mają przede wszystkim na celu poprawę dostępu przedsiębiorstw do kapitału, wzmocnienia postaw przedsiębiorczych, instytucjonalne, organizacyjne i finansowe wzmocnienie otoczenia przedsiębiorstw, a także wypełnienie luki informacyjnej przez udostępnianie analiz konkurencyjności sektorów przemysłowych. Podejmowane działania przynoszą wymierne rezultaty, czego wynikiem jest stały wzrost pozycji Polski w rankingu Banku Światowego Doing Business.

Pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce mają także fundusze europejskie, co zostało potwierdzone przez liczne badania ewaluacyjne. Stąd konieczne jest wypracowanie takich zasad, które umożliwią beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

IZ WRPO 2014+ będzie kontynuowała w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerzego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE. Zakładając i planując system ciągłego poprawiania warunków w tym zakresie należy zaznaczyć, że zdecydowana większość obowiązków nakładanych na beneficjenta wynika wprost z przepisów prawa unijnego, a także z przepisów prawa krajowego (odpowiednie ustawy, rozporządzenia oraz ustalenia krajowych instytucji koordynujących realizację Umowy Partnerstwa), lub jest ich konsekwencją. W związku z tym pole redukcji obciążeń w tym zakresie jest niewielkie. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych jest możliwe tylko w tych obszarach, które wynikają z uregulowań krajowych IZ lub IP. Podkreślić należy, że system wdrażania środków UE 2014-2020 został zaplanowany w ten sposób, aby kontynuować pozytywne działania redukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną.

Do uproszczeń we wdrażaniu WRPO 2014+, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności:

- większa decentralizacja systemu wdrażania przez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem. W porównaniu do okresu 2007-2013 samorządom województw powierzone zostanie także częściowe zarządzanie EFS - w ramach dwufunduszowych programów;
- wprowadzenie do Programu mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT);
- wprowadzenie do Programu OSI regionalnego „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne” ułatwi wybór projektów z tych obszarów;
- elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym;
- wprowadzenie systemu informatycznego umożliwiającego składanie wniosków aplikacyjnych on-line;

- zapewnienie łatwego dostępu potencjalnym beneficjentom do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy,

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez rozporządzenie ramowe, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

- w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,
- możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów.

Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Ponadto przewiduje się możliwość wprowadzenia tzw. „asystenta projektu”, czyli osoby odpowiedzialnej za koordynowanie i nadzorowanie sprawnego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami w celu sprawnej obsługi danego Wnioskodawcy.

W stosunku do innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji Programu, będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych). W systemie realizacji WRPO 2014+ zakłada się stałe doskonalenie systemu wdrażania z punktu widzenia obciążeń dla beneficjentów, który będzie obejmował następujące obszary:

- Okresowe lub ad hoc przeglądy procedur z punktu widzenia możliwości uproszczeń dla beneficjentów.
- Rutynowe, cykliczne punkty obrad Komitetu Monitorującego poświęcone tej tematyce.
- Badanie ewaluacyjne procedur, warunków dla beneficjentów przygotowujących i realizujących projekty.

Sformułowany dla Osi Priorytetowej 10 Pomoc techniczna cel „Poprawa sprawności zarządzania WRPO” oznacza, iż jego realizacja jest procesem ciągłym. Skutkuje to zobowiązaniem do systematycznych zmian, do poprawy warunków realizacji programu, a w szczególności do warunków dla beneficjentów. Przyjmuje się założenie, że warunki działania mają być jak najprostsze, a wymagania nie powinny przekraczać poziomu absolutnie niezbędnego.

SEKCJA 11. Zasady horyzontalne

11.1. Zrównoważony rozwój

Zrównoważony rozwój jest jednym z trzech priorytetów Strategii Europa 2020. Jest on ściśle powiązany z pozostałymi priorytetami tej strategii. Oznacza to, iż nie jest możliwe wspieranie bardziej konkurencyjnej gospodarki oraz włączenia społecznego bez równoczesnego efektywnego korzystania z zasobów przyrodniczych.

Kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju odpowiednio skonstruowano strategię WRPO 2014+. Z jednej strony odpowiednie środki przeznaczono na realizację celów tematycznych 4 – 6 określonych w rozporządzeniu ogólnym oraz zaprojektowano odpowiednie instrumenty z tym związane. Z drugiej strony, od celów środowiskowych uzależniono realizację także pozostałych celów tematycznych i odpowiadających im osi priorytetowych Programu.

Poniżej przedstawiono przykładowe narzędzia uwzględniania zasady zrównoważonego rozwoju w WRPO 2014+:

- kryteria wyboru projektów (premiowanie projektów zapewniających oszczędność energii, czy efektywne wykorzystanie zasobów; premiowanie projektów dotyczących innowacji i oszczędności zasobów w ramach osi priorytetowych dotyczących B+R i przedsiębiorczości, czy też premiowanie projektów dotyczących „zielonych miejsc pracy” w ramach osi priorytetowych dotyczących zatrudnienia),
- minimalne wymogi odnoszące się do różnego rodzaju projektów (np. wysokie standardy efektywności energetycznej w przypadku budowy lub modernizacji budynków, wymóg oceny inwestycji infrastrukturalnych pod kątem zagrożenia ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, czy powodzią),
- wskaźniki mierzące wpływ Programu na różne aspekty zrównoważonego rozwoju, przydatne w późniejszym monitoringu i ewaluacji Programu,
- zastosowanie zielonych zamówień publicznych – promowanie uwzględniania aspektów środowiskowych w dokumentacji przetargowej projektów finansowanych w ramach Programu,
- działania organizacyjne zapewniające udział organów odpowiedzialnych za środowisko oraz organizacji pozarządowych w kształtowaniu i realizacji Programu (wyznaczenie menedżera ds. zrównoważonego rozwoju, uwzględnienie odpowiednich instytucji i organizacji w grupie roboczej tworzącej program, czy składzie KM, konsultacje społeczne itp.),
- Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko (SOOŚ) dla programu i oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) poszczególnych projektów; uwzględnienie w tych ocenach aspektów związanych z mitygacją i adaptacją do zmian klimatu.

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju sprowadzać się będzie przede wszystkim do:

- pogodzenia poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów (w tym także energii, wody i surowców mineralnych) oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko,
- postrzegania odpadów jako źródła zasobów (w tym zastępowania surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów), w tym dążenia do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, a w tym nastawieniu na ograniczenie powstawania odpadów,

- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii,
- ograniczania zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych,
- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwanie energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej,
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu; promowania transportu zbiorowego i publicznego, a także intermodalnego,
- energooszczędnego budownictwa,
- planowania przestrzennego i inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem ładów przestrzennych, konieczności adaptacji do zmian klimatu, a także ochrony środowiska i oszczędności zasobów oraz ograniczania zjawiska „rozlewania się miast” (tzw. urban sprawl - eksurbanizacja), przez:
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) inwestycyjnych związanych z ponownym wykorzystaniem terenu i wypełnianiem zabudowy zamiast ekspansji na tereny niezabudowane (priorytet „brown-field” ponad „green-field”, inwestycje o różnym celu wpisujące się w szeroki nurt działań rewitalizacyjnych),
 - zwracanie uwagi na powstrzymywanie żywiołowego rozlewania się miast, zapobieganie rozpraszaniu zabudowy i przeciwdziałanie chaosowi przestrzennemu,
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów), które przewidują kształtowanie przestrzeni publicznych w maksymalnie możliwym zakresie przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym,
 - zwracanie uwagi na potrzebę lokalizacji (lub rozwijania) silnych generatorów ruchu w obszarach obsługiwanych wysokowydajnym transportem miejskim,
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) zapewniających dbałość o estetykę i dopasowanie do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego,
 - premiowanie w kryteriach wyboru przedsięwzięć (projektów) zapewniających szeroką partycypację społeczną w procesach planowania przestrzennego i przygotowywania inwestycji.

Ponadto, brane będzie pod uwagę uwzględnianie w projektach racjonalnego gospodarowania odpadami, ograniczanie presji na środowisko oraz uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu.

Działania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju będą realizowane w WRPO 2014+ z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń w tym zakresie, szczególnie zdobytych w trakcie realizacji WRPO 2007-2013.

11.2. Równość szans i niedyskryminacja

Równość szans i niedyskryminacja są celami wszystkich etapów wdrażania funduszy strukturalnych, dlatego w WRPO 2014+ będą realizowane działania znoszące nierówności oraz zwalczające przejawy dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu, np. ze względu na wiek, płeć, rasę, czy niepełnosprawność. Szczególnie istotne jest zapewnienie jednakowego dostępu wszystkim osobom do edukacji, informacji i zatrudnienia przez eliminację barier fizycznych, finansowych, socjalnych, czy psychologicznych, które utrudniają lub zniechęcają do brania pełnego udziału w życiu społecznym.

W ramach Programu zasada równości szans przestrzegana będzie na każdym etapie jego realizacji. Infrastruktura powstająca w ramach projektów będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania. Beneficjenci będą zobowiązani do stosowania w projektach racjonalnych usprawnień dla zapewnienia możliwości uczestniczenia osób z niepełnosprawnościami.

Grupy docelowe narażone na ryzyko dyskryminacji, a także na ograniczony dostęp do wsparcia, to m.in.:

- osoby wykluczone z rynku pracy
- osoby ubogie
- mniejszości rasowe i etniczne
- osoby dyskryminowane lub zagrożone dyskryminacją ze względu na wyznawaną religię, światopogląd, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną,

Specyficzną sytuację grup defaworyzowanych uwzględniono na etapie programowania, planując rozwiązania służące budowaniu otoczenia i tworzenia warunków do równoprawnego uczestnictwa ww. w życiu społecznym i zawodowym. Realizacja tych założeń będzie się odbywać m.i. przez:

- ułatwianie dostępu do edukacji, podnoszenia i zdobywania nowych kwalifikacji, m. in. w formie upowszechniania kształcenia na odległość skierowanego do osób, które ze względu na niepełnosprawność lub sprawowanie opieki nad osobami zależnymi nie mogą uczestniczyć w tradycyjnych formach szkoleń oraz indywidualizacji nauczania osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- zwiększanie dostępu do doradztwa, poradnictwa zawodowego, informacji i konsultacji uwzględniających indywidualne potrzeby osób defaworyzowanych
- rozwój usług społecznych ułatwiających włączenie do rynku pracy, także opiekuńczych i integracyjnych
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
- zmniejszanie skali wypadania z rynku pracy i eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy.

Równość szans na etapie wdrażania Programu realizowana będzie m.in. przez:

- udział przedstawicieli podmiotów zajmujących się niedyskryminacją, niepełnosprawnościami i równością płci w wypracowywaniu rozwiązań zapewniających równość szans, niedyskryminację wszystkich osób bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- stosowanie zasady eliminowania dyskryminacji, zapewnienia dostępności, poszanowania dla różnorodności i odmienności z powodu płci, wieku, niepełnosprawności, rasy, pochodzenia etnicznego lub religii w ramach projektów adresowanych do osób
- dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, uwzględniających potrzeby grup defaworyzowanych
- uwzględnianie postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020
- identyfikację grup, z ograniczonym dostępem do wsparcia lub narażonych na dyskryminację oraz wskazanie sposobów łagodzących te zagrożenia
- monitoring realizowanych projektów dotyczących integracji społecznej i zawodowej ww. grup, dla śledzenia poprawności wdrażania zasady niedyskryminacji

- przynajmniej raz w okresie programowania wykonana zostanie ewaluacja poświęcona w części lub w całości, ocenie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji; wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji i wyników monitoringu będą analizowane przez IZ, która w razie stwierdzenia potrzeby będzie proponowała korekty systemu realizacji Programu dla prawidłowego wdrażania zasady równości szans i zapobieganiu dyskryminacji, przedstawiając je Komitetowi Monitorującemu Program
- ustalenie przedsięwzięć promujących zasadę równości szans i zapobieganie dyskryminacji dla stosownych priorytetów inwestycyjnych programu.

Działania realizujące zasadę równości szans i niedyskryminacji będą realizowane w WRPO 2014+ z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń. W tym celu zostaną wykorzystane m.in. wnioski i rekomendacje z ekspertyz i badań ewaluacyjnych, wykonanych w związku z realizacją projektów, głównie w ramach WRPO 2007-2013 oraz PO KL¹⁶.

11.3. Równouprawnienie płci

Zgodnie z polityką UE zasada równości szans kobiet i mężczyzn, wynikająca z Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej regulujących wdrażanie funduszy w państwach członkowskich, powinna być realizowana przez jednoczesne stosowanie dwóch wspierających się podejść określonych przez Komunikat KE¹⁷, tj. politykę równości szans płci oraz konkretne działania wspierające równość szans płci.

W jednym z corocznych sprawozdań Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Równość kobiet i mężczyzn – rok 2010”¹⁸, KE stwierdziła, że „zwalczanie nierówności płci utrzymujących się we wszystkich sferach życia społecznego stanowi długoterminowe wyzwanie, ponieważ obejmuje zmiany strukturalne i zmiany zachowania oraz ponowne zdefiniowanie ról kobiet i mężczyzn. Postępy następują powoli, a różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn utrzymują się w odniesieniu do stopy zatrudnienia, płac, godzin pracy, odpowiedzialnych stanowisk, podziału obowiązków związanych z opieką nad dziećmi i obowiązków domowych oraz zagrożenia ubóstwem”. W dokumencie tym sformułowane zostały także wyzwania oraz kierunki polityki w tym zakresie, będące pewnego rodzaju horyzontalnymi wytycznymi realizacji działań zmierzających do realizacji zasady równouprawnienia płci, dotyczącymi również WRPO 2014+. Te kierunki to:

- Wzmacnianie synergii między równością płci i zatrudnieniem w celu pobudzenia ożywienia i trwałego wzrostu gospodarczego
- Ułatwienie kobietom i mężczyznom godzenia życia zawodowego, prywatnego i rodzinnego

¹⁶ M.in.: „Wpływ interwencji WRPO na lata 2007 – 2013 na zatrudnienie w Wielkopolsce - ukierunkowanie wsparcia na tworzenie miejsc pracy”. Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego Badania i Szkolenia Ewa Joachimczak dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Poznań, 2012

„Włączenie społeczne jako przesłanka dla polityki samorządu województwa wielkopolskiego w realizacji celów Strategii „Europa 2020 w perspektywie finansowej UE 2014 – 2020”, Agrotec. Poznań, 2013

„Poradnik dotyczący realizacji wsparcia dla osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach PO KL”. MRR. Warszawa 2010

„Ocena możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim”. Collect Consulting S.A. dla WUP w Poznaniu. Poznań, 2011

„Badanie adekwatności i efektywności realizowanego wsparcia w ramach Poddziałania 1.3.6 oraz w komponencie regionalnym PO KL w kontekście potrzeb osób niepełnosprawnych”. Zespół Badawczy Collect Consulting S.A. dla MPlPS. 2013

¹⁷ Incorporating Equal Opportunities for Women and Men into All Community Policies and Activities, COM (96) 67, 21.02.1996

¹⁸ Sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Równość kobiet i mężczyzn – rok 2010”, SEK(2009)1706

- Promowanie włączenia społecznego i równości płci
- Zapobieganie i zwalczanie przemocy ze względu na płeć
- Przekształcenie zobowiązania do równości płci w działanie i wyniki.

Na etapie programowania WRPO 2014+ nierówną sytuację kobiet i mężczyzn na rynku pracy uwzględniono w ramach zaplanowanych działań zmierzających do wzrostu zatrudnienia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz rozwijania aktywności ekonomicznej kobiet i mężczyzn, w tym głównie kobiet, jako grupy znajdującej się w szczególnej sytuacji. W celu realizacji ww. założono również działania służące godzeniu życia zawodowego i rodzinnego/prywatnego przez zwiększanie dostępu do usług opiekuńczych oraz wdrażające elastycznych form zatrudnienia.

Założenia realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn na etapie wdrażania Programu przewidują przede wszystkim wprowadzenie obowiązku zawarcia w każdym projekcie informacji, które określą wpływ realizacji projektu na realizację zasady równości płci. Powyższe wykluczy możliwość realizacji projektów dopuszczających jakiegokolwiek przejawy nierówności czy dyskryminacji. Ponadto ocena merytoryczna projektów będzie uwzględniała wpływ na sytuację kobiet i mężczyzn, a postęp zaplanowanych działań na rzecz równości płci w realizowanych projektach będzie monitorowany wraz z weryfikacją wydatków.

System wskaźników zawartych w Programie umożliwi na etapie monitorowania i sprawozdawczości zbieranie i gromadzenie danych w podziale na płeć. Natomiast na etapie ewaluacji zaplanowano przynajmniej jedno badanie, poświęcone w części lub w całości realizacji zasady równych szans kobiet i mężczyzn. Ponadto dane o uczestnikach projektów gromadzone w systemie informatycznym umożliwią systematyczne i kompleksowe prowadzenie badań pod kątem wsparcia udzielanego w podziale na płeć.

Wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji i wyników monitoringu będą analizowane przez Instytucję Zarządzającą, która w razie stwierdzenia takiej potrzeby będzie proponowała odpowiednie korekty systemu realizacji Programu dla prawidłowego wdrażania zasady równości szans płci, przedstawiając je Komitetowi Monitorującemu Program.

Zapewniony zostanie udział partnerów działających na rzecz równości i niedyskryminacji w składzie komitetu monitorującego.

Działania realizujące zasadę równouprawnienia płci będą realizowane w WRPO 2014+ z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń. W tym celu zostaną wykorzystane m.in. wnioski i rekomendacje z ekspertyz i badań ewaluacyjnych, wykonanych w związku z realizacją projektów, m.in. w ramach WRPO 2007-2013 oraz PO KL¹⁹.

¹⁹ M.in.: Ocena działań Priorytetu VI i VII PO KL na rzecz aktywności zawodowej kobiet. Agrotec Polska Sp. z o.o. dla WUP w Poznaniu. Poznań, 2013

„Badanie ewaluacyjne realizacji perspektywy równości płci w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006”, Pentor Research International S.A., 2007

„Polityka równości płci. Polska 2007”. W ramach projektu „Gender Mainstreaming Initiative” przy udziale środków Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w ramach Gender Thematic Trust Fund. Warszawa 2007

„Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. MRR, Warszawa

„Równość szans kobiet i mężczyzn a rynek pracy. Poradnik dla Instytucji Rynku Pracy”. Idea Zmiany dla PSDB Sp. z o.o. w ramach projektu Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Aktywizacja społeczno-ekonomiczna kobiet na poziomie lokalnym i regionalnym. Warszawa 2010

„Ocena skuteczności kampanii informacyjno-promocyjnej dotyczącej zasady równości szans płci w ramach PO KL. EGO

SEKCJA 12. Odrębne elementy

12.1. Duże projekty, których realizację zaplanowano w okresie programowania

Tytuł projektu	Planowany termin przedłożenia w KE wniosku ws. dużego projektu (rok, kwartał)	Planowany termin rozpoczęcia wdrażania (rok, kwartał)	Planowany termin zakończenia wdrażania dużego projektu	Osie priorytetowe/priorytet inwestycyjny
vModernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna	II, 2015	IV, 2016	II, 2019	OP 5/PI 7.4
Regionalne Centrum Zdrowia Dziecka	IV, 2015	III, 2016	IV, 2019	OP 9/ PI 9.1

12.2. Ramy wykonania programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)
1	EFRR	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 1	mln. euro	107,04	497,2
1	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	330	1411
1	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba ogłoszonych naborów w ramach PI 3.3.	szt.	3	6
2	EFRR	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 2	mln euro	7,54	100,59
2	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba instytucji wspartych w zakresie zastosowania TIK	szt.	8	37
2	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba ogłoszonych naborów w ramach PI 2.3	szt.	2	3

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)
3	EFRR	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 3	mln euro	37,69	393,63
3	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	0	105
3	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	0	220
3	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba ogłoszonych naborów w ramach PI 4.3 i 4.5.	szt.	3	5
4	EFRR	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 4	mln euro	51,52	244,73
4	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	0	18
4	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba ogłoszonych naborów dla PI 6.2.	szt.	1	4
4	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba instytucji kultury i zabytków objętych wsparciem	szt.	25	82
5	EFRR	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 5	mln euro	101,76	469,97
5	EFRR	Słabo rozwinięty	Całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	38	207
5	EFRR	Słabo rozwinięty	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	0	92

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)
5	EFRR	Słabo rozwinięty	Zakończone procedury przetargowe dla dużego projektu w PI 7.4.	liczba	1	
6	EFS	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 6	mln euro	72	328,51
6	EFS	Słabo rozwinięty	Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie	osoby	16 309	74 134
7	EFS	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 7	mln euro	51,67	231,3
7	EFS	Słabo rozwinięty	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	7 645	34 750
8	EFS	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 8	mln euro	34,74	157,68
8	EFS	Słabo rozwinięty	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	2 873	13 061
8	EFS	Słabo rozwinięty	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu	szt.	241	1 094
9	EFRR	Słabo rozwinięty	Wartość wydatków certyfikowanych do KE w Osi 9	mln euro	45,23	266,57
9	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	5	11
9	EFRR	Słabo rozwinięty	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	81
9	EFRR	Słabo rozwinięty	Liczba ogłoszonych naborów dla PI 9.2.	liczba	1	4

12.3. Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu

Skład Zespołu Wielkopolska 2014+:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- przedstawiciele Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu.

Skład Grupy Konsultacyjnej Wielkopolska 2014+:

- 1) przewodniczący Grupy – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- 2) przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju,
- 3) przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 4) przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- 5) przedstawiciel Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,
- 6) przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i gminnego,
- 7) trzech przedstawicieli Kolegium Rektorów Miasta Poznania,
- 8) przedstawiciel wielkopolskich uczelni niepublicznych,
- 9) przedstawiciel wielkopolskich państwowych wyższych szkół zawodowych,
- 10) przedstawiciel Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu,
- 11) dwóch przedstawicieli Sejmiku Gospodarczego Województwa Wielkopolskiego,
- 12) przedstawiciel Rady OPZZ Województwa Wielkopolskiego,
- 13) przedstawiciel NSZZ "Solidarność" Region Wielkopolska,
- 14) dwóch przedstawicieli Wielkopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
- 15) przedstawiciel Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej,
- 16) przedstawiciel Komitetu Gospodarki Komunalnej Krajowej Izby Gospodarczej,
- 17) przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
- 18) przedstawiciel Stowarzyszenia Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP,
- 19) przedstawiciel Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie,
- 20) przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Poznaniu,
- 21) przedstawiciel Polskiej Izby Firm Szkoleniowych,
- 22) przedstawiciel Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych.

W prace programowe zostali ponadto włączeni:

- przedstawiciel Agencji Rozwoju Regionalnego,
- przedstawiciel Polskiego Związku Niewidomych,
- przedstawiciel Ochotniczych Hufców Pracy,
- przedstawiciel Forum Związków Zawodowych,
- przedstawiciel Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej,

- przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu.

Skład Grupy ds. ewaluacji ex ante WRPO 2014+:

- przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- ekspert zewnętrzny wybrany na potrzeby wsparcia ewaluacji ex ante Programu.

Projekt WRPO 2014+ oraz Prognoza oddziaływania na środowisko projektu WRPO 2014+ zostały również poddane opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Załączniki (wprowadzone do elektronicznego systemu wymiany danych jako oddzielne pliki)

1. Raport z ewaluacji *ex ante* wraz ze streszczeniem.²⁰
2. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020
3. Opinia krajowych organów ds. równości ws. zasady równości szans, zapobiegania dyskryminacji oraz zasady równości płci²¹
4. System Instytucjonalny
5. Plan finansowy
6. Tabela finansowa ZIT wojewódzkiego
7. Koordynacja

²⁰ Art. 48.2 rozporządzenia ogólnego

²¹ Art. 87.7.c rozporządzenia ogólnego

Spis skrótów

Skrót	Definicja
B+R	Badania i rozwój
B+R+I	Badania, rozwój i innowacje
B2B	Biznes międzyfirmowy (ang. Business to Business)
BEiŚ	Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
(C)	Wskaźniki wspólne (ang. Common indicators)
CEF	Program Łącząc Europę (ang. Connecting Europe Facility)
CRM	Zarządzanie relacjami z klientami (ang. Customer Relationship Management)
CSR	Spółeczna Odpowiedzialność Biznesu (ang. Corporate Social Responsibility)
CSR 2013	Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012–2016. Bruksela, dnia 29.5.2013, COM(2013) 371 (ang. Country Specific Recommendations)
CT	Cel Tematyczny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
ECVET	Europejski System Transferu Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (ang. The European Credit System for Vocational Education and Training)
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFROW	Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
EIA	Ocena oddziaływania na środowisko (ang. Environmental Impact Assessment)
EP	Wielkość rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną niezbędną do zaspokajania potrzeb związanych z użytkowaniem budynku, odniesioną do 1 m2 powierzchni użytkowej, podaną w kWh/(m2rok)
ESFRI	Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ang. European Strategic Forum on Research Infrastructures)
ESG	Zarządzanie ryzykiem z obszarów środowiskowego, społecznego, organizacyjnego (ang. Environmental, Social, Governance)
EURES	Europejskie Służby Zatrudnienia (ang. European Employment Services)
FS	Fundusz Spójności
GIS	System informacji przestrzennej (ang. Geographic Information System)
IA	Instytucja Audytowa
IBnGR	Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
IIP	Infrastruktura Informacji Przestrzennej
IMIGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
IOB	Instytucja otoczenia biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
JEREMIE	Wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (ang. Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)
JESSICA	Wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich (ang. Jo-

	int European Suport for Sustainable Investment in City Areas)
KE	Komisja Europejska
KEW	Kluczowe Etapy Wdrażania
KIS	Krajowe Inteligentne Specjalizacje
KM	Komitet Monitorujący
KPGO	Krajowy plan gospodarki odpadami
KPR	Krajowy Program Reform
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
KPZK	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
LGD	Lokalna Grupa Działania
LGR	Lokalna Grupa Rybacka
LSI	Lokalny System Informatyczny na lata 2014-2020
MIR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwo
NSZZ	Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
OPZZ	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OSO	Obszar specjalnej ochrony ptaków
OZE	Odnawialne Źródło Energii
PES	Podmiot(y) ekonomii społecznej
PI	Priorytet Inwestycyjny
PISOP	Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PLLL	Perspektywa Lifelong Learning (Pespektywa ucznia się przez całe życie)
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POIG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
POiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POIR	Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój
POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
POWER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
PP	Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020 (ang. Position Paper)
PRP	Program Rozwoju Przedsiębiorstw
PZPWW	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
RLKS	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców
RM	Rada Ministrów
Rozporządzenie ogólne	Rozporządzenie nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
RPRES	Regionalny plan rozwoju ekonomii społecznej w województwie wielkopolskim na lata 2013-2020
RSI	Regionalna Strategia Innowacji

RUE	Rada Unii Europejskiej
SEA	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (ang. Strategic Environmental Assessment)
SEP	System Ewidencji Przedsięwzięć
SFC 2014	System zarządzania funduszami we Wspólnocie Europejskiej na lata 2014-2020 (ang. System for Fund Management in the European Community)
SIEG	Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki. Dynamiczna Polska 2020
SIPWW	System Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego
SL 2014	Krajowy System Informatyczny SL 2014
SOOS	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko
SPA 2020	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
SRK	Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
SRKL	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego
SRKS	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego
SRPZ	Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020
SRT	Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
SRWW	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020
SSP	Strategia Sprawne Państwo
SUE RMB	Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego
SWOT	Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
TEN-T	Transeuropejska sieć transportowa
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	Technologie Informacyjne i Komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
UNCRPD	Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (ang. United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities)
UP	Umowa Partnerstwa
WE	Wspólnota Europejska
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
WROT	Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne
WRPO	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013
WRPO 2014+	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 - 2020
WRS	Wspólne Ramy Strategiczne – załącznik I rozporządzenia ogólnego
YEI	Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych (ang. Youth Employment Initiative)
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

